

FETHULLAH GÜLEN GERÇEĞİ

"Hukukî Gerçekler Işığında Hoşgörü ve Uzlaşma
Aksiyonu Hakkında Bir İnceleme"

İ. Adil Sönmez

3. BASKI

FETHULLAH GÜLEN GERÇEĞİ – İ. ADİL SÖNMEZ

FETHULLAH GÜLEN GERÇEĞİ – İ. ADİL SÖNMEZ**Devletin İstihbarat Örgütlerince Hazırlanmış İddia Edilerek
Yayınlanan Diğer Raporlardaki İddialar****Aynılık Nereden Geliyor?****İddia-1:****İddia-2:****İddia-3:****İddia-4:****İddia-5:****İddia-6:****İddia-7:****İddia-8:****İddia-9:****İddia-10:****İddia-11:****İddia-12:****İddia-13:****İddia-14:****İddia-15:****İddia-16:****İddia-17:****İddia-18:****İddia-19:**

**26 Aralık 1996 Tarihli, Cumhurbaşkanlığı Nezdinde Yapılan
Toplantıya Sunulmuş İddia Edilen ve MİT Tarafından
Hazırlanmış İleri Sürülen İsim Listesi İle İlgili Gelişmeler
Susurluk Skandalı'nda Sapla Saman
Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in Açıklaması**

Başbakanlık Açıklaması

ANAP Gen. Bşk. Mesut Yılmaz'ın Açıklaması

DSP Gen. Bşk. Bülent Ecevit'in Açıklaması

Müteveffa MHP Gen. Bşk. Alparslan Türkeş'in Açıklaması

BBP Genel Bşk. Muhsin Yazıcıoğlu'nun Açıklaması

İddia:

Mahkeme Kararı:

Hoşgörü ve Uzlaşma Aksiyonu Siyasal-İdeolojik Bir Örgütlenme midir?

Hoşgörü ve İdeoloji

Siyasal Bir Örgütlenme mi?

İstihbarat Raporu Olduğu İleri Sürülerek Yapılan Yayınlardaki İddialar ve Yargı Kararları

Emniyet Genel Müdürlüğü Yüksek Disiplin Kurulu Kararı

Ankara DGM Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Takipsizlik Kararı

Emniyet Genel Müdürlüğü Basın Açıklaması

Bu Konuda Yapılan Yayındaki İddia ve Mahkeme Kararı

Soru Önergesi

İçişleri Bakanının, Soru Önergesine Cevabı

Ankara DGM Başsavcılığının 1997 Yılındaki Takipsizlik Kararı

Görüşlerden Çıkan Sonuç

Varılan Nokta

Sonuçlar

Hoşgörü ve Uzlaşma Aksiyonu Bir Tarikat mıdır?

Tarikatın Tarifi

Tarikat Değil

İddialar ve Mahkeme Kararları

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

Hoşgörü ve Uzlaşma Aksiyonu Hakkında Bilim Adamları ve Yazarların Görüşleri

Aydınlar Ne Diyor?

A. Turan Alkan

Ali Bayram

Ali Sirmen

Şahin Alpay

Prof. Dr. Nilüfer Göle

Prof. Dr. Şerif Mardin

Alevî- Sünnî Bütünleşmesine ve Diyaloguna İlişkin Görüş ve Teklifler

Alevî-Sünnî Meselesi ve Gülen

Alevîliğin Anlam ve Mahiyeti

Alevî-Sünnî Birliği

Diyanet'te Alevîlerin Temsili ve Cem Evleri

Alevî-Sünnî Kardeşliği Adına Teklifler

Ulusal Uzlaşma Etkinlikleri Hakkında İddialar

Hoşgörüyü Düşmanlık

İddialar

Ulusal Uzlaşma Etkinlikleri Hakkında İddialara Cevap

Avukatlarından

İddialara Cevap

Hoşgörü, Diyalog ve Uzlaşma Faaliyetleri Çerçevesinde Devlet ve Siyaset Adamlarıyla Yapılan Görüşmeler, İddialar ve Yargı Kararları

Hoşgörüyü Düşmanlık

Görüşmelerin Mahiyeti

Fethullah Gülen ile Görüşmelerde Bulunan Politikacıların Beyanları

Bülent Ecevit: (Başbakan Yrd., DSP Genel Bşk.)

Hikmet Çetin: (CHP Genel Başkanı)

Tansu Çiller: (DYP Genel Başkanı)

Mesut Yılmaz: (Başbakan ve ANAP Genel Bak.)

Görüşmeler Hakkında Kamuoyunda Yapılan Değerlendirmeler

Ertuğrul Özkök: (Gazeteci-Yazar)

Sakıp Sabancı: (İşadamı)

Cengiz Kaptanoğlu: (Deniz Tic. Odası Gnl. Sekr.)

Özdemir Erdoğan: (Sanatçı-Bestekar)

Orhan Pamuk: (Yazar)

Orhan Keçeli: (İşadamı)

Görüşmeler Hakkında İddialar ve Yargı Kararları

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

Hoşgörü ve Diyalog

Fethullah Gülen'den Reçete

Yaralarımızı Sevgi ve Hoşgörü İle Sarmalıyız

Farklı Düşüncelere Saygı

Hoşgörü, Düşünce Hürriyetinin Güvencesidir

Ulusal Uzlaşma Faaliyetlerine Dair Görüşler

Geniş Yankı Buldu

Görüşler

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel

Bülent Ecevit (Dönemin Başbakan Yrd.)

Fener Rum Patriği Bartholomeos

Ahmet Şafak Demirci

Prof. Dr. Hayrettin Karaca (TEMA Vakfı Başkanı)

Hasan Korkmazcan (Milletvekili)

Halit Refiğ (Yazar-Yönetmen)

Prof. Dr. İzzettin Doğan (Öğretim Üyesi)

Jak Kamhi (İş Adamı)

Prof. Dr. Nur Vergin (Sosyolog-Siyaset Bilimci)

Orhan Gencebay (Ses Sanatçısı)

Rıza Zelyut (Gazeteci-Yazar)

Şükrü Kanber (Gazeteci-Yazar)

Fethullah Gülen'in Din Müntesipleriyle Yaptığı Görüşmelerin Amacı

Diyalog Herkesle

Sevgi Dolu Bir Dünyaya Özlem

Fethullah Gülen'in Din Müntesipleriyle Yaptığı Görüşmeler Hakkında Kamuoyu Tepkisi

Aydınların Görüşleri

Fethullah Gülen'in Din Müntesipleriyle Yaptığı Görüşmelerle İlgili İddialar ve Mahkeme Kararları

Yine Mahkûmiyet

İddialar ve Mahkeme Kararları

İddia:

Mahkeme Kararı:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

Fethullah Gülen'in Sosyo-Ekonomik Kalkınma Hakkındaki Görüşleriyle İlgili İddialar ve Mahkeme Kararları

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

Asya Finans'ın Açıklaması:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

Fethullah Gülen'in Sosyo-Ekonomik Kalkınma Hakkındaki Görüşleri

Gülen'in Görüşleri İncelenecek

Teklifler Bütün Topluma Yönelik

Finans ve Medya Kuruluşlarıyla Olan Münasebetin Niteliği

Orta Asya'ya Açılma

Ülkenin İmarı ve Ekonomik Kalkınma

Hoca'nın Okulları İsimli Kitap Gerçekte Kim Tarafından ve Nasıl Meydana Getirildi?

Toplantıda Ne Oldu?

İTÜ'deki Basın Toplantısına Cevap

Gerçek Dışı İddialar:

Cevap Metni:

İddialar ve Yargı Kararları

Okullarla İlgili İddialar

İddia ve Yargı Kararları

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

Bir Çarpıtma Örneği

İddialar Soyut Nitelikte

Soyut İddialara Bir Örnek

Okullarla İlgili İddialar ve Yargı Kararları

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

İddia:

Mahkeme Kararı:

Fethullah Gülen İle Bazı Özel Eğitim Kurumları Arasındaki İlişkinin Niteliği Nedir?

Okullarla İlgili İddialar

Özel Okullarla İlgili Görüşler

Turgut Özal: (8. Cumhurbaşkanı)

Hüsamettin Cindoruk: (TBMM Eski Başkanı)

Sali Berişa: (Arnavutluk Eski Cumhurbaşkanı)

Bülent Ecevit: (DSP Gen.Bşk. ve Başbakan Yrd.)

Müfit Utku: (Yargıtay Eski Başkanı)

Halis Burhan: (Hava Kuvvetleri Eski Komutanı)

Ali Şen: (İşadamı)

N.Kemal Zeybek: (Devlet Eski Bakanı)

Yılmaz Öztuna: (Tarihçi,Yazar)

Altemur Kılıç: (Gazeteci)

Rıza Zelyut: (Gazeteci,Yazar)

Mehmet Altan: (Öğretim Üyesi,Yazar)

Güler Kömürcü: (Gazeteci)

Yargı Kararlarına Uymak Anayasal Bir Zorunluluktur

Yargı Kararlarının Bağlayıcılığı

Basın Hürriyetini Kötüye Kullanılmasını Kolaylaştıran Bazı Etkenler

Yaptırımların Etkili Olmıyışı ve Yargının Yavaş İşlediğine Dair Mahkeme Kararı

Fethullah Gülen'in Eğitim ve Kültür Hakkındaki Görüşleri

Gülen'in Görüşleri Devletin Görüşlerine Zıt Değil

Bilim ve Eğitimin Önemi

Türkiye'yi Ortaçağ Karanlığına Götürmek ve İrtica İddiası

Mahkeme Kararı:

Mahkeme Kararı:

Fethullah Gülen'in Bilgi Toplumu ve Bilim Zihniyeti İle İlgili Görüşleri

Eğitime Yaptığı Teşvikler Etrafında Tartışmalar

Bilgi Toplumu Olmak

Bilim Hakkın ve İnsanlığın Hizmetinde Olmalı

Demokrasi Hakkındaki Görüşleri

Devletin Anayasal Görevi

Demokrasiden Geri Dönüş Olmaz

Cumhuriyet ve Demokrasi İslâm'a Aykırı Değildir

Daha Gelişmiş Bir Demokrasi

Demokratik-Lâik Hukuk Devletine Karşı Olunduğu İddialarına İlişkin Yargı Kararları

Yine İddia

İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesi Kararı

İnsan Hak ve Hürriyetleri ve İnsan Hakları İle İlgili Görüşleri

Hukuk Devleti ve Gülen

Demokratik Hukuk Devletinin Tanımı

Hürriyet İnsan Olmanın Temel Vasfıdır

Hür Düşüncenin Yanındayım

İrtica, Lâiklik Karşıtlığı ve Atatürk Düşmanlığı İddiasına İlişkin Yargı Kararları

Eserleri Ortada

Mahkûmiyet

Kararlar

Fethullah Gülen'in Mustafa Kemal Atatürk Hakkındaki Görüşleri

İnadına Suçlama

Gerçek Ne?

'Atatürk Din İle Akı Mezcetmiş Bir Dahi İdi'

'Atatürk'e Hakaret Millette Hakarettir'

Fethullah Gülen'in Lâiklik ve Din Hürriyeti İle İlgili Görüşleri

Din ve Vicdan Hürriyeti Anayasa Teminatında

Karar

Din Konusundaki Tercihler Serbest İradeye Dayanmalıdır

Din Siyasete Alet Edilemez

Müslümanlığı Politize Etmek İslâm'ın Ruhuna Aykırıdır

Bilirkişi Raporları

Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'in Raporundan

Başvuruların Sonucu

Yargı Kararları

İsnatlar Gerçek Dışı

Karar

Fethullah Gülen'in Teokrasi Yanlısı Cumhuriyet Düşmanı

Olduğu İddiası

Gülen Teokrasi Yanlısı Değil

Başvuruların Sonucu

Fethullah Gülen'in Cumhuriyetçilikle İlgili Düşünceleri

Cumhuriyet İnsan Şerefine Uygun İdare Şeklidir

İslam Adına Teokrasiye Sahip Çıkılamaz

Devletin İstihbarat Örgütlerince Hazırlanmış İddia Edilerek Yayınlanan Diğer Raporlardaki İddialar

Aynılık Nereden Geliyor?

İstihbarat raporu olduğu ileri sürülerek yapılan yayınlarda dikkati çeken bir husus da, rapor adı altında ileri sürülen iddiaların, bu raporları yayınlayan basın organlarında önceden yer almış olması ve bu iddiaların gerçek dışı, kişilik haklarını ihlal edici, hakaretâmiz nitelikte olduğunun kesinleşmiş yargı kararlarıyla tespit edilmiş bulunmasıdır.

Bu konuda dikkati çeken diğer bir husus hakkında mahkeme kararı verilen yazılardaki iddiaların ifade ediliş üslubuyla, rapor olduğu ileri sürülerek, yapılan yayınlardaki iddiaların ifade ediliş neredeyse birbirinin aynı oluşudur.

İddia-1: Fethullah Gülen, Türkiye Cumhuriyeti'nin Temel Niteliklerini Değiştirerek Yerine Teokratik Bir Şeriat Devleti Kurmak İçin Faaliyet Göstermektedir.

16.7.1996 tarihli Hürriyet Gazetesinde yayınlanan bir yazıda Fethullah Gülen'in illegal bir örgütlenme ile Türkiye Cumhuriyetinin yerine bir şeriat devleti kurmak istediği iddia edilmiş ve bu yöndeki yayın İzmir DGM Savcılığınca suç ihbarı kabul edilerek başlatılan soruşturma sonucunda şu karar verilmiştir:

'Fethullah Gülen'in vaiz olarak çeşitli yerlerde görev yaptığı ve bu görevini en son Bornova Müftülüğü'ne bağlı olarak 12 Eylül 1980 tarihine kadar sürdürdüğü, belirtilen tarihte bu görevinden ayrılmasından sonra İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından aranmaya başlandığı ve fakat uzun süre bulunamadığı, nihayet 12.1.1986 tarihinde Burdur'da emniyet mensuplarınca

yakalanarak İzmir'e getirildiği, İzmir'e getirilişinden sonra yapılan araştırmada gerek Sıkıyönetim Komutanlığı'nca ve gerekse başka bir mercii tarafından hakkında herhangi bir suç evrakının tanzim edilmediğinin ve soruşturma açılmadığının anlaşılması üzerine serbest bırakıldığı daha sonra sanığın İzmir Emniyet Müdürlüğü'nden almış olduğu pasaportla 6.6.1986 tarihinde Hacca gittiği ve bilahare tekrar yurda döndüğü toplanan delillerden anlaşılmıştır.

Sanık Fethullah Gülen'in Hac için yurtdışında bulunduğu süre içinde kendisiyle ilgili olarak 19.7.1986 tarihli Hürriyet Gazetesi'nde 'Şimdi de Fethullahçılar' başlığı altında bir haber yayınlanmış ve bu haberde sanığın şeriat düzeni kurulması yolunda faaliyetlerde bulunduğu ve çalışmalar yaptığı belirtilmiştir. Bu haberin yayınlanması üzerine Başsavcılığımız tarafından soruşturmaya geçilmiştir. Bu arada Bornova'daki sanık Mehmet Cengi'ye ait Zemzem Kitabevi'nde yaptırılan aramada sanık Fethullah Gülen'e ait 10 adet teyp bandı ele geçirilmiştir. Ancak bu kaset bantların çözümü yaptırıldığında; bazılarında Kur'an-ı Kerim'den okunan bölümlerin, bazılarında ilahilerin ve bazılarında da din ve ibadet üzerine yapılan konuşmaların yer aldığı, laikliğe aykırı ve bugünkü düzen yerine şeriat düzeni kurulmasına yönelik herhangi bir konuşmanın bantlarda yer almadığı belirtilmiştir. Olayla ilgili olarak tanık sıfatıyla ifadelerine başvurulmuş kişilerde, sanık Fethullah Gülen'in vaazlarını zaman zaman dinlediklerini, bu vaazlarının dini konuları içerdiğini, bugünkü düzenin yerine şeriat esaslarına dayanan bir düzen kurulması yönündeki konuşmalarına tanık olmadıklarını belirtmişlerdir.

Sanık Fethullah Gülen'in Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından evvelce arandığı göz önünde bulundurularak bu husus adı geçen Komutanlıktan ve İzmir Emniyet Müdürlüğü'nden ayrı ayrı sorulmuş; gelen cevabi yazılarda ise, sanık hakkında Sıkıyönetim Komutanlığı'nca verilmiş bir soruşturma emri bulunmadığı gibi suç delili niteliğinde herhangi bir tutanak, belge ve sair evrakın hakkında tanzim edilmediğinin belirtildiği görülmüştür. Bu meyanda, sanık Mehmet Cengi tarafından ibraz edilen ve fotokopisi soruşturma dosyasına konulmuş olup, Sıkıyönetim görevlilerince tanzim edildiği anlaşılan 1.2.1984 tarihli tutanaktan da, Mehmet Cengi'de ele geçirilen ve Fethullah Gülen tarafından doldurulmuş olan 1150 teyp bandının incelenmesinde suç unsuruna rastlanmadığı ve iade edildiği anlaşılmıştır.

Diğer taraftan Savcılığımızın 1986/40 ve 1986/70 hazırlık numaralarında kayıtlı bulunan ve başka sanıklarla ilgili olan soruşturmalar sırasında da Fethullah Gülen'e ait birçok bandın ele geçirildiği ve fakat suç teşkil edecek herhangi bir duruma rastlanmadığı için bantların sahiplerine iade edildikleri söz konusu soruşturma evraklarının tetkikinden anlaşılmıştır.

Sanık Fethullah Gülen sorgusunda; uzun yıllar çeşitli yerlerde vaiz olarak görev yaptığını, bu konuşmalarında din, ahlâk, ibadet ve Allah'ın birliği gibi konuları işlediğini, hiçbir zaman devlet, millet, laiklik ve cumhuriyet aleyhinde konuşmadığını, bu gibi konuşmaların kesinlikle karşısında olduğunu, her zaman devletin yanında yer alıp birliği, beraberliği ve laikliği savunduğunu, dinin siyasete alet edilmesine şiddetle karşı olduğunu, vaazlarının ekseriyetle kalabalık cemaatler tarafından ilgiyle izlenip

benimsendiğini, bu arada konuşmalarının kendisinin bilgisi haricinde beğenen kişiler tarafından teybe alınıp çoğaltıldığını, böylece konuşmalarının elden ele dolaştığını, birçok yerlerde ve kişilerde ele geçirilmesinin nedeninin bu olduğunu, gerek görev yaptığı sürede ve gerekse görevinden ayrıldıktan sonra şeriat düzeni kurulması amacıyla hiçbir faaliyette bulunmadığını, bu gibi faaliyetlere kesinlikle karşı olduğunu, hakkında çıkan gazete haberlerinin yanlış ve gerçeğe aykırı olduklarını, suç işlemediğini belirtmiştir.

Diğer sanık Mehmet Cengi de sorgusunda; sahibi olduğu Zemzem Kitabevi'nde daha çok dini içerikli kitaplar ve kasetler sattığını, Fethullah Gülen'in Bornova Büyük Cami de verdiği vaazlarının ilgiyle izlendiğini ve birçok kişi tarafından teybe alıp, çoğaltmak suretiyle dükkanında satmaya başladığını, konuşmalarının bu şekilde teybe alınmasının ve satılmasının Fethullah Gülen'in isteğiyle olmadığını, onun bu işten haberi bulunmadığını, kendisinin bu işi ticari maksatla ve kazanç gayesiyle yaptığını, konuşmalarında laikliğe aykırı mahiyette ve şeriat düzenine yönelik kısımlar olmadığını, Sıkıyönetim zamanında da dükkanındaki Fethullah Gülen'e ait 1150 bandın Sıkıyönetim görevlilerince alındığını ve fakat suç teşkil etmediklerinin anlaşılması üzerine bilahare iade edildiğini, suçsuz olduğunu, sattığı bantların laikliğe aykırı propagandayı içermediğini beyan etmiştir.

Sonuç olarak, uzun müddet sürdürülen soruşturmaya rağmen, sanık Fethullah Gülen'in Bornova'da görev yaptığı süre içinde ve daha sonraki dönemde laikliğe aykırı ve şeriat düzeni kurulması yönünde çalışmalar yaptığının dair delil elde edilememiştir. Keza

sanık Mehmet Cengi'nin de laikliğe aykırı konuşmaları içeren bantları sattığına ve böylece laikliğe aykırı propaganda suçunu işlediğine dair yeterli delil bulunmadığı anlaşılmıştır.

Bu itibarla, sanıkların üzerlerine atılı olan suçları işlediklerine dair haklarında kamu davası açılmasını gerektirecek mahiyette yeterli delil bulunmadığı anlaşıldığından CMUK'un 164. Maddesi uyarınca kovuşturmaya yer olmadığına, kararın sanıklara tebliğine, Savcılığımız emniyetinde kayıtlı bulunan ve sanık Mehmet Cengi'ye ait olan teyp bantlarının kararın kesinleşmesini müteakip adı geçen sanığa iadesine itiraz yolu açık olmak üzere karar verildi. 20.5.1987' ^[1]

İddia-2: Fethullah Gülen lâiklik karşıtı kanun dışı bir örgütlenme içindedir

Konya'da bir ihbar sonucunda yapılan aramada bulunan bir teyp bandı bulunmuş ve bununla ilgili olarak Türk Ceza Kanununun 163. maddesinin ihlal edilip edilmediği konusunda yapılan soruşturma sonucunda şu takipsizlik kararı verilmiştir:

'Olayın diğer sanıkları hakkında yapılan hazırlık soruşturması sırasında sanıklardan Hamza Koca'ya ait olduğu iddia edilen ve bu kişiye ait evde yapılan arama sırasında ele geçirilen bir adet teyp bandının Fethullah Hoca adı ile bilinen sanık Fethullah Gülen'e ait olduğu sanılmış ve olay sanıklarının İzmir'e gidip geldikleri, bu gidişler sırasında İzmir'de oturan Fethullah Gülen'in de diğer sanıkların T.C.K.'nun 163/1-2. Maddesi uyarınca oluşturdukları kanun dışı, Nurculuk adı ile bilinen örgüte dahil olduğu iddia olunmuştur.

Yapılan hazırlık soruşturması sonunda, adı geçen sanık Fethullah Gülen'e ait olduğu sanılan suç delili teyp bandının bu kişiye ait

olduğu kesin olarak tespit olunmadığı gibi, kendisi hakkında İzmir D.G.M. Savcılığı'nca yapılan hazırlık soruşturmaları sonucu takipsizlik kararı verildiği; olayın diğer sanıklarının İzmir'e gidişlerinde, sanık Fethullah Gülen'le temas ettiklerini gösteren delil ve bulguların mevcut olmadığı, sadece soruşturma konusu Çay ilçesi Çağlayan Erkek Öğrenci Yurdu Müdürü Hamza Koca'nın bağlı oldukları Türkiye Öğretmenler Vakfı yetkilileri ile temas etmiş olduğu, ancak bu sanığın da sanık Fethullah Gülen'le temas ettiğinin tespitinin mümkün olmadığı, olayın diğer sanıklarının ifadelerinde, sanık Fethullah Gülen'e ait olduğu ileri sürülen teyp bandının çözümü sırasında düzenlenen tutanak ile İzmir D.G.M. Savcılığı'nın yazı ve ekleri ile tüm soruşturma evrakı kapsamında anlaşılmıştır.

Bütün bu nedenlerle, sanık Fethullah Gülen hakkında, elimizdeki hazırlık soruşturmasına ilişkin olarak kendisine yükletilen T.C.K. 163/1-2 Maddesi'ne aykırı hareketinden dolayı kamu davası açılmasına yeterli delillerin bulunmadığı sonucuna varıldığından C.M.U.K.'nın 164. Maddesi gereğince hakkında takipsizlik kararı verildi. 15.6.1987' ^[2]

İddia-3: BÇG Raporlarına Göre Fethullah Gülen Türkiye Cumhuriyeti İçin Tehlikeli Faaliyetler Yürütmektedir
Ankara 11. Sulh Ceza Mahkemesi ^[3] 'tekzip talep eden hakkında haber boyutunu aşan, kamuoyunda kuşku ve husumete yol açabilecek, kişilik haklarına saldırı niteliğinde ifadeler içerdiği görülmüş olmakla' iddiaların tekzip edilmesine hükmetmiştir.

İddia-4: Fethullahçılar Devlet İçinde Örgütleniyor
İzmir 7. Sulh Ceza Mahkemesi ^[4] iddianın gerçeklere uygun olmadığı gerekçesiyle yazı hakkında tekzip kararı vermiştir.

Cumhuriyet Gazetesi'nin bu karara itirazı üzerine İzmir 8. Asliye Ceza Mahkemesi ^[5] itirazı yerinde görmeyerek, reddetmiş ve karar kesinleşmiştir.

İddia-5: Fethullah Hoca'nın Gizli Örgütü Vardır. Bu Örgütlenmenin Talimatı Olarak İlegal Kitapçık Basılmıştır

Fethullah Gülen'in avukatı bu iddianın doğru olup olmadığının tespiti için İzmir 2. Sulh Ceza Mahkemesine ^[6] müracaat etmiş, mahkemece iddianın ispatlanamaması ve gerçek dışı olduğunun anlaşılması üzerine tekzip kararına hükmedilmiştir.

İddia-6: Fethullah Gülen Cumhuriyet ve Atatürk Düşmanı Olup, Demokrasi Maskesi Takan Kara Yobaz Çetesinden Olup Kara Para Aklamaktadır

İstanbul 3. Sulh Ceza Mahkemesi, ^[7] 'yazının Fethullah Gülen'in onur ve haysiyetini kırıcı ve gerçek dışı olduğu' gerekçesiyle tekzipine karar vermiştir.

Cumhuriyet Gazetesi'nin itirazını İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[8] reddetmiş ve karar kesinleşmiştir. Kara para iddiasıyla ilgili olarak ise Üsküdar 1. Sulh Ceza Mahkemesi de tekzip kararı vermiştir. ^[9]

İddia-7: Fethullah Gülen Atatürk Karşıtıdır. Çevresindekiler Atatürk'e Karşı Hakaretamiz Sözler Kullanmaktadırlar
Mahkeme Kararı: İzmir 2. Sulh Ceza Mahkemesi ^[10] iddianın gerçek dışı olduğu gerekçesiyle yazının tekzipine hükmetmiştir. Günaydın Gazetesi'nin karara itiraz etmesi üzerine İzmir 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[11] itirazı yerinde bulmayarak, itirazın reddine karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

Mahkeme Kararı: İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi yazının gerçek dışı ve haysiyet kırıcı olduğu gerekçesiyle tekzip kararı

vermiştir.^[12]

İddia-8: Fethullah Gülen'in Avukatı Feti Ün de Atatürk ve Lâik Cumhuriyet Düşmanlığı Yapmaktadır
İzmir 13. Asliye Hukuk Mahkemesi^[13] yazının gerçek dışı, kişinin onurunu kırıcı, davacıyı kamuoyunda küçük düşürücü ve hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle Cumhuriyet Gazetesi sorumlularını tazminata mahkum etmiştir.

Cumhuriyet Gazetesi'nin kararı temyiz etmesi üzerine Yargıtay 4. Hukuk Dairesi^[14] kararın dayandığı kanıtlarda ve delillerin değerlendirilmesinde bir isabetsizlik görülmediği gerekçesiyle kararı oybirliğiyle onamış ve karar kesinleşmiştir.

İddia-9: Fethullah Gülen Dağlarda Kamplar Kurarak Şeriat Eğitimi Yaptırmaktadır

İzmir 7. Sulh Ceza Mahkemesi^[15] iddiaların gerçek dışı olduğu gerekçesiyle yazı hakkında tekzip kararı vermiştir. Cumhuriyet Gazetesi'nin itirazı üzerine dosyayı inceleyen İzmir 10. Asliye Ceza Mahkemesi^[16] kararı usul ve yasaya uygun bularak tasdik etmiş, itirazın reddine karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

İddia-10: Fethullah Gülen Şeriat Devleti Kurmak İçin Gençler Yetiştirmektedir, Onun İçin de Belli Görüşlerle Gençleri Zehirlemektedir

İddianın doğru olup olmadığının tespiti için mahkemeye müracaat edilmiş, İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi iddianın gerçek dışı olduğu gerekçesiyle yazının tekzibine kesin olarak karar vermiştir.^[17]

İddia-11: Fethullahçılar İsimli Örgüt Şeriat Düzeni Kurmak İstemekte ve Ülke Dışından Yardım Almaktadır

İzmir 2. Sulh Ceza Mahkemesi^[18] iddianın gerçek dışı olduğu

gerekçesiyle yazının tekzip edilmesine karar vermiştir.

Tan Gazetesi'nin itirazı üzerine İzmir 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[19] 'resmiyete intikal etmiş ve bu olayların gerçeği kanıtlanmışçasına beyanda bulunulduğu ve böylece hakkın sınırlarının aşıldığı ve haberin veriliş biçiminin abartıldığının anlaşıldığı' gerekçesiyle itirazı reddetmiş ve karar kesinleşmiştir.

İddia-12: Fethullah Gülen Polis Kolejlerinde ve Askerî Okullarda Devlete Karşı Örgütlenmelere Gitmektedir ^[20]

İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[21] Fethullah Gülen'in yasa dışı örgütlenmeler içinde bulunduğu imajını uyandıracak değerlendirmelerde bulunulduğu gerekçesiyle tekzip kararına hükmetmiş ve karar yerine getirilmediğinden İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[22] gazetenin yazı işleri müdürü hakkında ceza kararı vermiştir.

Mahkeme Kararı: Cumhuriyet Gazetesinde yayınlanan ^[23] aynı iddialara ilişkin olarak İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[24] 'aynı iddia ve isnatların tekrar tekrar yayınlandığı, daha önceden de mahkememizce bu isnatlar için müteaddit defalar tekzip kararı verilmiş olmasına rağmen yeniden isnatların tekrarlanması'nın tekzip isteğine halkın hakaret ve husumetine maruz bıraktığı anlaşıldığından' tekzip kararına hükmetmişler.

Mahkeme Kararı: Yine Cumhuriyet Gazetesi'nde ^[25] aynı iddiaların ileri sürülmesi ile ilgili olarak İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[26] iddiaların gerçek dışı olması sebebiyle tekzip kararına hükmetmiştir.

İddia-13: Fethullah Gülen, Türkiye Cumhuriyeti'nin Teokratik Bir Devlete Dönüştürülmesi Amacındadır. Bunun İçin Devlete Karşı Örgütlü Bir Faaliyet Yürütmektedir ^[27]

Küçükçekmece 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[28] 'yapılan incelemede Fethullah Gülen ile ilgili olarak haysiyet ve şerefe dokunan ve kendisi ile ilgili gerçeğe aykırı düşünceler ve sözler izafe edilmiş olması sebebiyle' talebin kabulüyle tekzip kararına hükmetmiş ve karar kesinleşmiştir.

İddia-14: Fethullah Hoca, Çiller'in Gizli Ortağı Olup, Birlikte Kara Para Aklamaktadırlar. Fethullah Hoca İmparatorluğu Aslında CIA'nın Bir Paravanıdır... ^[29]

Şişli 5. Asliye Hukuk Mahkemesi ^[30] davacının kişilik haklarına saldırıldığı, haber verme, eleştiri, yorum ve uyarı sınırlarını aşan şekilde yayın yapmak suretiyle hukuka aykırı olarak davacının şahsiyet haklarına tecavüz edildiği gerekçesiyle davalıları tazminata mahkum etmiştir. Mahkeme Kararı: Ayrıca Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[31] aynı iddianın haysiyet kırıcı ve gerçek dışı olduğu gerekçesiyle yazı hakkında tekzip kararına hükmetmiştir.

İddia-15: Kasım Gülek MOON Tarikatının Türkiye Temsilcisidir. Kasım Gülek'in Cenaze Namazını Fethullah Gülen Kıldırılmıştır. O Halde... ^[32]

Ankara 13. Sulh Ceza Mahkemesi ^[33] söz konusu iddianın kişilik haklarını zedeler mahiyette olduğu, eleştiri sınırını aştığı kanaatine vararak, tekzip talebinin kabulüne karar vermiştir. Kanal 6'nın üst mahkemeye itirazı üzerine dosyayı inceleyen Ankara 17. Asliye Ceza Mahkemesi ^[34] iddianın yargılayıcı ve mahkum edici bir üslupla yapılmış olması ve kişilik haklarını zedelemesi sebebiyle itirazı reddetmiş ve karar kesinleşmiştir. Karar gereği yayınlanan tekzip metninde özetle şu görüşlere yer verilmiştir:

'26.12.1997 tarihinde Ceviz Kabuğu programında, Aydınlık gazetesi yazarı Adnan Akfırat tarafından, müvekkilimiz Muhterem Fethullah Gülen ile ilgili olarak, gazetecilik dilinde 'hakaret', halk dilinde 'iftira' biçiminde nitelendirilmesi gereken gerçek dışı iddialar ileri sürülmüştür. Söz konusu yayında, muhterem müvekkilimiz, hem MOON tarikatının Türkiye'deki temsilcisi olarak gösterilmiş hem de Amerikan çıkarlarının Türkiye'de yayılmasının sözcülüğünü yapmakla itham edilmiştir. Her şeyden önce belirtmek gerekir ki, bütün hayatını İslâm'ın sevgi ve kardeşlik mesajının bütün insanlara iletilmesi gayretlerine adanmış muhterem Fethullah Gülen'in İslâm dışı bir tarikatla iddia edildiği şekilde bir münasebetinin kesinlikle söz konusu olamayacağı apaçık bir husustur.

Merhum Kasım Gülek'in bu kuruluşla böyle bir bağlantısının olup olmadığı, müvekkilimizin bilmediği, bilemeyeceği bir husustur. Kaldı ki, vefat etmiş bir kişinin hayatta iken gösterdiği faaliyetleriyle ya da savunduğu fikirleriyle, onun cenaze namazını kıldıran kişiyi sırf bu sebeple ilişkilendirmenin hiç bir mantığı yoktur. Cenaze namazını kıldırmak belli şartları haiz kişilerin yerine getirebileceği dini bir görevdir. İşte, muhterem müvekkilimiz, özellikle müteveffa yakınlarının talebi üzerine bazı kişilerin cenaze namazını kıldırmasıdır. Bu kişiler ise değişik dünya görüşlerine sahip olmuşlardır.

Ancak muhterem Hocaefendi'nin, kutsi bir görev olan cenaze namazı kıldırmasının, bu kişilerin hayatta iken savundukları fikirleri veya yaptıkları işleri tasvip edip etmemesi gibi bir açıdan değerlendirilmesi mümkün değildir. Ölen kimseler hakkındaki bu dini ve insani nitelikteki son görevlerin, bazı suçlamaların

gerekçesi yapılması ise söz konusu kişilerin ne ölçüde art niyetli olduklarını aşikâre ortaya koymaktadır.

Diğer yandan milletimizin birliği ve dirliği için bütün toplum kesimleri arasında hoşgörü ve uzlaşmaya dayalı bir diyalog zemini oluşturulması çabasının fikri mimarı müvekkilimizi, yabancı bir devletin çıkarlarının yayılmasının Türkiye'deki sözcüsü gösterme cüret ve iftirası da, sadece ülkemizi kargaşaya sürüklemek isteyenlerin işine yarayabilir.

Bu iddiaların gerçek dışılığı yargı kararı ile tespit edilmiş olup, Şişli 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 1997/118 E sayılı dosyasından, hukuka aykırı olarak müvekkilimizin şahsiyet hakkına tecavüz ettiği gerekçesiyle tazminata mahkum edilmiştir. Diğer yandan, müvekkilimizin bizzat çeşitli vesilelerle defaatla kamuoyuna açıkladığı üzere, kendisi bir tarikat lideri olmadığı gibi 'Fethullah Gülen tarikatı' diye bir tarikat da yoktur.

İddia-16: Fethullah Gülen 2000'li Yıllarda Lâik Demokratik Cumhuriyeti Yıkarak, Yerine Bir İslâm Cumhuriyeti Kurmak İçin Çalışma İçindedir ^[35]

İddianın doğru olup olmadığının tespiti için mahkemeye müracaat edilmiş, İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[36] iddianın 'gerçek dışı olduğu, aynı iddia ve isnatların daha önce de müteaddit defalar ileri sürüldüğü ve bu isnatlar için mahkememizce verilen tekzip kararlarına rağmen yeniden isnatların tekrarlanması tekzip isteyen halkın hakaret ve husumetine maruz bıraktığı anlaşılmakla talebin kabulüne' karar vererek tekzip kararına hükmetmiş ve karar kesinleşmiştir.

İddia-17: 'Fethullah Gülen'in Talebeleri' isimli Bir Grup TSK'da Örgütlenmektedir ^[37]

Üsküdar 2. Sulh Ceza Mahkemesi söz konusu iddianın Yüksek Askeri Şuranın kararlarına dayalı olarak ortaya atıldığını, ancak bu kararların gizli olması nedeniyle içeriğinin açıklanmadığı ve bu nedenle yapılan yayının 'gerçeklere aykırı hareket olarak nitelendirilmesi gerektiği' gerekçesiyle haberin tekzip edilmesine karar vermiştir. ^[38]

Ankara DGM Cumhuriyet Başsavcılığı da 'Fethullah Gülen'in Talebeleri' isimli bir örgütlenmenin olmadığını tespit etmiştir

İddia-18: ABD'de, Suudi Arabistan'da, Azerbaycan'da, Kırgızistan'da Örgütlenerek Din ve Deri Ticareti Yapıyor ^[39]

İstanbul 7. Asliye Hukuk Hakimliği bu iddianın kişilik haklarını ihlal edici nitelikte olduğunu tespit ederek, gerçek dışı ithamı ortaya atan kişiyi tazminat ödemeye mahkum etmiştir. ^[40]

İddia-19: BÇG'nin Raporuna Göre Gülen En Tehlikeli İrticadır ^[41]
Bağcılar Asliye Ceza Mahkemesi ^[42] iddianın yer aldığı yazıda

'Fethullah Gülen'in BÇG'nin raporuna göre irticai gurupların en tehlikesinin lideri olarak ve illegal finans kaynaklarına sahip olmakla itham edildiği, böylece ispatlanamayan hakikate muhalif isnatlarla haber verme sınırını aşarak, hukuka aykırı ve basın mevzuatına ters düşen mahiyete yayın yapılmak suretiyle Fethullah Gülen'in haysiyet ve şerefine zedelendiği kanaatine varılmış' ve yazının tekzip edilmesine karar verilmiştir.

Kesinleşen bu mahkeme kararı gereği yayınlanması gereken tekzip metninde şu görüşlere yer verilmiştir:

'Son zamanlarda Türk basınında maalesef hayali bazı belli raporlar uydurularak, kişiler suçlanmakta ve tahkir edici isnatlarla insan haysiyeti değeri açıkça çiğnemektedir. Bilindiği üzere, gazetecilik mesleği, toplumu doğru ve tarafsız biçimde bilgilendirmek

gayesiyle yürütülmesi gereken bir faaliyettir. Bunun için sorumlu gazetecinin bir iddiayı ortaya atmadan önce, konuyu objektif biçimde araştırması ve iddialarını dayandırdığı kanıtları somut biçimde göstermesi lazımdır. Ancak bazı basın mensupları basın mesleğinin bu temel ilkesini hiçe sayarak, bu haberde olduğu gibi, mesnetsiz ithamlarını, devletin birtakım organlarına mal ederek, muhterem müvekkilimize 'En tehlikeli gurubun lideri' gibi yakıştırmalarda bulunmaktadırlar.

Halbuki bütün kamuoyunun da yakinen bildiği üzere, muhterem Fethullah Gülen ilmi ve fikri bütün faaliyetlerinde, ülkemizde bir hoşgörü ve uzlaşma ortamının gerçekleşmesi amacını gütmekte; meydana getirdiği eserlerin hepsinde kardeşlik, birlik ve sevgi temasını işlemektedir. Bütün bu gayretlerin yürütülmesinde her zaman Anayasa ve kanunlar çerçevesinde kalınarak, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bütünlüğü ve bekasına zarar verebilecek her tür davranışa karşı açıkça tavır alınmaktadır. Kendisinin mütefekkir şahsiyetinin doğurduğu sorumlu tutumun bir neticesi olarak, önerdiği hoşgörü ve uzlaşma düşüncesi ise başta devletimizin en yüksek makamı olmak üzere, toplumun değişik her kesiminde büyük bir kabul görmektedir. Ülkemiz ve bütün milletimiz için sarf edilen böylesine fikri bir mesainin ise, herhangi bir makam, mevki ya da maddi çıkar amacını gütmeye ve hele hukuk dışı, ideolojik siyasî bir guruplaşma veya örgütlenmeyi öngörmediği aşîkârdır.

Ancak yukarıda değinilen ve bütünüyle hukuki çerçevede gerçekleştirilen gayretler hakkında kendisi samimi kamuoyu nezdinde büyük bir kabul görmekte olup, bugüne değin muhterem Fethullah Gülen aleyhine hukuka aykırı bir

davranışından bahisle hukuki sonuç doğurucu herhangi bir adli işlem yapılmamıştır. Buna karşılık bazı yazıda olduğu gibi onun hakkında hakaretamiz iddialarda bulunanlar, yayınladıkları iftiralar nedeniyle çeşitli tazminat ve cezalara mahkûm edilmişlerdir. Ancak bu gerçeklere rağmen az sayıda basın mensubu, basın özgürlüğünü kötüye kullanarak hakiki hiçbir yönü olmayan iddialarını aynen tekrarlamaya devam etmektedir. Böyle yalan haberlerle ilgili mahkemelerce verilen cezaların yeterince caydırıcı olmaması ve birtakım kişilerde mahkeme kararlarına ve hukukun üstünlüğüne gösterilmesi gereken saygının yeterince bulunmaması ise, bu karalama kampanyası yürütücülerine cesaret vermektedir. Ancak biz yine de, adaletin bir gereği ve toplumun kasıtlı olarak gerçek dışı yayınlarla yanlış yönlendirilmesinin önlenmesi için, hukuki bütün müracaatlara başvurarak; iddia sahiplerini bir kez daha ispata davet edeceğiz. Bu vesileyle Radikal Gazetesi'nde söz konusu yazıdaki isnatları ortaya atılanları aşağıdaki soruları cevaplandırmaya çağırıyoruz.

1. Muhterem Fethullah Gülen hangi tutumuyla sözüyle ya da davranışıyla Türkiye Cumhuriyeti için tehlikeli olabilecek bir vakıya sebep olmuştur? Nerede, ne zaman ve ne biçimde bu yönde bir faaliyete göstermiştir?
2. Kendisinin yayınlanmış bütün eserleri kamuoyunun bilgisine sunulmuş ve ilmi-fikri düşüncelerinin tümü açık biçimde ifade edilmiş olduğuna göre, bunların hangisinde devletimize, milletimize zararlı ya da demokrasiye aykırı bir husus ileri sürülmüştür.
3. Türkiye'de varolan bütün özel okullar devletin resmi makamlarının izniyle ve onların denetiminde faaliyet gösterdiğine

ve bu okulların sahiplerinin kim olduğu belli olduğuna göre; muhterem müvekkilimiz hangi okulun sahibidir? Biz bugüne değin bu ve benzeri sorulara henüz bir cevap alamadığımız gibi, tahkir edici suçlamalarda bulunanlar, iddialarıyla ilgili hiçbir kanıt da ortaya koyabilmiş değildir. Bu nedenle söz konusu yayın sahiplerinin de bağımsız mahkemelere hakaretleri yaptırımlara maruz kalacakları inancıyla bütün kamuoyunda böyle iftiralara karşı uyanık olmaya davet ediyor saygılarımızı sunuyoruz.

[1] İzmir DGM Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 1986/51 Hazırlık No'lu, 20.5.1987 tarihli takipsizlik kararı.

[2] Konya DGM Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 1987/60 Hazırlık No'lu, 15.6.1987 tarihli takipsizlik kararı.

[3] Mahkemenin 1998/89, 22.4.1998 tarihli kararı

[4] Mahkemenin 1993/117, 27.9.1993 tarihli kararı.

[5] Mahkemenin 1993/222, 27.10.1993 tarihli kararı.

[6] Mahkemenin 1994/2, 5.1.1994 tarihli kararı.

[7] Mahkemenin 1994/231, 5.9.1994 tarihli kararı.

[8] Mahkemenin 1994/58, 13.9.1994 tarihli kararı.

[9] Mahkemenin 1997/17 sayılı ve 5.3.1997 tarihli kararı.

[13] Mahkemenin 1993/866 E, 1994/290 K, 11.4.1994 tarihli kararı.

[14] Mahkemenin 1994/7299 E - 11778 K, 17.12.1994 tarihli kararı.

[15] Mahkemenin 1990/27, 9.3.1990 tarihli kararı.

[16] Mahkemenin 1990/45, 27.3.1990 tarihli kararı.

[17] Mahkemenin 1996/52, 21.6.1996 tarihli kararı.

[18] Mahkemenin 1990/67, 19.11.1990 tarihli kararı.

[19] Mahkemenin 1990/232, 11.12.1990 tarihli kararı.

[20] 6.7.1994 tarihli Cumhuriyet Gazetesi, Hikmet Çetinkaya

[21] Mahkemenin 1994/69, 10.10.1994 tarihli kararı.

[22] Mahkemenin 1996/192 E, 1997/222 K., 9.4.1997 tarihli kararı.

[23] 19.12.1994 tarihli Cumhuriyet Gazetesi, Hikmet Çetinkaya

[24] Mahkemenin 1995/50, 4.4.1995 tarihli kararı.

[25] 14.8.1997 tarihli Cumhuriyet Gazetesi, Hikmet Çetinkaya

- [26] Mahkemenin 1997/85, 26.11.1997 tarihli kararı.
- [27] 24.4.1997 tarihli Sabah Gazetesi, Can Ataklı
- [28] Mahkemenin 1997/45, 18.6.1997 tarihli kararı.
- [29] 24.11.1996 tarihli Aydınlık Gazetesi
- [30] Mahkemenin 1996/1096 E, 1998/41 K, 22.1.1998 tarihli kararı.
- [31] Mahkemenin 1997/8, 7.2.1992 tarihli kararı.
- [32] 26.12.1997 tarihli Kanal 6'da yayınlanan Ceviz Kabuğu Programı.
- [33] Mahkemenin 1998/9, 9.1.1998 tarihli kararı.
- [34] Mahkemenin 1997/45, 16.3.1998 tarihli kararı.
- [35] 18.12.1994 tarihli Cumhuriyet Gazetesi, Hikmet Çetinkaya.
- [36] Mahkemenin 1995/48, 4.4.1995 tarihli kararı.
- [37] Cumhuriyet Gazetesinin 27.5.1997 tarihli nüshasında yer almıştır.
- [38] Mahkemenin 1997/72 karar no'lu ve 16.7.1997 tarihli kararı.
- [39] Cumhuriyet Gazetesinin 11.4.1994 tarihli nüshasında Hikmet Çetinkaya tarafından kaleme alınan yazıda yer almıştır.
- [40] Mahkemenin 1996/68 esas, 1996/53 karar no'lu ve 27.2.1996 tarihli kararı.
- [41] 7 Mart 1998 tarihli Radikal Gazetesi'nde Enver Değer tarafından yazılan yazıda yer almıştır.
- [42] Mahkemenin 1998/58 müt. Sayılı ve 2.6.1998 tarihli kararı.

26 Aralık 1996 Tarihli, Cumhurbaşkanlığı Nezdinde Yapılan Toplantıya Sunulduğu İddia Edilen ve MİT Tarafından Hazırlanmış İleri Sürülen İsim Listesi İle İlgili Gelişmeler

Susurluk Skandalı'nda Sapla Saman

Susurluk olayı ile ilgili olarak Cumhurbaşkanının başkanlığında Başbakan ve siyasi parti liderlerinin katılmasıyla gerçekleşen toplantıda MİT tarafından hazırlandığı ve Başbakan tarafından okunduğu ileri sürülen listede Fethullah Gülen'in adının da bulunduğu iddia edilmiştir.

Bu iddianın basında yer alması üzerine zirveye katılanlar tarafından yapılan açıklamalarda söz konusu toplantıda Fethullah Gülen'in adının hiçbir biçimde geçmediği söylenmiştir. Bu konudaki açıklamalar şöyledir:

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in Açıklaması

'Susurluk hadisesi ile ilgili Çankaya'da yapılan toplantıda Gülen'in adı geçmemiştir. Söz konusu dahi olmamıştır. Zaten böyle bir olayın içinde Gülen'in adının geçmesi de mümkün değildir. Burada biz varız. Eğer birisi bu iddiayı dile getirirse gerekli cevabı biz veririz.' Gülen'in 'üzülmesine gerek yok.'^[1]

Başbakanlık Açıklaması

'Bir televizyon kanalında Susurluk olayıyla ilgili yayınlanan programda ve bazı yazılı basında MİT raporuna dayanılarak Liderler Zirvesi'nde bir takım isimlerin zikredildiği iddia edilmiştir. Cumhurbaşkanı'nın başkanlığında yapılan toplantı gizli bir toplantıdır. MİT raporları gizli raporlardır. Toplantıda yapılmış olan görüşmeler hakkında dışarıda hiçbir açıklama yapılmaması liderler tarafından müştereken karar altına alınmıştır. Hal böyle iken devlete ait bütün gizlilikleri hiçe sayarak yayın yapmak yasalara uygun bir davranış olmadığı gibi mezkur toplantıda, çalışmaların nasıl yürütüldüğü üzerine bilgi verilmiş, ancak hiçbir şahsın adı zikredilmemiştir. Bu meyanda ülkemiz halkının hürmet ettiği bir din aliminin adından zirvede bahsedildiği şeklindeki haberlerin gerçekte uzaktan, yakından hiçbir ilgisi yoktur. Kamuoyuna saygıyla duyurulur. Başbakanlık Basın Merkezi.'

ANAP Gen. Bşk. Mesut Yılmaz'ın Açıklaması

'Milli İstihbarat Teşkilatı tarafından hazırlanan 58 kişilik listede

Fethullah Gülen'in isminin de yer aldığı iddiası şaşkınlık ve üzüntü vericidir. Herhalde Türkiye'deki kanunsuz işlere en son adı karıştırılabilecek kişi' ^[2] Fethullah Gülen'dir.

DSP Gen. Bşk. Bülent Ecevit'in Açıklaması

'Çok üzüldüm, hayret ettim, ama Gülen'in üzülmemesini dilerim. Çünkü böyle bir iddiayı Türkiye'de akli başında hiç kimse ciddiye almayacaktır. Sayı önce 58 kişiydi nasıl olduysa bu sayı dışarıda 59'a çıkmış.

Fakat kaçta çıkarsa çıksın bunda onun yeri olmayacaktır. Bundan eminim. Onun böyle karanlık olaylarla ilgisi olmadığına ben emin olduğum gibi Türk kamuoyunun da emin olduğuna inanıyorum. Hiç ciddiye alınmayacak bir haber.' ^[3]

Müteveffa MHP Gen. Bşk. Alparslan Türkeş'in Açıklaması

'Özellikle birlik ve beraberliğe ziyadesiyle muhtaç bulunduğumuz bu günlerde, Susurluk olayı dolayısıyla hazırlandığı iddia edilen bir listede Fethullah Gülen'in adının da geçmesini ülkemizin istikrarı açısından fevkalade üzücü buluyorum ve bu değerlendirmeyi esefle karşılıyorum.

Kişisel malı olarak bir dikili ağacı dahi bulunmayan kendisini ilme ve ilmin yapılmasına vakfetmiş bir kişiliğin sahibinin böylesine nitelendirmelerle haksızlık edildiğini sanıyorum.

O, Avrupa'dan Yakutistan'a kadar olan çalışmalarıyla temayüz etmiş ve takdire şayan ünlü bir zattır. Böylesine muhterem bir zatın nereden geldiği belli olmayan elli sekiz kişilik bir listede isminin geçmesi veya isminin o listeye eklenmesi izan sahiplerince hiçbir mana ifade etmeyen bir davranıştır. Zira Fethullah Gülen Türk milletinin gönlünde hakkettiği tahtı kurmuştur. Hiçbir zan ve iftira bu tahtı sarsamaz. Türkiye'nin hakkettiği huzur

ortamına kavuşması için elinden gelen gayreti gösteren Gülen'e yapılan bu çirkin yakıştırmaların gerisinde art niyet ve art niyetli kişilerin olduğu meydandadır.' [4]

BBP Genel Bşk. Muhsin Yazıcıoğlu'nun Açıklaması

'Türkiye'nin manevi dinamiklerinden birinin isminin böyle bir listeye karıştırılmasını üzüntü ve hayretle karşıladım. Çankaya'da yaptığımız toplantıda onun ismi hiçbir şekilde geçmemiştir.' [5]
Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılabacağı üzere 'Susurluk Zirvesi' olarak adlandırılan toplantıya katılan devlet ve siyaset adamları, söz konusu toplantıda bahis konusu olan ve 58 isimden oluşan listenin Başbakan tarafından gündeme getirildiğini ancak Fethullah Gülen'in adının hiçbir biçimde toplantıda dile getirilmediğini söylemişlerdir. Buna karşılık toplantı sonrasında bir televizyon kanalında yapılan yayında listedeki isim sayısı 58 değil 59 olarak açıklanmış ve Gülen'in isminin de listede olduğu iddia edilmiştir.

Bu durumda Başbakan, toplantıya katılanlar tarafından ve dönemin Devlet Bakanı Abdullah Gül [6] tarafından 58 kişiden oluştuğu söylenen listenin, zirveden 3 gün sonra nasıl ve neden dolayı 59 isimli olarak yayınlandığı, bugüne değin açıklığa kavuşmamıştır.

Bu durumda akla gelen ilk ihtimal Gülen'in isminin söz konusu yayını yapanlar tarafından listeye eklendiğidir. Nitekim Gülen'in isminin listede olduğunun yayınlanması üzerine yasal yollara başvurulmuş ve iddianın kanıtlanması talep edilmiştir. Bu konudaki iddia ve mahkeme kararı özetle şöyledir:

İddia: Çankaya'da Gerçekleşen Liderlerin Susurluk Zirvesinde Başbakan'ın Gündeme Getirdiği ve MİT'in Hazırladığı Listede

Fethullah Gülen'in İsmi Vardır.^[7]

Mahkeme Kararı: Ankara 13. Sulh Ceza Mahkemesi^[8]

'Başbakanlık basın bildirisi ve dilekçe ekindeki belgelerden iddianın gerçeğe uygun olmadığı anlaşılmakla' tekzip talebinin kabulüne karar vermiştir. Mahkeme gereği Kanal D Televizyonu'nda yayınlanan tekzip metninde ise şu görüşlere yer verilmiştir:

'Türk milletinin ve bütün insanlığın hayrına olan bütün işleri manen destekleyen, ülkemizin her alanda kalkınması yönündeki bütün çabalara ayırım gözetmeksizin fikirleri ile yol gösteren, bütün toplum kesimleri arasında hoşgörüyeye dayalı bir uzlaşma zemini oluşturarak milletimizin ve devletimizin birliğinin pekiştirilmesine ciddi katkılarda bulunan Gülen'in, hukuka aykırı hiçbir fiilin veya oluşumun içinde olamayacağı apaçık bir gerçektir. Öyleyse, bütün kamuoyunun yakinen bildiği bu gerçeğe ve Gülen'in bütün toplumun gözü önünde yürüttüğü, Türkiye'nin insan haklarına dayalı bir hukuk devleti olması yönündeki ilmi faaliyetine rağmen, böyle suçlamalara maruz kalmasındaki meş'um amacı, büyük milletimizin bildiğinden eminiz.

Ancak, devletimizi ve toplumumuzu derinden sarsan hukuk dışı fillerin ortaya çıkarılması ve faillerinin hakkettikleri biçimde yargılanmalarını önlemek için, Fethullah Gülen gibi mümtaz şahsiyetlerin isimlerini ortaya atarak insanlarımızın kafasını karıştırmak isteyenlere karşı herkesin ve özellikle sorumlu mevkide olanların dikkatli olmalarını hatırlatmak istiyoruz. Özellikle belirtmek gerekir ki, müvekkilimize yönelik çirkin iftira somut bir hadiseye veya gerekçeye değil 'Susurluk olayı dolayısıyla gündeme gelen isimler' gibi belirsiz bir isnada

dayandırılarak, kişilerin zihninde Fethullah Gülen hakkında bir şüphe doğurulmaya çalışılmaktadır.

Halbuki bütün ömrünü dünyevi hiçbir makam ve menfaat beklentisi içinde olmadan ve 'Sadece Allah rızası için Türk milletine ve bütün insanlığa İslâm'ın yüce mesajını ilmi yoldan anlatmaya vakfetmiş olan Gülen'in, 'Susurluk olayı ile ilgili iddialarla en küçük bir şüpheyi davet edebilecek, herhangi bir davranışı söz konusu dahi edilemez.

Ayrıca vurgulamak isteriz ki, Gülen, sahip olduğu İslâmi inancın tabii bir gereği olarak, bütün karanlıkların aydınlatılmasını herkesten çok arzu etmektedir. Bu vesile ile, milletimizin manevi dinamiklerinden olan Gülen gibi şahsiyetlerin karalanarak oluşturulacak karmaşa ortamından, başta siyasi olmak üzere çeşitli gayrı meşru menfaat elde etme çabalarına karşı, bütün toplum kesimlerini hassas ve uyanık olmaya davet ediyor, bu tür iftiraların ortaya atılmasına neden olan herkesle ilgili olarak, gereken hukuki müracaat yollarının tümünün yerine getirileceğini vurgulamak istiyoruz.'

[1] Yeni Yüzyıl 4 Ocak 1997; Zaman, 28 Aralık 1996.

[2] Yeni Şafak, 28 Aralık 1996

[3] Zaman, 28 Aralık 1997.

[4] Ortadoğu, 6 Ocak 1997

[5] Zaman, 28 Aralık 1997

[6] Abdullah Gül'ün açıklaması için Bkz. 28 Aralık 1996 Zaman.

[7] 26.12.1996, Kanal D, Akşam ve gece haberleri.

[8] Mahkemenin 1997/5 sayılı ve 9.1.1997 tarihli kararı.

Hoşgörü ve Uzlaşma Aksiyonu Siyasal-İdeolojik Bir Örgütlenme midir?

Hoşgörü ve İdeoloji

Gerek yukarıda görüşler açıklayan bilim adamı, yazar ve toplumun değişik kesimlerine mensup şahsiyetler gerekse yargı kararları, ortada böyle bir örgütlenmenin olmadığını, Fethullah Gülenin belirli değerler temeli üzerinde toplumsal barışın sağlanması ve ülkemizin diğer sorunlarının çözümü için bir diyalog ve uzlaşma zeminin oluşması yolunda gayret gösterdiğini söylemektedirler.

Siyasal Bir Örgütlenme mi?

İncelememizin başından itibaren bu konudaki iddia ve mahkeme kararlarına yer vermiş bulunmaktayız.

Gerek yukarıda görüşler açıklayan bilim adamı, yazar ve toplumun değişik kesimlerine mensup şahsiyetler gerekse yargı kararları, ortada böyle bir örgütlenmenin olmadığını, Fethullah Gülenin belirli değerler temeli üzerinde toplumsal barışın sağlanması ve ülkemizin diğer sorunlarının çözümü için bir diyalog ve uzlaşma zeminin oluşması yolunda gayret gösterdiğini söylemektedirler.

Kamuoyundaki bu yaygın kanıya karşılık, onun hoşgörü gayretlerinin, demokrasi ve cumhuriyet yanlısı görüş ve tutumlarının göstermelik olduğu, gerçekte Türkiye

Cumhuriyetinin Temel niteliklerini değiştirerek yerine teokratik bir devlet kurmak için illegal bir örgütlenmeye gittiği, iddia edilmektedir.

Bu iddiaların doğru olmadığına ilişkin mahkeme kararlarını incelememizin önceki bölümlerinde nakletmiş idik. Ancak özellikle son zamanlarda bu iddialar, istihbarat raporu olduğu

söylenerek yapılan bazı yayınlarda tekrarlanmaya başlanmıştır. Bu nedenle aşağıdaki bölümde söz konusu iddiaları yargı kararları ve diğer belgeler ışığında ayrıca ele alınacaktır.

İstihbarat Raporu Olduğu İleri Sürülerek Yapılan Yayınlardaki İddialar ve Yargı Kararları

Emniyet Genel Müdürlüğü Yüksek Disiplin Kurulu Kararı

Disiplin Kurulu konuyla ilgili olarak, o sırada memurlar hakkında disiplin suçları için çıkan af nedeniyle söz konusu iddiaları incelemeyen, kanun gereği olarak, dosyanın işlemeyen kaldırılmasına karar vermiştir. ^[1]

Ankara DGM Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Takipsizlik Kararı

Yine aynı konuda Savcılıkça yapılan soruşturma sonucunda 'Yukarıda açıklanan sebepler tahtında sanıklar hakkında üzerlerine atılı laikliğe aykırı olarak devletin sosyal veya ekonomik veya siyasi veya hukuki temel düzenini kısmen de olsa dini esas ve inançlara uydurmak amacıyla çalışmalarda bulunmak suçundan sanıklar hakkında takibata yer olmadığına' ^[2] karar vermiş ve böylece iddialar hakkında dava açmamıştır.

Emniyet Genel Müdürlüğü Basın Açıklaması

Söz konusu inceleme ve soruşturmalarda Gülen'in sanık ve hatta tanık olarak dahi bilgisine başvurmamasına karşılık, aradan iki yıl geçtikten sonra 1994 yılında basında bu konu tekrar gündeme getirilmiş ve 'Fethullahçılar polise sızdı' biçimindeki iddialar yayınlanmıştır. Söz konusu yayınlar üzerine İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nce bir açıklama yapılarak, 'olayın yıllar önce soruşturularak, hukuken sonuçlandığını ve bu iddialarla ilgili

herhangi bir kimseye idari veya adli yönden bir ceza verilmesini gerektirecek bir durumun tespit edilemediği' söylenmiştir. ^[3]

Bu Konuda Yapılan Yayındaki İddia ve Mahkeme Kararı

İddia: 'Çok gizli polis raporlarına' göre polis içinde 'Fethullah Hoca'nın Talebeleri' adlı illegal bir örgüt bulunmaktadır. ^[4]

İzmir 2. Sulh Ceza Mahkemesinin İddiayla İlgili Kararı: ^[5] Gülen'in vekilinin 'Fethullahçılık veya Fethullah Hoca'nın talebeleri diye bir yapılanmanın olmaması, dolayısı ile olmayan bir yapılanmanın herhangi bir faaliyetinin de bulunamayacağı, yazıda yer alan iddiaların suç isnatları olduğu, üstelik bu isnatların çarpıtılmış raporlarla kamuoyuna sunulduğunu' gerekçesiyle, iddiaların gerçek dışı ve kişinin haysiyetine dokunması nedeniyle, yazının tekzip edilmesine hükmetmiştir. Hürriyet Gazetesi karara, bir üst mahkemeye müracaat ederek itiraz etmiş ve haberin gerçek olduğunu ve çok gizli rapora dayandığını iddia etmiştir. İzmir 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[6] ise iddia ispatlanamadığından 'itirazı yerinde bulmayarak' reddetmiştir. Hürriyet Gazetesi kararı bozdurmak için yazılı emir yolu ile Yargıtay'a müracaat etmiştir. Ancak Yargıtay 7. Ceza Dairesi ^[7] oybirliği ile talebi reddetmiş, böylece kesinleşen karar dolayısıyla yayınlanması gereken tekzip metninde ise özetle şu görüşlere yer verilmiştir: 'Gülen'e yapılan tarikat, örgüt veya gurup iddialarını hukuk devletinde olması gerektiği şekilde mahkemeler vasıtasıyla yalanlanmış ve gerek Devletin soruşturma organları gerekse mahkeme kararları ile Fethullahçılık diye bir örgütün olmadığı tespit edilmiştir. Hatta bu konularda mahkeme kararı ile bir tekzip metni de Hürriyet Gazetesinin 27 Ocak 1990 tarihili nüshasında yayınlanmıştır. Gülen kendisinin insanlarımız arasında bir imtiyazının olmadığını,

halkın içinde Hakk'la beraber olmak sevdasını taşıdığını birlik ve beraberliğimizi bozmak isteyenlerin oyunlarına gelinmemesi dileğini her fırsatta anlata gelmiştir. Bu hukuki ve fiili gerçekler de onun illegal örgütlenme gibi faaliyetlerle ilgisi olmadığını açıkça ortaya koymaktadır.'

İstanbul 2. Sulh Ceza Mahkemesinin ^[8] 'Fethullah Gülen, Polis Akademilerinde Örgütlenmektedir' İddiasına ^[9] İlişkin Kararı: Söz konusu mahkeme iddianın gerçek dışı ve haysiyet kırıcı olduğu gerekçesiyle yazı hakkında tekzip kararına hükmetmiş ve karar kesinleşmiştir. Mahkemenin yayınlanmasına hükmettiği tekzip metninin bir kısmı şöyledir: '10 Mart 1992 tarihli emniyet soruşturma raporunun, hukuken hiçbir geçerliği yoktur. Çünkü söz konusu raporda belirtilen hususlar yalnızca bir iddia ve şüpheden ibaret olup, bu iddia ve şüphenin doğru olup olmadığının ancak yapılacak bir yargılama sonucunda verilecek bir hükümle tespit edilmesi gerekirdi. Şimdi soruyoruz: Adeta kesin bir mahkeme ilamı gibi sürekli ileri sürülen ve 'belge' olarak nitelenip müvekkilimizi karalamak için dayanılan, söz konusu rapordaki olayları doğrulayan bir yargı kararı var mıdır? Eğer gazetecilik mesleğini objektif ölçüler çerçevesinde yapıyor olsaydınız, 1992 tarihli bu raporun akıbetini de araştırıp, sonucu okuyuculara bildirmeniz gerekmez miydi? Nitekim söz konusu rapordaki iddialarla ilgili olarak, DGM Savcılığı suç unsuru olmadığı için takipsizlik kararı vermiş ve yine aynı raporda adı geçen kişiler hakkında herhangi bir disiplin cezası da verilmemiştir. Bunun anlamı, raporda belirtildiği gibi Polis Koleji'nde müvekkilimin adıyla anılan bir illegal örgütlenme olduğu iddiasının gerçek dışı olduğudur. Öyleyse yargı

makamlarının suç unsuru görmediği ve müvekkilimle hiçbir bağlantı kurmadığı iki yıl önce hukuken geçersizliği kanıtlanmış bir rapora dayanarak, Fethullah Gülen'i illegal bir örgütlenmenin icracısı olarak göstermeniz toplumun doğru bilgi ve doğru haber alma hakkının istismarı değil midir?'

Ancak Mahkeme Kararı yerine getirilmemiş ve yukarıdaki tekzip metni gazetede yayınlanmamıştır. Bu nedenle İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi Cumhuriyet Gazetesi Sorumlusunu tekzibi yayınlamama suçundan dolayı mahkum etmiştir. ^[10]

Soru Önergesi

Yine aynı iddia ile ilgili olarak dönemin CHP Adana Milletvekili İbrahim Özdiş bir soru önergesi vererek, 'Ülkemizde Fethullah Hoca'nın talebeleri adıyla anılan bir örgütün olup-olmadığının cevaplandırılmasını' talep etmiştir. ^[11]

İçişleri Bakanının, Soru Önergesine Cevabı

Söz konusu soru önergesine verilen cevapta 'Fethullah Hoca'nın Talebeleri adı altında bir örgüt kayıtlarda mevcut değildir' denirken, Fethullah Gülen hakkında, anayasal sistemi hedef alan illegal faaliyetlere karıştıkları yolunda herhangi bir bilginin bulunmadığı açıklanmıştır. ^[12]

Ankara DGM Başsavcılığının 1997 Yılındaki Takipsizlik Kararı

'Şeriat Düzeni Kurmayı Amaçlayan Fethullah Gülen'in Talebeleri Diye Bir Örgüt Yoktur.'

Bütün bu yargısal ve idari kararlara ve de resmi açıklamalara rağmen, 'İllegal Fethullah Hoca'nın Talebeleri' adlı örgüt kurma iddiasının 1997 yılında bazı basın organlarında tekrar gündeme getirilmesini ihbar kabul eden, Ankara DGM Cumhuriyet

Başsavcılığı yeni bir soruşturma başlatmış ve bunun sonucunda şu kararı vermiştir: 'Bugüne kadar yapılan araştırmalardan 3713 Sayılı Kanun'un 1. Maddesi'nde tarif edildiği şekilde şeriat düzenini getirmeyi amaçlayan 'İllegal Fethullah Hoca'nın talebeleri' adını taşıyan bir örgütün varlığına ve sanıkların böyle bir örgüt kurdukları ve bu örgüte üye olduklarına dair ve sanıklar hakkında kamu davasının açılmasını haklı gösterecek delil bulunmadığından CMUK'nun 164. Maddesi uyarınca kamu adına takipsizlik kararı verilmesine karar verildi.'^[13]

[1] Emniyet Genel Müdürlüğü Yüksek Disiplin Kurulu'nun 1993/01 sayı ve 7.1.1993 tarihli kararı.

[2] Savcılığın 1992/256 Hazırlık 1992/137 karar nolu ve 14.10.1992 tarihli takipsizlik kararı.

[3] Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 9 Nisan 1994 tarih 05 sayılı basın açıklaması.

[4] 9.4.1994 tarihli Hürriyet Gazetesi.

[5] Mahkemenin 1994/48, 3.5.1994 tarihli kararı.

[6] Mahkemenin 1994/49, 2.6.1994 tarihli kararı

[7] Yargıtay 7. Ceza Dairesinin 1994/8409, 10.11.1994 tarihli kararı.

[8] Mahkemenin 1994/202, 19.8.1994 tarihli kararı.

[9] 13.6.1994 tarihli Cumhuriyet Gazetesi, Hikmet Çetinkaya

[10] Mahkemenin 1996 esas, 1996/398 karar sayılı ve 25.12.1996 tarihli kararı.

[11] Adı geçen milletvekilinin 1994 yılında TBMM Başkanlığı'na verdiği soru önergesi.

[12] 1994 Emniyet Genel Müdürlüğü'nce hazırlanan ve Bakan Nahit Menteşe tarafından verilen cevap.

[13] Ankara DGM Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 1997/18 hazırlık 1998/4 nolu ve 20.3.1998 tarihli takipsizlik kararı.

Görüşlerden Çıkan Sonuç

Varılan Nokta

Gerek bilim adamlarının gerekse yazar ve düşünürlerin Fethullah Gülenin fikir ve faaliyetlerine ilişkin değerlendirmelerinden hoşgörü ve uzlaşma aksiyonunun niteliğinin ne olduğu konusunda ortaya çıkan sonuçlar ana başlıkları itibarıyla aşağıdadır:

Sonuçlar

Gerek bilim adamlarının gerekse yazar ve düşünürlerin Fethullah Gülenin fikir ve faaliyetlerine ilişkin değerlendirmelerinden hoşgörü ve uzlaşma aksiyonunun niteliğinin ne olduğu konusunda ortaya çıkan sonuçlar ana başlıkları itibarıyla şöyledir:

1. Hoşgörü ve Uzlaşma Aksiyonu ile muhafazakar değerler temelinde geçmiş, gelecek ve modernlik arasında bir devamlılık zinciri kurulmakta ve bu çerçevede demokrasi daha da gelişmesi gereken bir süreç olarak görülmektedir.
2. Fethullah Gülen'in sosyolojik-felsefi söylemi, Cumhuriyet ve çağdaş kültürün ürünü olup; bu söylemin, dinin siyasal, ideolojik bir yapılanmaya dönüştürüldüğü tepkisel , çatışmacı, sistem karşıtı düşüncelerle ilgisi yoktur.
3. Siyasi İslâmın tersine, toplumdan değil insandan yola çıkan Gülen, İslâmın politikleşmesini değil kültürel İslâmı vurgulayarak insan hakları ve demokrasiye uygun evrensel bir yorumda bulunmaktadır.
4. Fethullah Gülen'in düşünce ve faaliyetleri bir tarikat ya da İslâmcı bir akım niteliği taşımayan, modern dünyada insanın niçin inançlı olması gerektiğini anlatan, insanın kendisi ve çevresiyle barışmasına yönelik bir öğretilerdir.
5. Ulusal özelliklerimize ve birikimimizi yansıtan Allah ve insan

sevgisine dayanan hoşgörölü İslâm anlayışına sahip olan Gülen, İslâmı sadece 'din' olarak kabul etmekte ve bu nedenle dini siyasal bir ideoloji olarak algılayanlardan strateji gereği değıl ilkesel temelden ayrılmaktadır. Bilim adamları ve yazarların görüşlerinden çıkan bu sonuçlardan Fethullah Gülenin hoşgörü ve uzlaşma yönündeki düşünce ve faaliyetleri bir tarikat veya ideolojik- siyasal bir örgütlenme niteliğı göstermemektedir. Buna karşılık, onun bir tarikat oluşturduğu, yasadışı illegal bir örgütlenmeye giderek teokratik bir devlet kurmayı amaçladığı iddia edilmektedir. Şimdi de bu iddiaların gerçek olup olmadığını yine yargı kararlarını da göz önünde tutarak incelemek istiyoruz.

Hoşgörü ve Uzlaşma Aksiyonu Bir Tarikat mıdır?

Tarikatın Tarifi

Bu soruya cevap verebilmek için önce tarikatın ne olduğu hususunda kısa bir açıklama yapmak istiyoruz. Bilim adamları tarikatı, belirli bir kurucusu olan ve bir disiplin içersinde Allah sevgisinin kazanılmasının amaçlandığı bir kurum olarak tarif etmektedirler.

Tarikat Değıl

Tarikatların kendine özgü kuralları, adab-ı erkanı olup, tarikat mensupları yine kendilerine özgü kıyafetler giymektedirler. Tarikata giriş ve belirli mertebelere varmada bazı ritueller uygulanmakta, 'icazetname' gibi bazı belgeler verilmekte ve 'zikir' adı verilen bir ibadet yapılmaktadır.

Bu bilimsel görüşler göz önünde tutulduğunda Fethullah Gülenin hoşgörü ve uzlaşma yolundaki düşünce ve faaliyetlerinin tarikat veya benzeri bir oluşumla herhangi bir ilgisinin olmadığı

anlaşılmaktadır. Nitekim onun hakkında 'tarikatçılık' iddiasında bulunanlar, bu konuda yukarıda değinilen ve bir tarikatta olması gereken unsurlardan her hangi birinin var olduğuna dair somut bir vakia veya kanıt ortaya koymamaktadırlar.

Ancak buna rağmen Fethullah Gülen hakkında bazen 'Nakşibendi Tarikatının Lideri' bazen 'Fethullahçılık Tarikatının Şeyhi' gibi nitelendirmeler yapılmaktadır. Eğer bu yanlış nitelendirme sadece bilgi eksikliğine dayanan terminolojik bir hata olsaydı, konu iddia sahibinin tarikatlar hakkında yapacağı basit bir inceleme ile giderilebilirdi.

Ancak aşağıdaki yargı kararlarından da anlaşılacağı üzere bu iddianın ortaya atılmasından itibaren 'tarikat, şeyh mürit vs' gibi iddiaların mahkeme yoluyla tekzip edilmesine rağmen, aynı nitelendirmelere devam edilmiştir.

Bu durum da iddia sahiplerinin bu nitelendirmeleri bir bilgi eksikliği nedeniyle değil, bir suçlamada bulunmak amacıyla yaptıklarını ortaya koymaktadır. Çünkü böylece Gülene kanunların yasakladığı bir tarikat faaliyeti gösterdiği isnat edilmektedir. İşte bu nedenledir ki yapılan bu isnatlarla ilgili olarak yargı yoluna başvurulmuş, mahkemeler de iddiaları gerçek dışı ve hakaretamiz olduklarına karar vermişlerdir. Bu konudaki bazı iddia ve mahkeme kararları şöyledir:

İddialar ve Mahkeme Kararları

İddia: Fethullah Gülen Nakşibendi tarikatının lideridir, müritleri vardır. ^[1]

Mahkeme Kararı: İzmir 5. Sulh Ceza Mahkemesi ^[2] iddianın gerçeğe aykırı olduğu gerekçesiyle tekzip kararı vermiştir. Bu karar gereğince yayınlanan tekzip metninde Fethullah Gülen

şunları söylemekteydi: 'Nakşibendi tarikatının lideri olduğum ve müritlerimin bulunduğu gerçek dışıdır. Herhangi bir tarikat şeyhi veya mensubu olmadığım gibi müridim de yoktur. Nereden ve kimden gelirse gelsin, bütün güzel hareketleri hep tasvip ettim. Toplumun gösterdiği teveccüh kalplerinden gelen sevgi ve saygının bir tezahürüdür. Sevgi ve saygı zorla gösterilmez ve zorla da engellenemez. Ben hakkın hoşnutluğunu arıyorum. Halkın hoşnutluğunu değil'.^[3]

İddia: Fethullah Gülen tarikat lideridir ve bu tarikat devletin her kademesinde örgütlenmektedir.^[4]

Mahkeme Kararı: Fethullah Gülen'in avukatının bu iddianın doğru olup-olmadığının tespiti için mahkemeye müracaatı üzerine, İzmir 7. Sulh Ceza Mahkemesi^[4] iddianın gerçek dışı ve haysiyet kırıcı olduğu gerekçesiyle tekzip kararı vermiştir. Cumhuriyet Gazetesi'nin itirazı üzerine yapılan incelemede İzmir 2. Asliye Ceza Mahkemesi^[5] kararı tasdik ederek yerinde bulunmayan itirazı reddetmiş ve karar kesinleşmiştir. İddia: Fethullah Gülen'in Fethullahçılar olarak anılan bir tarikatı vardır. Bu Fethullahçılar ABD'de kamplar kurarak, şeriat eğitimi yapmaktadır.^[6]

Mahkeme Kararı: İzmir 3. Sulh Ceza Mahkemesi^[7] iddiaların gerçeklere aykırı olması sebebiyle yazının tekzip edilmesine karar vermiştir. Cumhuriyet Gazetesi'nin itirazı üzerine inceleme yapan İzmir 2. Asliye Ceza Mahkemesi^[8] itirazı yerinde bulmayarak, reddetmiş ve karar kesinleşmiştir. Ancak Cumhuriyet Gazetesi kararı yayınlamadığından, İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi^[9] 'Mahkeme kararına rağmen tekzibi yayınlamamak' suçundan Cumhuriyet Gazetesi Yazı İşleri Müdürünün cezalandırılmasına karar vermiştir.

İddia: Fethullah Gülen'in vaazını dinleyenler 'Fethullahçılar' tarikatındandır. ^[10]

Mahkeme Kararı: İzmir 7. Sulh Ceza Mahkemesi ^[11] iddianın gerçek dışı olması sebebi ile yazının tekzibine hükmetmiştir. Cumhuriyet Gazetesi'nin İzmir 2. Asliye Ceza Mahkemesi'ne ^[12] yaptığı itiraz yerinde görülmemekle reddedilerek karar kesinleşmiştir.

İddia: Fethullah Gülen'in müritleri doğduğu evi ziyaretgah yapmışlardır ^[13].

Mahkeme Kararı: İzmir 8. Sulh Ceza Mahkemesi ^[14] yazının gerçek dışı olması sebebiyle tekzip edilmesine ve yayınlanmasına hükmetmiştir: ^[15]

İddia: Fethullah Gülen ünlü tarikat şeyhidir. ^[16]

Mahkeme Kararı: İstanbul 2. Sulh Ceza Mahkemesi ^[17] iddianın Fethullah Gülen'in hukuki menfaatlerini zedeler nitelikte ve gerçek dışı bulunması sebebiyle yazının tekzibine karar vermiştir.

İddia: Fethullah Gülen'in düşüncelerini benimseyenler 'Fethullahçı Müritlerdir'. ^[18]

Mahkeme Kararı: Üsküdar 1. Sulh Ceza Mahkemesi ^[19] verdiği iki kararda 'Fethullahçılık ve Tarikat'iddialarıyla ilgili yayınlarda 'Fethullah Gülen'in haysiyet ve şerefine dokunan düşünce ve sözler izafesi' olduğundan tekzip kararına hükmetmiştir.

[1] 27.11.1989 tarihli Hürriyet Gazetesi.

[2] Mahkemenin 1989/73, 26.12.1989 tarihli kararı.

[3] 29.9.1993 tarihli Cumhuriyet Gazetesi, Hikmet Çetinkaya

[4] Mahkemenin 1993/136, 4.11.1993 tarihli kararı.

[5] Mahkemenin 1993/205, 1.12.1993 tarihli kararı.

[6] 25.8.1993 tarihli Cumhuriyet Gazetesi

[7] Mahkemenin 1993/87, 10.9.1993 tarihli kararı. Ek.86 [8] Mahkemenin 1993/185, 12.10.1993 tarihli kararı.

- [9] Mahkemenin 1995/799 E, 1996/531 K sayılı ve 11.9.1996 tarihli kararı.
- [10] 27.11.1989 tarihli Cumhuriyet gazetesi.
- [11] Mahkemenin 1989/129, 28.12.1989 tarihli kararı.
- [12] Mahkemenin 1990/14, 29.1.1990 tarihli kararı.
- [13] 1.12.1989 tarihli Cumhuriyet Gazetesi.
- [14] Mahkemenin 1989/134, 29.12.1989 tarihli kararı.
- [15] Ek. 92 [16] 13.12.1994 tarihli Cumhuriyet gazetesi, Hikmet Çetinkaya.
- [17] Mahkemenin 1995/84, 27.2.1995 tarihli kararı; Tekzip metni 16.3.1995 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlandı.
- [18] 8. ve 9 nisan 1997, Cumhuriyet gazeteleri, Hikmet Çetinkaya.
- [19] Mahkemenin 1997/52 ve 1997/53 sayılı, 13.5.1997 tarihli kararları

Hoşgörü ve Uzlaşma Aksiyonu Hakkında Bilim Adamları ve Yazarların Görüşleri

Aydınlar Ne Diyor?

Fethullah Gülen'in ortaya attığı görüş ve öneriler ile onun teşviklerinin vesile sayılıp, başta eğitim-öğretim olmak üzere çeşitli alanlarda etkinliklerde bulunulması konusunda çeşitli görüşler ileri sürülmüştür.

Bu görüşlerden bazılarının burada ortaya konularak Fethullah Gülen'in ilmi ve fikri faaliyetinin toplumsal niteliği sorusunun açıklığa kavuşturulması mümkün olabilecektir. Böylece aynı zamanda bazı kesimler tarafından ileri sürülen 'tarikat', 'örgüt' gibi iddiaların da hem bilimsel açıdan, hem hukuki açıdan doğru olup olmadığı tespit edilebilecektir.

Bu yapılırken yine iddialar konusundaki yargı kararları aynen buraya nakledilecek ve değerlendirme okuyucuya bırakılacaktır.

Görüşler

A. Turan Alkan

Fethullah Gülen, zihni mev- kii itibariyle 'entelektüel' ile 'arifin kesişme noktasında duruyor; sahip olduğu kültür hamulesi şaşırtıcı bir polifoni sergilerken eşyaya, hadiseler ve dünya ahvaline bakışı mütekamil bir mü'minin kararlı ve mutmain haletini aksettirmekte . İman salabeti ile akıl bayrağını bir şahsiyete cem' edebilmenin bedeli yüksektir ve sadece 'çile' cinsinden bir karşılıkla ödenebilir. Bu irtifaa yükselebilen bir zihin aksiyonuna -en azından- saygıyla yaklaşmak boynumuzun borcudur.

Ali Bayram

Batınınkilere benzemediği için yok sayılan sivil toplum kurallarına, yani Anadolu geleneklerine özgü, eğitilmiş, sosyal hizmetler gibi toplum girişimlerine, yine geleneklere özgü bir biçimde vakıflar yoluyla hayatiyet kazandırılması Fethullah Hoca Cemaati açısından hem bir toplumsal meşruiyet kaynağı, hem de toplumun geçmişle, kültürüyle bağ kurma çabasına önemli katkıdır. Kültürden gelen bütünleşme ve modernlik taleplerinin önemli bir göstergesidir.

Bu ses, İslâm'da tefsirin önemini, çağın dinamikleriyle ilişkisini ve farklı tefsirlerin varlığını dini açıdan ve dini kesim için meşru hale getirmektedir. Dolayısıyla İslâm'ın çoğulcu niteliğini ortaya koymaktadır. Bu görüşler çerçevesinde İslâmi yada gayri İslâmi farklı kesimlerin varlığını doğal kabul eden Fethullah Hoca gibi sesler, İslâm'ın çağa uyarlanmasının, içtihat ve tefsirden kaynaklanan bir reformun yegane araçlarıdır.

Hem İslâmi toplumların hem Anadolu'nun ayırt edici özelliği, Şerif Mardin'in de belirttiği gibi, toplumsal gruplar arasında oluşan

ilişkilerle belirlenen, -Batıdan farklı olarak- kişiler ve kişisel ilişkilere tekabül eden bir harekete sahip olmasıdır. Allah'ın kelamı olan ve 'Ondan' başka kimseyle, kimseninki ile karşılaştırılarak anlaşılamayacak olan Kur'an-ı Kerim ile kutsal kaynaklara vakıf olma rehberler vasıtasıyla mümkün oluyor İslâm geleneğinde. Rehber niteliğini kazanmış dini önderler toplumsal Müslümanlığın gücüne de sahip oluyor.

Fethullah Gülen Hocaefendi'de böyle bir yön var. Tefekkür ve tevazu, buna karşılık tefsir gücüyle ayırt edilen dili, önemli bir iletişim unsuru, önemli bir sembolik yön...

Peki, nedir Fethullah Hoca hareketi? Birçok kez yanıtladığımız bu soruyu bir kez daha yanıtlayalım:

1. Fethullah Hoca hareketi İslâm'ın tebliğinde, son yıllarda güç kazanmaya başlayan Siyasi İslâm hareketinin tersine, toplumdan değil, insandan yola çıkan, onu hedef alan bir anlayıştır. Dini yaşam biçimini egemen kılma yerine, genel bir ahlâk projesini ifade eder bu anlayış.

2. İslâm'ı korumak, yaymak için kutsal kaynaklardan yola çıkarsa da, içine kapalı soyut bir model geliştirip, bu modelin kendi dışındakiyle çatışmasından güç almak yerine, dışa açık bir anlayış geliştirmeye dayalı, yani 'mümin'i dünyevi bilgi ve bunun gücüyle donatarak 'bilimsel bir cihada, gazaya, hicrete' teşvik etme üzerine kurulu bir toplum projesine sahiptir.

3. İslâmi aidiyet ilişkisini eylemle tamamlar, daha doğrusu tanımlar: Eylem, iyi mümin yetiştirilmesine yönelik girişimler, yatırımlar ve adımlardır. İyi mümini de belirleyen de tebliğ edilenin ahlâk ve bilimi öne alan temsilidir, yani iyi temsildir.

4. İyi ve doğru temsil, geleneksel ahlâk kalıplarını içerdiği oranda,

yerel ve milli olanı tüm gücüyle kuşatır. Yani toplumsal proje olarak evrensel İslâmi hareketleri dışlar. Yani İslâm'ın, içine doğduğu kültürel verilerin süzgecinden geçen algısını devreye sokar.

Ali Sirmen

Bu tavrın takıyye olup olmadığını tartışmanın anlamı yoktur. Demokrasilerde bireylerin niyetlerini aksi sabit oluncaya veya görüşlerin gizlendiği konusunda çok ciddi emareler bulununcaya kadar, beyanlarına dayanmak zorunludur. Aksine davranış, insanları eylemlerinden ve sözlerinden değil de, varsaydığınız düşüncelerinden dolayı yargılamak olur ki, bunun da engizisyon hukukundan bir farkı yoktur.

Şahin Alpay

Şimdilerde Fethullah Gülen'in daha ılımlı, daha 'hoşgörülü', İslâm'ın politikleşmesini değil, kültürel İslâm'ı vurgular görünen tavır almalarına tanık oluyoruz. Din, insanların anlam ve kültür dünyalarının en önemli, en güçlü öğelerinden biri. Dini ilga etmeğe kalmak, bir çok deneyimin gösterdiği gibi, boş ve geri tepen bir uğraştır. Din, toplumun afyonu değil ama, belki harcıdır. Modernleşme, dini ortadan kaldırmayıp, aksine güçlendirebilir.

Prof. Dr. Nilüfer Göle

Türkiye geçmişiyle geleceği, gelenek ile modernlik, kendisiyle dünya arasındaki ilintileri kuramadıkça, Fethullah Gülen Hocaefendi'nin deyişiyle bunlar arasındaki 'metafizik gerilimi' tutamadıkça, taşkınlaşmaktadır; şiddet ve göbek atmaya başvurma bunun bir tezahürüdür.

Fethullah Gülen'in düşüncesi bireyin tanımında tevazuu,

toplumsal dokuda muhafazakârlığı, medeniyet kurulmasında da İslâm'ı cazip kılmaktadır. Geleneksel bastırılmışlık ile modern taşkınlık arasında örselenmiş bireye Allah'la münasebetini kaybetmemiş insanların tevazu ve hoşgörüsünü örneklemektedir. Batı bireyinin akılcı küstahlığı ve yalnızlığı karşısında, imanı ve marifeti 'kalp kültüründe' birleştiren, 'muhabbet' insanlarını müjdeleyerek yeni bir özgüven kapısı açmaktadır. Geleceğe açılacak ümit kapısı ise geçmişe hayatiyet kazandırarak mümkün olacaktır. Batılılaşmanın dışladığı geçmiş, gelenek ve modernlik arasındaki devamlılık zinciri, yeniden muhafazakârlığın ışığında onarılması istenmektedir. Geçmiş, durağan bir tarih, 'etnoğrafik bir müze olmaktan' çıkarılıp, bugüne ve yarına uzanan, bir esin kaynağı olarak yeniden canlandırılmaktadır. İslâmî muhafazakârlık yeni bir medeniyet tasavvurunun sacayaklarını oluşturmaktadır. Fethullah Gülen öğretisi Batı modernliğini İslâmî muhafazakârlıkta sınamakta, manalandırmakta, daha ötesi modernliği Batının malı olmaktan çıkartmak istemektedir. Medeniyet ile Batıcılığın özdeşleştiği, tevazu ile bireyciliğin zıtlaştığı, muhafazakârlık ile modernliğin çatıştığı değerler silsilesini altüst etmektedir. 'kalpten', 'enfüsten' medeniyete giden yolun rehberliğini yapmaktadır. Modernliği tanımlayacak olan, medeniyeti kuracak olan, 'kendi inanç kökü etrafında' bilim, sanat, estetiğin yeniden mayalanmasıdır.

Fethullah Hoca hareketi hem modernist hem İslâmcı, tüm silbaştancı düşüncelerden ayrılmaktadır. Devlet (devletsizlik bir kargaşadır) ve demokrasinin (ki bir süreç olarak görülmektedir) meşruiyetini sorgulamayarak sistem karşıtı İslâmcı hareketlerden ayrılmaktadır. Böylelikle sistem karşıtı hareketlerin düşman

belirleme çabasından içerik fakirleşmesine düşmemektedir. Tam tersine tepkisellikten, çatışmacı, gençlik hastalıklarından uzak, Müslüman öznenin doğuşunu ve medeniyet iddiasını dingin bir biçimde dile getirmekte ve kendi seçkinlerini oluşturmaktadır. Türkiye'de ilk defa muhafazakâr düşünce ile siyasi liberal hoşgörünün derin bir terkibine şahit oluyoruz. Rahmetli Turgut Özal'ın pragmatik bir düzeyde ele almak istediği sentez - ama ne yazık ki ahlâkın piyasa liberalizmine yenik düştüğü bir dönemden sonra- dini, felsefi ve elitist boyutlarıyla yeniden bize kapısını açıyor.

Prof. Dr. Şerif Mardin

Fethullah Gülen'in 'cemiyet' ile 'cemaat' arasındaki farklardan bahsetmesini bilhassa ilginç buldum. Menfaat üzerine kurulmuş 'cemiyetin zorunlu olarak birlikte getirdiği 'yarının menfaatlerini şimdiden hesaplama' ilkesi gerçekten bu yapıyı zayıflatmakta ve Weber'in de dediği gibi, insanı bir müddet sonra bir 'çelik kafese' hapsetmektedir. Bu yolda fazla ilerlemek herkesin gayesi olmalı. İmanın bu konuda daha güçlü bir zemin oluşturduğuna da şüphe yok. Fethullah Hoca bu inanç içeriğinin pekiştirici gücünden bahsediyor. Gerçekten de, kendi fikrinden mülhem olan kimselerde, zamanımızda az bulunan bir fedakarlığın örneklerini görmek mümkün. Burada, bir kere aleni olan dini yönelimlerin içinde bile görülen ve aslında bir fikri karıştırmalıktan çok, bir nefis muhasebesi fonksiyonunun devamlılığını temin eden, dine muhalefet akımlarının rolünü nasıl konumladığıdır.

Fethullah Gülen'in bahis konusu ettiği 'vizyon' karşıtı ya da tamamlayıcısı 'olma' aslında dinamik ve seyyal bir hadisedir. Bu açıdan, geçmişin daraltıcı görüşleri, zamanında 'kurtarıcı simit'

olarak işlev görmüş kimselerin, yenilerinin de çıkacağını beklemek gerekir. Bugün İslâm'da, canlılığının devam etmesini sağlamak, Müslümanlık bakımından 'tartışmanın zarureti' ilkesinden kaynaklanmalıdır. Bu zaruretin kabul edildiğinin Fethullah Gülen'deki işaretleri ümit vericidir.

Hoca'nın 'paradigmanın enigmaya' dönüşümü konusundaki görüşlerinde bu ümidimizi pekiştirici fikirler görüyorum. Gerçekten çok yaygın olan bu dönüşüm sürecinin Türkiye'de bütün aydınlar tarafından incelenmesinde fayda var. Cumhuriyet dönemi fikirlerini, veciz bir şekilde anlatan böyle bir model nadir bulunur. Fethullah Gülen'in 'paradigma' taraftarı olduğunu bilmek gerçekten önemli. Türklerin kendi tarihlerinde İslâm'ı zenginleştirdikleri yaklaşıma tamamen katılıyorum. Bu açıdan kendi şahsi görüşüm, devrimizde Türkiye dışından gelen ve sathi sayılabilecek 'referans' fikirleri örnek olarak alacağınıza Osmanlıların dini sentezinin mahiyetinin araştırılmasının daha doğru ve yerinde olacağı gerçeğidir. Bu noktada bakir bir araştırma dizisini beklememiz yerindedir ve belki de bu Fethullah Hoca'nın hareketlendirebileceği bir alandır. Fethullah Hoca'nın parmak bastığı noktalardan biri gerçekten üzerinde durmaya değer: Bir medeniyette bilgi yalnızca açık ifadesiyle değil, 'istilahi' olarak, yani en genel sembol kümesi ve pratikle bağlantılı olarak intikal ettirilir. Müslümanlığı daha çok bir dogmalar bütünü olarak niteleyenlerin görmedikleri özellikler arasında, en başta dinin bu söyleysel özelliğini görüyoruz. Türkiye'de din olayını bir güç odağı olarak niteleyenlerin kaçırdıkları da bu özelliiktir. [1]

Ahlat'taki Türk kültürü nüvesi. Bu nüvenin genelde ne oranda etkin olduğunu şimdilik bilemiyoruz. Fakat Gülen'in kendi

ifadesinden fikirlerinin gelişmesinde etkili olduğunu anlıyoruz. Gene hatıratından "Küçük Dünyam" anlıyoruz ki nûve halinde olan bu Türkçe'ye bağlı kültürü Türkiye Cumhuriyeti daha da koyulaştırmış bir çeşit "vatandaşlık" olarak gelişmesini sağlamıştır. Hocanın askerlikle ilgili anılarını burada özellikle değerlendirmek gerekir. Her ne kadar Gülen'in o yıllarda devamlı olarak İslâmî değerleri ileri sürmesine devlet karşı çıkmışsa da onun askerlik görevine bir saygı ile baktığını söylemek mümkündür.

Gülen'in devamlı olarak kullandığı sosyolojik- felsefi söylemin Cumhuriyet ve çağdaş dünya kültürü ürünü olduğu şüphe götürmez. Konuyu biraz abartmış olma tehlikesini göze alarak Hoca'nın geliştirdiği İslâmî söylemin ve söyleminin bugünkü meşruiyetini temin eden öğelerin kendisine tamamen Cumhuriyet tarafından sağlandığını ileri sürebiliriz. Gülen'in Orta Asya vurgusu ise tamamen yeni bir fikir. Burada da Cumhuriyet kültürünün izleri açık. [2]

[1] Ruşen Çakır'ın Şerif Mardin'le röportajı Artı Haber Dergisi, Sayı:1, 20-22 Aralık 1997

[2] Eyüp Can, Ufuk Turu, Sf.: 199-200

Alevî- Sünnî Bütünleşmesine ve Diyaloguna İlişkin Görüş ve Teklifler

Alevî-Sünnî Meselesi ve Gülen

Türk kamuoyunda alevîler ve alevîlik; sünnîler ile alevîler arasındaki münasebetler, çeşitli yönleriyle tartışılan bir konu olmuştur. Bugün de güncelliğini muhafaza eden bu önemli konu hakkında Fethullah Gülen'in ifade ettiği düşünce ve önerilerine burada yer vermek istiyoruz.

Alevîliğin Anlam ve Mahiyeti

Gülen Alevîliğin 'Hz Ali'nin amel, davranış ve düşüncede arkasında olmak ve bunlara ilaveten Hz. Ali'nin diğer sahabeye nispeten üstün olan yanlarını öne çıkararak ona iktida etmek' şeklinde tarif ederken, Anadolu'daki bir kısım Türk boylarının, Hz. Ali'nin kahramanlığına ve mertliğine 'meftun' olmaları ile 'neşet ettikleri bölgelerin sosyo-kültürel şartlarının' onlarda Alevîliğe taraftar olma düşüncesini doğurduğunu ve konunun 'psiko-sosyolojik yönüyle tahlil edildiğinde bu gerçeğin' ortaya çıkacağını söylemekte ve şu görüşleri ileri sürmektedir:

'Bu insanlar, şanlı mazimizde birer akıncı edasıyla pirleri dedeleri babalarıyla devamlı olarak ordularımızın önünde yol açmışlar ve düşmanla yaka paça olmuşlardır.'

'Kuran ve Sünnet çizgisindeki Hz.Ali ve Ehl-i beyt etrafında haleleşmiş, bu alevîlik anlayışıyla ise hiçbir sünnînin sorunu' olamayacağına işaret eden Gülen, İran'daki Şiiliğin hakiki Alevîlikten farklı olduğuna özellikle dikkat çekmektedir.

Alevî-Sunnî Birliği

Fethullah Gülen Türkiye'de gerçekte bir alevî-Sunnî çatışması bulunmadığını, ancak bazı ideolojik radikal grupların ve bunları yönlendirenlerin, böyle bir çatışmayı tahrik ettiklerine dikkat çekerek şu görüşleri ileri sürmektedir:

'Türk Milleti Sünniysiyle Alevîsiyle birleşmiş bir toplum olması bakımından asırlarca aralarında hiçbir problem olmamıştır denebilir. Son zamanlarda şurada burada birkaç olay meydana gelmiştir ancak bunlar kardeşliğimizi bozamamıştır. Bundan sonra da diliyorum bu işler havada kalacak.

Birileri Alevîlik-Sunnîlik kışkırtmalarıyla varmak istedikleri yere

varamayacaklardır. Denebilir ki Türk milleti bir manada bütünüyle alevîdir. Alevîliğin böyle keskince yaşandığı yerlerde bile Türkiye'de samimane Ali sevgisinin yaşandığı kadar yaşanmıyor. Bizim inanmış her ferdimiz Müslümanlığa duyduğu alaka kadar başka halifelere ve bu arada Hz. Ali'ye karşı çok aşırı alaka duymaktadır. Bu açıdan konuyu Hz. Ali'yle irtibatlandırınca bütün Müslümanlar alevîdir.' 'Bizim inanmış her ferdimiz Müslümanlığa duyduğu alaka kadar raşit halifelere ve bu arada Hz. Ali'ye karşı çok ciddi bir alaka duymaktadır. Bu açıdan konuyu Hz Ali'yle irtibatlandırınca bir Alevî-Sünnî çatışması mesnetsizdir. Öyle anlaşılıyor ki birileri bu duygu ve düşüncüyü provoke etmek istiyor. Birkaç sene evvel Sivas'ta cereyan eden hadise, Başbağlar'da cereyan eden hadise ve medyada bir kısım şeylerin yanlış algılanmasıyla meydana gelen olayları birileri sürekli olarak kurcalıyor.' 'PKK hadisesinden umduklarını bulamayınca şimdilik potansiyel bir tehlike gibi göstererek, Alevîliği-Sünnîliği karşı karşıya getirmek istiyorlar. PKK'yı tezgahlayanlar, bir terör örgütü şeklinde başımıza musibet edenler şimdi de Avrupa'nın değişik yerlerinde çıkardıkları gazete ve mecmualarla, Türkiye'de Alevîleri organize etmeye çalışıyorlar.'

'Ben şahsen Gaziosmanpaşa'da cereyan eden, alevî vatandaşlara karşı yapılmış bu şe'ni tecavüzü nefretle karşılıyorum. Alevîler bizim kardeşlerimiz. Bahsettiğimiz gibi ileri bir alevî gibi ben de Ali muhabbetiyle meşgul bir alevîyim. Kerbela için dünya kadar gözyaşı dökmüşümdür. Diyebilirim ki hiçbir alevî ocağında, cem evinde o kadar gözyaşı dökülmemiştir. Bu açıdan böyle bir olaya nefret duymam tabiatımın gereğidir. Ve milletimin de benimle aynı duyguyu paylaştığını düşünüyorum.'

'Alevilere karşı yapılan bu hareketler büyütölmeye müsait olması bakımından Sünnî-Alevi çatışması haline getirilmek isteniyor. Bu meseleyi akli başında olan insanlar soğukkanlılıkla karşılayıp bağırlarında boğabilirler. Fakat kitle ruh haleti de göz ardı edilmemeli. Bir takım saf yığınlar bu tür meselelere her zaman taraftar olarak teveccüh edebilirler.'

'Burada yapılacak şey terörle karşı koymamak ve anarşiye karşı anarşiyle hareket etmemektir. Yoksa herkes hakkını almak için silaha sarılır ihkak-ı hak edeceğim derse bütün haklar çİğnenir. Devlet vardır, güvenlik güçleri vardır. Haklarında birilerinin değışik mülahazaları olabilir, fakat onlara güvenmek lazım. Devlete güvenmek lazım. Adliyenin bu işi çözeceğine inanmak lazım. Bu açıdan milletimize geçmiş olsun derken, diğler taraftan da soğukkanlı olmayı yeğliyoruz. Rical-i devlet temkinli hareket etsin, Adli mekanizmamız işlesin.'

'Türkiye bir yönüyle bazıları tenkit etseler bile yarım ayak dahi olsa Avrupa'ya adım attı sayılır. Böyle bir süreç yaşandığı bir dönemde -alevi vatandaşları eziyorsunuz hem de emniyet güçleriyle eziyorsunuz- imajı Avrupa'da değışik parlamentolarda çok farklı algılanacaktır. Birtakım Avrupalı devletlerin bunu Türkiye'nin attığı yarım adımı ileriye götürmemesi için kullanacaklarını tahmin ediyorum.'

Diyanet'te Alevîlerin Temsili ve Cem Evleri

'Bilindiğı gibi Diyanet İşleri Atatürk döneminde kuruldu. İsmet Paşa döneminde de hiç ilişilmeden getirildi. Genel müdürlük ölçüsü içerisinde devletin bir müessesesidir bu. Bu birinci yanı, ikinci yanı Mümtaz Soysal Bey'in dediklerine katılıyorum. Diyanette temsil esası yanlıştır. Alevîlik bir mezhepse yani Maliki

‚Şafi Hanbeli gibi bir mezhepse Türkiye'de Şafililerin, Hanbelilerin, Malikilerin bir temsilcisi yok. Alevîler eğer 'tarikâtız' derlerse Kadiriler ve Nakşiler de derler ki 'o zaman biz de temsil edilmek istiyoruz, hatta resmi kıyafetiyle bizden biri gelsin oraya otursun' derler. Bence bu da çok tehlikeli bir şey. Diyanetin birleştiriciliğine, uzlaştırıcılığına güvenmek lazım, hepimizin müessesesidir.'

'Alevilerle ilgili olarak eğitim ve kültür faaliyetleriyle uğraşan nazım ve sözümün geçtiği arkadaşlarımıza gidin şunu yapın diye ricalarda bulunurum. Hasankale'den hemşehrim olan bir mimar geldi bana. Narlidere'de oturuyor. Ona dedim ki orada Alevîlerin bir cemevi teşebbüsü var. Ve orada milletvekilliği ve senatörlük yapmış görüşüp konuştuğum bir arkadaşım var. Mimar arkadaşına bir arsa bulursanız oraya bir kültür lokali, bir cemevi yapılsa dedim. O arkadaşımızın çoluk çocuğu da yok hayrına yapabilirsen yap dedim. Henüz arsa işini halledememişler, araştırmaya devam edin dedim. Bir yönüyle Türk toplumunun iki kesimi eğer vuruşturulmak isteniyorsa birbirine düşürülmek isteniyorsa en azından bir yanı itibariyle vuruşma düşüncesini kırarsak, ayağımızın altına alırsak, karşı taraf sallayacağı yumruğu boşa sallamış olur, buna meydan vermemiş oluruz. Ben alevî vatandaşlarımızdan çok ciddi civanmertlik gördüğümü söyleyebilirim. Çok azını istisna edebiliriz. İcabında caminin yanında cemevi de yapabiliriz. Kimi okumak kimi düşünmek istiyorsanız söylersiniz. Ben cemevi ve Alevîlerle ilgili düşüncemi sayın Başbakan'a arz ettim. Tabii siyasiler bu tür konulara, halktan gelecek isteklere olumlu bakarlar, siyasiler böyle konulara sıcak bakarlarsa problem olma istidadındaki problem olmaktan

çıkabilir. Böyle ümit ediyoruz. Ümitlerimizi dua olarak Allah'a sunuyoruz. Böyle olsun istiyoruz. İnşallah kavga olmaz, kaba kuvvet olmaz, diyalog ve hoşgörü olur.'

Alevî-Sünnî Kardeşliği Adına Teklifler

'Burada Alevîliğin sıhhatli bir şekilde gelecek kuşaklara taşınması adına, vicahî bir kültür üzerine tesis edilmiş olan Alevîliğin esas kaynaklarının ortaya çıkarılması ve kitabî bir kimliğe oturtulmasının zaruri olduğunu özellikle belirtmek istiyorum. Aksi takdirde 'falan dededen, filan babadan şöyle duymuştum, böyle görmüştüm' gibi vicahî kültürle zaman zaman cemevleri bile birbirine düşüp, aralarında münazaa yaşayabilirler.

Çünkü bugün ortada kitabî bir mesnet olmadığından dolayı herkes farklı bir Alevî kimliği ortaya koymakta ve bu durum Alevîler arasında bile kargaşaya sebep olmaktadır. Bundan dolayı Alevîliğe mesnet teşkil eden mevcut kaynaklar toplanmalı, Hz. Ali ve on iki imama ait yazılı kaynaklar gün yüzüne çıkarılarak tercümeleri yapılmalı, Alevî vatandaşlarımız, vicahî kültür aldatmacılığına açık olmaktan kurtarılmalı, okuyucunun kitap, broşür vb. şeklinde Alevîliğe kaynak teşkil eden her türlü bilgiye çok rahatlıkla ulaşabileceği okuma salonları, kültür lokalleri ve kütüphaneler açılmalı ve günümüze kadar gelen bu vicahî kültür, bir heyet teşekkül ettirilerek doğrudan doğruya kitabî kültüre dönüştürülmelidir.

Bunun yanı sıra devletin ve diyanetin de desteğiyle, yer yer din görevlilerinin yokluğundan dert yanan alevî vatandaşlarımızın kendi imamlarını yetiştirebilecekleri cemevleri ve İmam-Hatipler açılmalı, buralarda Alevîliğin ana kaynakları ders olarak okutulmalıdır. Buralardan mezun olacak imamlar, cemevlerinde

Alevî kardeşlerimizin her türlü dinî vecibelerini yerine getirmesi hususunda istihdam edilmelidir. Ayrıca İlahiyat fakültelerine de Alevî öğretileriyle alakalı dersler konulmalı ve gerek İmam-Hatip, gerekse İlahiyattan mezun olan Alevî gençleri diyanet kadrolarında vazife alabilmelidirler. Onlar da, bizim camilerimizde olduğu gibi Alevî kardeşlerimize cemevlerinde vaz-u nasihatte bulunmalı, onlara Alevîliğin kitabî şeklini öğretmelidirler. Böylece temelde aynı kaynaklardan beslenen bu iki kesim, Alevî ve Sünnî diyerek aradaki küçük farklılıkları kaşıyıp birbirine düşürmek isteyen dahilî ve haricî şer odaklarının menfur emellerine alet olmayacak ve şu cennet vatanımızda birlik ve beraberlik içerisinde yaşayarak, yıllardır özlemini çektiğimiz geleceğin büyük Türkiye'sini tesis edeceklerdir.'

Ulusal Uzlaşma Etkinlikleri Hakkında İddialar

Hoşgörüyü Düşmanlık

Fethullah Gülen'in hoşgörü ve uzlaşma yönündeki düşüncelerinin, çok sayıda yayınlanmış eseri bulunan bir yazar olarak onursal başkanı olduğu Gazeteciler ve Yazarlar Vakfının çeşitli etkinlikleri vasıtasıyla da, kamuoyunda geniş bir yankı bulduğuna şahit olunmaktadır.

İddialar

Hoşgörü ve ulusal uzlaşma etkinlikleri konusunda kamuoyunun değişik kesimlerince seslendirilen bu olumlu eleştirilere karşılık, bazı radikal olarak bilinen bazı basın organları ve kişilerce bu vesileyle çeşitli iddialar ileri sürmüşlerdir.

Örneğin Aydınlık Gazetesi Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in 'Ulusal Uzlaşma Teşvik Ödülünü almaya ABD Büyükelçisinin ikna

ettiğini' ^[1] 68'liler Vakfı Başkanı Haşmet Atahan 'etkinliklerinin Türkiye'ye şeriatı getirmek amacını güttüğünü' ^[2] iddia etmişlerdir.

[1] **Aydınlık Gazetesi, 12.1.1998.**

[2] **Posta Gazetesi, 5.1.1998**

Ulusal Uzlaşma Etkinlikleri Hakkında İddialara Cevap

Avukatlarından

Hoşgörü ve ulusal uzlaşma etkinlikleri konusunda kamuoyunun değişik kesimlerince seslendirilen bu olumlu eleştirilere karşılık, bazı radikal olarak bilinen bazı basın organları ve kişilerce bu vesileyle çeşitli iddialar ileri sürmüşlerdir.

Bu iddialara karşılık Fethullah Gülen'in avukatları şu basın açıklamasını yapmışlardır:

İddialara Cevap

Bu iddialara karşılık Fethullah Gülen'in avukatları şu basın açıklamasını yapmışlardır:

'Bilindiği üzere dünyamızda siyasi ya da ekonomik nedenlerle veya ırk-din farklılığı dolayısıyla meydana gelen çatışmalar çocuk-yaşlı, kadın-erkek demeden sayısız insan hayatına mal olmakta ve bir daha telafisi imkânsız kayıplar meydana getirmektedir. Nitekim dünyanın çeşitli yerlerinde nasıl insanlık dramlarının, felaketlerinin yaşandığını medyadan izlemiş ve halen izlemekteyiz. Bu tür vahşetlerin önlenmesi için insanlık aleminin verdiği çabalar da yine hepimizin malumudur. Ülkemizde ise yakın geçmişte yaşadığımız toplumsal cinnetin ne ölçüde kardeş kanının dökülmesine sebebiyet verdiği herkesin hafızasındadır. Bugün de halen devam eden terörün milletimize nelere mal olduğu hangi

acılarına yol açtığı ve milletçe uğradığımız kayıpların yol açtığı yaraların sarılması için ne gibi fedakârlıklara katlanıldığını bütün vatandaşlarımız yakinen hissetmekte, bilmektedir.

Ayrıca, memleketimizdeki siyasi, sosyo-ekonomik meselelerin toplumumuzda iç barışı nasıl tehdit edebileceği, ülkemizi istikrarsızlığa sürükleyebileceği kamuoyunun her gün tartıştığı konulardır. Aynı şekilde suçluluğun artması, intiharlardaki çoğalış bazı toplum kesimlerinde kolayca şiddete başvurma eğiliminin varlığı Türkiyemizde bazı bunalım ve buhranların varlığına işaret etmektedir. Bütün bu sorunlar ise başta TBMM olmak üzere devletin bütün yetkili organlarınca tartışılmakta ve bunlara çareler aranmaktadır. Ancak böylesine ciddi sıkıntıların giderilebilmesi için sadece resmi makamların uğraş vermesinin yeterli olmadığı, bunun yanında sivil toplum kuruluşlarının, ilim ve fikir adamlarının, hülasa sorumluluk bilincine sahip bütün vatandaşların bu sorunların çözümü için katkıda bulunmasının gereği aşikârdır. Her kuruluş ve vatandaşın en tabii bir hakkı ve görevi olan bu gayretlere, Fethullah Gülen de ilmi ve fikri çalışmalarıyla yardımda bulunmaktadır. Kendisi yukarıda değinilen sorunların temelinde her şeyden önce sevgi, hoşgörü uzlaşma ve diyalog eksikliğinin yattığı kanaatindedir. İşte bu nedenle müvekkilimiz farklılıkları bir çatışma vesilesi değil, bir zenginlik olarak görerek, değişik düşünce ve inançların karşılıklı saygı esasına ve milletimizin-devletimizin bir ve bütünlüğünü asgari müşterek alarak herkesin birbiri ile diyalog kurduğu, uzlaşmaya vardığı bir hoşgörü ortamı yaratılması amacıyla, Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı'nın düzenlediği 'Ulusal Uzlaşma ve Teşvik Gecesi'ne katılmıştır. Bu gecede ise,

devletimizin ve milletimizin birliğini temsil eden en yüksek makam sıfatı ile ve ülkemizde huzur ile iç barışın sağlanması ve pekişmesi için gösterdiği azimli çalışmalarıyla milletimiz nezdinde de müstesna bir yer edinen Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'e bir 'Ulusal Uzlaşma ve Şükran' plaketi verilmiştir. Milletimizin ortak değerleri çerçevesinde hoşgörü ve sevgi temeline dayalı, insan haklarına saygılı, demokratik bir hukuk devletinin bütün kurum ve kurallarıyla ülkemizde daha da yerleşmesi amacına hizmet için Sayın Cumhurbaşkanımız Süleyman Demirel'e Fethullah Gülen'in böyle bir plaketi bizzat vermesi ise bütün kamuoyunca takdir edilen sevindirici ve örnek teşkil edici bir hadise olmuştur.

Ulusal Uzlaşma ve Hoşgörü gibi halisane ve meşru bir gaye güden böylesine takdire şayan bir davranışın ise, eleştirinin de ötesinde çarpıtılarak bazı gerçek dışı iddialar eşliğinde karalanmaya çalışılması bazı meslek ahlâkı ilkeleri ile bağdaşmadığı gibi toplumun bu şekilde yanlış bilgilendirilmesi aynı zamanda ülkemizin ihtiyaç duyduğu hoşgörü ve uzlaşma ortamına kavuşmasına da sekte vurmaktadır. Bağrından Mevlanaları, Yunus Emreleri çıkarmış, farklı dini ve millî toplumları bir arada, barış içinde yaşatma tarihi mirasına sahip Türk milletinin, bu hoşgörü kültürünün çağın koşullarına uygun olarak yeniden canlandırılmasına ve böylece insanlık ailesinin barış içinde yaşaması amacına hizmeti şiar edinmiş bir şahsiyet olarak, hiçbir siyasi, ideolojik vb. nitelikteki oluşuma angaje olmayan ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasası ile kanunlarına saygılı biçimde ilmi ve fikri bir faaliyet gösteren Fethullah Gülen'in bu tutumunu 'irtica' biçiminde vasıflandırmak bilgisizliğin ötesinde art niyetli kasti bir

karalamadır.'

Hoşgörü, Diyalog ve Uzlaşma Faaliyetleri Çerçevesinde Devlet ve Siyaset Adamlarıyla Yapılan Görüşmeler, İddialar ve Yargı Kararları

Hoşgörüye Düşmanlık

Hoşgörü ve ulusal uzlaşma etkinlikleri konusunda kamuoyunun değişik kesimlerince seslendirilen bu olumlu eleştirilere karşılık, bazı radikal olarak bilinen bazı basın organları ve kişilerce bu vesileyle çeşitli iddialar ileri sürmüşlerdir.

Görüşmelerin Mahiyeti

Fethullah Gülen bu görüşmelerin özel bir politik amaç taşımadığını, kendisinin siyasi bir beklenti veya talep içinde bulunmadığını söylerken; sade bir vatandaş olarak da, görüşlerini açıklamanın doğal karşılanması gerektiğini ifade etmekte ve vatandaşlık görevlerini eksiksiz yerine getirmeye çalışan bir insan olarak, bazı idareciler veya siyasilerle yaptığı görüşmelerin yadırganacak bir yanı olmadığını, açıklamıştır. ^[1]

Anlayışı gereği belli bir partiyi destekleme veya karşı olmasının mümkün olmadığını, politik bir faaliyet içinde hiçbir zaman bulunmadığını ve bulunmayacağını söyleyen Gülen ^[2]

"Hem sosyal demokrat, hem merkez sağ parti liderleriyle görüşmektedirsiniz. Bu nereden kaynaklanıyor?" ^[3] sorusuna şu cevabı vermiştir:

"Onların beni aradığı da olmuştur, belki defaatla olmuştur. Bugün hoşgörü ve diyalog söz konusu. Bu benim bizzat ruh haletimde vardır. Herkesle çok iyi geçinmek, herkesi kardeşim gibi bağırma basmak istemiştir. Hatta bu ruh haletimi, liyakatim olmadığı ve

seviyemi aştığı halde, herkesi bağrıma basma isteğimi, yakınımnda bulunan arkadaşlarım bilirler. Ruh haletimin aksidir bu. Hemen herkesle görüşmeyi arzu ederim. İkincisi, siyasi liderler Türkiye'yi idare eden insanlar. Edenler ediyorlar, etmeyenler de yarın idare edebilirler. Türkiye'nin geleceği ve Türkiye'nin büyümesi adına şu eğitim faaliyetlerinin büyüyeceğine inanıyorum. O eğitim faaliyetleri adına açılan ilim irfan müesseselerini Türkiye'nin büyümesi adına bir köprü ayağı kabul ediyorum. Türkiye'nin lobilerinin oluştuğunu kastediyorum. Şimdi bu hususlarla alakalı düşüncelerimi, mütalaalarımı başa gelen herkese arz etmeyi düşünmüşümdür. Tansu Hanım'la görüşmemiz üçü, bilemeyeceğim dördü geçmez. Mesut Bey'le de o kadar. Ecevit Bey'le de iki üç defa görüştük. Baykal Bey'le de bir veya iki defa. Birisi her halde Kasım Gülek merhumun cenazesinde olmuştu. İnönü Bey'le de orada görüşmek nasip olmuştu." Söz konusu görüşmelerde bulunan politikacılar ise Fethullah Gülen ile yapılan görüşmelerin amacı ve içeriği konusunda şu açıklamalarda bulunmuşlardır.

Fethullah Gülen ile Görüşmelerde Bulunan Politikacıların Beyanları

Bülent Ecevit: (Başbakan Yrd., DSP Genel Bşk.)

"Görüşmede siyasete dolaylı yoldan bile hiç girmedik. Samimi ve olgun düşünceleri olan bir kişi. Politika değil, din bilim ve felsefe konularında sohbet ettik." ^[4]

"Fethullah Gülen'le üç kez görüştük. Hiçbirinde siyasete değinmedik. Türk-İslâm tasavvufundan konuştuk halk erenlerinin yaşattığı Ortaasya'da Hoca Ahmet Yesevi'den kaynaklanıp halk

erenlerinin anadoluya getirdiği bu topraklarda, Mevlana, Yunus Emre ve aşık paşaların şiirleriyle gelişen hoş görülü, Allah korkusundan çok Allah sevgisine dayanan, o sevgiyi insana da yansıtan tasavvufu görüştük. Gördüm ki bu tasavvuf kültürünü özümsemiş. Felsefe din ilişkilerini konuştuk. Bu konularda çok açık düşünceli olduğunu gördüm İran'daki kökten dinci akıma kesinlikle karşı. Vahhabiliğe yani Suudi Arabistan anlayışına soğuk bakıyor. Ben bugünkü gözlemlerim içinde Fethullah Gülen'i ve çevresindekileri rejim için kaygı verici bir durumda görmüyorum Laiklik açısından bir tehdit oluşturdıkları izlenimini almıyorum Bilimin de izah edemediği konular var. Din, çok hassas bir konudur." [5]

Hikmet Çetin: (CHP Genel Başkanı)

"Fethullah Gülen ile görüşmede ters olan nedir anlamıyorum. Kendisi benden hiçbir istekte bulunmadı. Eleştirmek için bahane arıyorlar. Kendisi ile yine görüşürüm" [6]

Tansu Çiller: (DYP Genel Başkanı)

"Özel Yamanlar Lisesinin kuruluşunda çabası ve emeği olanlara teşekkür ederim. Cami kurmanın yanında okul kurmanın sevabını anlamış kişileri kutluyorum. Gülen'le görüşme, bir iade-i ziyaretir" [7]

Mesut Yılmaz: (Başbakan ve ANAP Genel Bak.)

Sayın Gülen beni kongreden sonra kutlamak için aradı. Herhangi bir talep söz konusu olmamıştır. Gazetede ki haberler abartmadır." [8]

Görüşmeler Hakkında Kamuoyunda Yapılan Değerlendirmeler

Fethullah Gülen ve onunla görüşmelerde bulunan politikacılar

yapılan görüşmelerin herhangi bir özel siyasi talep ve amaç taşımadığını açıklarlarken, kamuoyunda da bu konuda değişik değerlendirmeler yapılmıştır. Bunlardan bazıları özet olarak şöyledir:

Ertuğrul Özkök: (Gazeteci-Yazar)

"Fethullah Gülen geçen bayramda (Mayıs 1995 Kurban Bayramı) teşekkür için Çetin'le görüşüyor. Türkiye'de sosyal demokratlar zihnen bu tür ilişkilere hazırlıklı değiller. Oysa dünyanın en tanınmış sosyalist liderlerinden biri olan Mitterand son zamanlarında Katolik dünyasının önde gelen din adamlarından biriyle uzun uzun görüşmeler yaptı. Fransa'da kimse çıkıp da, "Niye görüşüyorsun" demedi. Bir başka örnek daha vereyim. Amerika Birleşik Devletlerinde Billy Graham adlı çok tanınmış bir din adamı vardır. Bu adam bütün dünyayı dolaşıp dini konferanslar, vaazlar verir. Aynı Billy Graham, ABD'nin hemen bütün başkanlarının arkadaşıdır. Bizim klasik laik anlayışımız, siyaset ile dini çevrelerin birbirinden tamamen izole edilmesi anlayışına dayanıyor. Kuşkusuz dinin siyasete veya siyasetin dine bulaşması arzu edilecek bir şey değildir. Ama bunu tamamen steril bir ilişki olarak algılamamak gerekir. Türkiye geniş ve yapıcı bir diyalogla bu zemini ortadan kaldırmalıdır." ^[9]

Sakıp Sabancı: (İşadamı)

"Fethullah Gülen'in siyasilerle diyalog kurmasına karşı çıkılması Türkiye'yi geliştirmeyecektir. Türkiye'de birbirinden farklı görüş ve düşünceler var. Bu düşünceler birbirinden kaçmayarak, tartışarak Türkiye'yi daha ileriye taşımaya çalışmalılar." ^[10]

Cengiz Kaptanoğlu: (Deniz Tic. Odası Gnl. Sekr.)

"Türkiye'nin birlik ve beraberliği yönünde bu türden görüşmeleri fevkalade olumlu ve yararlı buluyorum. CHP'li bazı milletvekillerinin bu konuya tepkilerini de anlayamadım. Fethullah Güleni sadece bir din alimi olarak görmüyorum. Bana göre o her konuda meselelere makro düzeyde bakabilen, çağdaş ve son derece bilgili bir kişi. O'nda vatan ve memleket yararına şeyler dışında başka şey çıkmaz." ^[11]

Özdemir Erdoğan: (Sanatçı-Bestekar)

"Türkiye'de yasal olan ve yasaklı olmayan her insanla politikacıların görüşmesi tabiidir. Bu türlü görüşmeler görüşlerin ufkunu genişletir. Türkiye'de bir takım insanlar bazı dindar kuruluş ve kişilere cephe almayı marifet sayıyorlar. Bunu ben hayatımda çok yaşadım. Dindar TV ve gazetelere verdiğim demeçlerden dolayı kınayanlar oldu. Bu türlü görüşmeleri kınayanlar benim kanaatıma göre yobazlık ediyorlar." ^[12]

Orhan Pamuk: (Yazar)

Bütün politikacılar herkesle görüşebilir. Benim kafamda politikacı şununla bununla görüşsün diye bir sınırlama yok. Önemli olan politikacıların izlediği siyasettir. Bence politikacılar demokrasi, insan hakları, hukuka bağlı olma ve eşitlikçi olma gibi ilkeleri gerçekleştirmeliler. Bu da ancak görüşme yoluyla olur. Ben görüşmeden ve diyalogdan yanayım." ^[13]

Orhan Keçeli: (İşadamlı)

Siyasilerle konuşmasını bilen birinin konuşması her zaman Türkiye lehinedir. Siyasilerin onunla görüşmesi değil, asıl onun siyasilerle görüşmesi önemlidir." ^[14]

Görüşmeler Hakkında İddialar ve Yargı Kararları

Buna karşılık yapılan bu görüşmelerin belirli siyasi, ekonomik talepleri içeren bir amaç taşıdığı iddia edilmiştir. Bu konudaki iddia ve bunlarla ilgili yargı kararları şöyledir:

İddia: "Fethullah Gülen Anavatan Partisi vasıtasıyla menfaat sağlamakta ve bu partiden beslenmektedir" ^[15]

Mahkeme Kararı: İzmir 7. Sulh Ceza Mahkemesi ^[16] iddianın kişinin şeref ve haysiyetine dokunması ve haberin gerçek dışı olması sebebi ile yazının tekzip edilmesine karar vermiştir. Nokta dergisinin karara itirazı ile bu kez İzmir 2. Asliye Ceza Mahkemesi de ^[17] aynı gerekçe ile itirazın reddine karar vermiş ve böylece karar kesinleşmiştir.

İddia: Fethullah Gülen iktidar tarafından dağıtılan gizli pastadan önemli bir pay almaktadır ^[18].

Mahkeme Kararı: İzmir 6. Asliye Hukuk Mahkemesi ^[19] "yazının davacıyı umumi efkar karşısında küçük düşürücü ve rencide edici mahiyette olduğu ve davaya konu olan yazının aynı zamanda gerçek bir maddî olguya bağlı olarak olağan eleştiri sınırları içinde kalmadığı, yazının bütünüyle değerlendirilmesi halinde kişilik haklarına açık bir tecavüzün varlığının anlaşıldığı" gerekçesiyle davalıları tazminat ödemeye mahkum etmiş ve karar Yargıtay'ca onanarak kesinleşmiştir. ^[20] Ayrıca bu yazı ile ilgili olarak İzmir 7. Asliye Ceza Mahkemesi ^[21] yazıda eleştiri hakkının objektif ve subjektif sınırları dışına çıkıldığı gerekçesiyle tekzip kararı vermiştir.

İddia: Fethullah Gülen DYP'yi desteklemekte, bu partiden milletvekili seçimleri için taleplerde bulunmaktadır. ^[22]

Mahkeme Kararı: Ankara 12. Sulh Ceza Mahkemesi ^[23], iddianın

gerçek dışı olması ve cevap ve düzeltme isteyenin iddialarının haklı görülmesi sebebiyle tekzip talebinin kabulüne karar vermiştir.

İddia: SHP'nin parti raporuna göre nurcu grubun lideri Gülen ANAP'ı desteklemektedir. ^[24]

Mahkeme Kararı: Bu iddiayla ilgili olarak önce İzmir 5. Sulh Ceza Mahkemesi Tekzip kararı vermiş ancak iddia sahipleri bu karara itiraz etmişlerdir. İtirazı inceleyen İzmir 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[25] de iddianın kanıtlanamaması nedeniyle, iddianın yer aldığı yayının, Fethullah Gülen'in şeref ve haysiyetine dokunur nitelikte olduğuna hükmetmiştir.

İddia: Fethullah Gülen seçimlerde DYP'ye destek verecektir, buna karşılık Özer Çiller rüşvet olarak KİT'lerden birini Fethullah Gülen'e verecektir ^[26].

Mahkeme Kararı: İddianın kişinin haysiyetini rencide edici ve gerçek dışı olması sebebi ile Bakırköy 3. Sulh Ceza Mahkemesi ^[27] yazının tekzipine karar vermiştir.

İddia: Fethullah Gülen siyasi bağlantılar kurmak suretiyle devlet kadrolarında, Bakanlıklarda kadrolaşmaktadır. ^[28]

Mahkeme Kararı: İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[29] iddianın gerçeklere aykırı olması sebebiyle yazı hakkında tekzip kararına hükmetmiştir. Aynı iddiaların Cumhuriyet Gazetesi'nde ^[16] ileri sürülmüş olması sebebiyle yapılan bir başka müracaat sonucunda, İstanbul 2. Sulh Ceza Mahkemesi ^[30] gerçeklere aykırı olduğu gerekçesiyle yazının tekzipine karar vermiştir. İstanbul 2. Asliye Mahkemesi de tekzip kararını yerine getirmemek suçundan gazetenin yazı işleri müdürü hakkında ceza kararı vermiştir. ^[31]

İddia: "Fethullah Gülen, partilerle seçim flörtü yapmakta,

bakanlık ve milletvekillikleri için pazarlıklar yapmaktadır. Tansu Çiller'le görüşmesinin amacı da bakanlık ve milletvekilliği pazarlığı yapmaktır.^[32]

Mahkeme Kararı: İstanbul 2. Sulh Ceza Mahkemesi^[20] söz konusu iddianın gerçek dışı ve haysiyet kırıcı olması sebebiyle tekzip kararına hükmetmiştir. Mahkeme kararı uyarınca yayınlanması gereken tekzip metninde özetle şu görüşlere yer verilmiştir: "Müvekkilimiz milletimizin birlik ve kardeşlik içinde yaşaması asgari müşterekini benimseyen bütün siyasi partilere eşit yakınlık ve uzaklıktadır. Gerçek durum böyle iken Fethullah Gülen'i seçimlerle ilgili bazı pazarlıklar içinde gösterme yönündeki yayınınız dürüst ve ciddi gazetecilikle bağdaşmamaktadır. Nitekim bütün kamuoyunun da bildiği gibi sayın Başbakan ile yapılan görüşmede ele alınan konu, ülkemizin birinci meselesi olan terördü. Yine aynı görüşmede Terör ile Mücadele kanununda yapılması düşünülen bazı değişikliklerin yanlış uygulamalara yol açabileceği dile getirilmiştir. Böylece her vatandaşın sahip olduğu bir hak kullanılarak toplumdaki haklı endişeler en yetkili mercie iletilmiştir. Buna karşılık söz konusu görüşmenin gazetenizde seçim pazarlıklarının bir parçası olduğu iddia edilmiştir. Böyle hiçbir bilgi ve belgeye dayanmayan, objektif bir araştırmadan uzak, masa başı haber imajı veren gerçek dışı iddiaların yayınlanmasının ise basın ahlak ve ilkeleri ile uyuşmadığı aşıkardır. Bir kez daha vurgulamak isteriz ki; Fethullah Gülen'in 13.12.1994 tarihinde basında yer alan bizzat kendi açıklamasında da belirtildiği üzere Sayın Başbakan'ın davetiyle yapılan görüşmede terörü önleme adına meclise sevk edilen tasarıda yer alan Müslüman halk çoğunluğu aleyhine maddeler hususundaki

endişeleri dile getirilmiş olup medyada bu konuda ileri sürülen iddialar asılsızdır. Yine söz konusu açıklamada Fethullah Gülenin "ülkesine hizmet adına herkese açık olduğunu, doğru bildiği yolda hak ve hakikate, milletine bir Müslüman ve bir vatandaş olarak hizmet etmeye çalıştığını, hiçbir grubun içinde veya başında bulunmadığını, hele şucu-bucu gibi ayırım ortaya koyan ifadelerden hep nefret ettiğini, hayırsever, idealist kişilerin açmış bulunduğu okullarla iddia edildiği gibi hiçbir bağlantısı bulunmadığını, bu hususların çeşitli vesilelerle defalarca hatırlatılmış, bazı gazetelerde yayınlanan tekziplerde de ısrarla belirtilmiş olduğunu, bu iddiaları ileri süren basın organlarından düzeltmelerini beklemenin kanuni ve tabii hakkı bulunduğunu" ifade etmiştir. Açıklanan nedenlerle Fethullah Gülen'in bakanlık ve milletvekilliği gibi makamların pazarlığını kesinlikle düşünemeyeceğinden, bu tür iddiaları ortaya atanların bu iddialarını ispat edemedikleri takdirde kamuoyu vicdanında mahkum olacakları aşikardır." [33]

İddia: "Özer Çiller ile Fethullah Gülen'in görüşmelerinin arkasındaki sebep ortaklaşa kara para aklamalarıdır." [34]

Mahkeme Kararı: Küçükçekmece Sulh Ceza Mahkemesi [35] "söz konusu edilen yazıda tekzip isteyen ismi açıkça zikredilerek kişilik haklarına tecavüz niteliğinde sayılabilecek sözlere ve ilişkilere yer verilmiş olmasına göre talebin haklı olduğu sonucuna varılmış olmakla" yazının tekzip edilmesine hükmetmiştir.

İddia: Fethullah Gülen'in Erbakan'la arasında buzlar vardır. Ancak bu buzlar erimektedir ve Gülen RP-DYP hükümetinin kurulması ve BBP'nin de bu hükümeti desteklemesi için siyasilere görüşmeler yapmaktadır. [36]

Mahkeme Kararı: Küçükçekmece Sulh Ceza Mahkemesi^[37] yazıda gerçeğe aykırı düşüncelere yer verildiğinden yazının tekzibine hükmetmiştir.

- [1] Hürriyet 22 Haziran 1995
- [2] Oral Çalışlar: Fethullah Gülen'in Serüveni 23 Ağustos 1995, Cumhuriyet
- [3] 16.4.1997 tarihli Yalçın Doğan'la Güncel Programı'nda sorulmuştur.
- [4] Meriç Köyatası 22.4.1997 Akşam Gazetesi
- [5] Fikret Bila 30.3.1998 Milliyet.
- [6] Kudret Yaşar:25.6.1995, Milliyet.
- [7] Sabah,11.6.1995
- [8] Yeni Şafak,25.9.1996.
- [8] Yeni Şafak,25.9.1996
- [9] Hürriyet,2.6.1995.
- [10] Zaman Gazetesi 23.6.1995
- [11] Zaman Gazetesi 23.6.1995
- [12] Zaman Gazetesi 23.6.1995
- [13] Zaman Gazetesi 23.6.1995
- [14] Zaman Gazetesi 23.6.1995.
- [15] 31.3.1991 tarihli Nokta dergisi.
- [16] Mahkemenin 1991/61, 24.4.1991 tarihli kararı.
- [17] Mahkemenin 1991/80, 14.5.1991 tarihli kararı. Tekzip kararı 9 haziran 1991 tarihli Nokta dergisinde yayınlandı
- [18] 3.1.1990 tarihli Cumhuriyet gazetesi
- [19] Mahkemenin 1990/103 E, 1991/875 K, 5.12.1991 tarihli kararı.
- [20] Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 1992/2275 E, 1993/6436 K sayılı ve 11.5.1993 tarihli kararı.
- [21] Mahkemenin 1990/57, 19.2.1990 tarihli kararı.
- [22] Interstar TV, 16.11.1995, Engin Ardic, Günün yorumu.
- [23] Mahkemenin 1995/254, 30.11.1995 tarihli kararı. Tekzip Inter Star'da okunmuştur.
- [24] Cumhuriyet Gazetesinin 21.4.1991 tarihli nüshasında yer almıştır.
- [25] Mahkemenin 1991/86 sayı ve 31.5.1991 tarihli kararı.
- [26] 21.6.1995 tarihli Posta Gazetesi.

- [27] Mahkemenin 1995/225, 11.9.1995 tarihli kararı.
- [28] 18 Eylül 1997 tarihli Cumhuriyet Gazetesi
- [29] İst. 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 1997/86, 26.11.1997 tarihli kararı
- [30] 29.5.1994 tarihli Cumhuriyet Gazetesi, Hikmet Çetinkaya.
- [31] Mahkemenin 1994/203, 19.8.1994 tarihli kararı.
- [32] Mahkemenin 1996/375 E. - 697 K., 25.12.1996 tarihli kararı.
- [33] 25.4.1995 tarihli Yeni Şafak gazetesi
- [34] Mahkemenin 1995/187, 22.5.1995 tarihli kararı.
- [35] 10.11.1996 tarihli Yeni Yüzyıl gazetesi.
- [36] Mahkemenin 1997/18, 5.2.1997 tarihli kararı
- [37] 20.9.1996 tarihli Yeni Yüzyıl gazetesi
- [38] Mahkemenin 1996/230, 4.11.1996 tarihli kararı

Hoşgörü ve Diyalog

Fethullah Gülen'den Reçete

'Bütün bir millet olarak istikbale yürürken, her köşe başında önümüzü kesmesi muhtemel ayrılık, farklılık ve mutabakat zorluklarından kaynaklanan handikaplara karşı en tesirli silahımız, en sağlam sığınak ve tabyamız da hoşgörü olsa gerek'

Yaralarımızı Sevgi ve Hoşgörü İle Sarmalıyız

1980 yılındaki bir yazısında 'hoşgörünün yaralarımızın büyük kısmını saracağına inanıyoruz.' [1] diyen Gülen, 'Farklı düşünceye sahip olmanın olgun insanın işi olduğunu ve kişinin kendisine ters gelen farklı görüşlerden istifade etmesi yollarını araştırarak mutlaka diyaloga gidilmesini' [2] önermektedir.

Sevginin önemini 'Ne mutlu sevgiyi kendine rehber yapıp yürüyenlere' [3] biçiminde vurgulayan Gülen, Yine hoşgörü konusunda 'Bütün bir millet olarak istikbale yürürken, her köşe başında önümüzü kesmesi muhtemel ayrılık, farklılık ve mutabakat zorluklarından kaynaklanan handikaplara karşı en

tesirli silahımız, en sağlam sığınak ve tabyamız da hoşgörü olsa gerek' diyerek ulusal uzlaşmanın önündeki engellerin hoşgörü yoluyla aşılacağına işaret etmektedir.

Farklı Düşüncelere Saygı

Herkesin birbiriyle diyalog kurmasını öneren Fethullah Gülen bunun için karşıt düşüncelere saygılı olunması gerektiğini şöyle ifade etmektedir: 'Kusurlara göz yummak, farklı düşüncelere saygı göstermek, affedebileceğimiz her şeyi affetmek; hatta kendi söz götürmez haklarımızın ihlali karşısında bile, üstün insani değerlere saygılı kalarak 'ihkak-ı hak' etmeye çalışmamak; iştirak edilmesi mümkün olmayan en kaba fikirler, en hoyrat düşünceler karşısında dahi, peygamberane bir temkinle feverana kapılmadan yumuşaklıkla mukabelede bulunmak; hatta bir kısım muhalif düşünceler ki, -bize doğrudan doğruya veya tedailerıyla bir şeyler anlatmasa bile-, sırf kalbi, ruhi ve vicdani hayatımızı sık sık tamir ve restorasyona zorlaması itibarıyla yararlı bulmak düşünce enginliğinde bir hoşgörü..' [4]

Hoşgörü, Düşünce Hürriyetinin Güvencesidir

Bilimsel düşüncenin ve kültürel faaliyetlerin hoşgörü ortamında daha iyi gelişeceğini söyleyen Gülen konunun düşünce özgürlüğü ve hukuk devletiyle olan ilgisini şu şekilde izah etmektedir:

'Zaman zaman saygı, merhamet, alıcılık ve bazen de müsamaha yerinde kullandığımız hoşgörü, ahlaki sistemlerin en ehemmiyetli esası, semavi buudlu insan-ı kamil ahlakı ve diğer bütün prensiplere de kaynaklık edebilecek önemli bir ruh disiplini.

Fertleri birbirine hoşgörüyle bakmayan milletlerde ve müsamaha ruhunun tam yerleşmediği ülkelerde müşterek düşünceden ve

kollektif şuurdan bahsetmek mümkün değildir.

Böyle bir ülkede, büyük küçük her düşünce, tearuzların, tesakutların ağında birbirini yer bitirir. Düşünürler de hep havanda su döverler ve yine böyle bir ülkede kat'iyen sağlam bir düşünce ve inanç hürriyeti' teessüs ettirilemez, ettirilse de yaşatılamaz.

Hatta böyle bir ülkede hukuk devletinden de söz edilemez; sureta var görülse de bir aldatmacadan başka bir şey değildir'. [5]

[1] Sızıntı Sy.: 14 Yıl 2 Sf.: 4

[2] Ölçü ve Yoldaki Işıklar -3- Sf.: 39-40

[3] Çağ ve Nesil - 1- Sf.: 30-31

[4] Yeşeren Düşünceler, sf 19.

[5] Yeşeren Düşünceler Sf.22

Ulusal Uzlaşma Faaliyetlerine Dair Görüşler

Geniş Yankı Buldu

Fethullah Gülen'in hoşgörü ve uzlaşma yönündeki düşüncelerinin, çok sayıda yayınlanmış eseri bulunan bir yazar olarak onursal başkanı olduğu Gazeteciler ve Yazarlar Vakfının çeşitli etkinlikleri vasıtasıyla da, kamuoyunda geniş bir yankı bulduğuna şahit olunmaktadır.

Görüşler

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel

'Bir buçuk saat içinde anlamlı anlar yaşadık, ibretli, ders dolu bir geceydi. Tarihimizin derinliklerinden gelen direktifleri hatırladık. Hoca Ahmet Yeseviler'i, Hacı Bektaş-ı Velileri hatırladık. Bunlar bizim büyük medeniyetimizin mimarlarıdır. Hep barış içinde yaşamayı, birlikte, beraberlikte olmayı bize tavsiye etmişlerdir.

Büyük Atatürk'ün yurttta barış cihanda barış vecizesiyle geçen 74 senede içte dışta, barışta yaşamayı başardık. Bu ülkenin insanları hangi kökenden gelirse gelsin bin sene içinde bu toprakları vatan yapmışlardır. Ona sahip oldukları sürece mutlu olmuşlardır. Dünyanın çalkantılardan geçtiği bir dönemde birlik, beraberlik, kardeşlik, dirlik, düzenlik bizim vatandaşımızın sahip çıktığı en önemli kavramdır. Sözde değil hayata geçirmiştir bunu. Aramıza tefrika sokmayın sizi birbirimize düşürmek isteyenler olursa karşı çıkın. Hangi inançta, hangi etnik kökenden gelerseniz gelin hepiniz bu yüce milletin ferdisiniz. Devlet sizindir. Bedeli ecdadımız tarafından ödenmiştir. İçten birbirimize sarılalım. Bu istikametteki gayretleri takdirle karşıladım. Bu türden çok öğretici olmuştur. Gönül isterdi ki bu töreni Türkiye'den herkes izleyebilsin. Bu ülke bize emanettir. Biz bu emaneti bizden sonra gelecek nesillere götüreceğiz. Vatandaşlarım bunu idrak edeceklerdir. Dost arıyorsak, bize dost kendimiziz. Kendi kendimizi yıpratmazsak bizim bileğimizi kimse bükemez. Bizim milletimiz barışsever, huzursever iyiliksever yüce bir millettir. Yüzde 99.9'unun Müslüman olduğu milletimizin her ferdi hep barış ister. Çünkü Müslümanlık, barış dinidir ve barış tavsiye eder. Barış içinde yaşamayı başarmak bizim nesillerimizin görevidir. Bu plaketi Türkiye'nin bölünmez bütünlüğüne, Türk milletinin mutluluğuna, barış içinde yaşamasına verilmiş sayıyorum. Çünkü ben Türk devletini, milletin birliğini bütünlüğünü temsil ediyorum. Türk milletinin birliğini, dirliğini güçlendirecek bu akşamki gibi hareketlerin hepsinin de yanındayım. Meclis bana Cumhurbaşkanlığı görevini tevdi ettikten sonra ülkenin her köşesinin ve her kişinin devlet başkanımı. Hepinizi

sevgiyle kucaklıyorum.'

Bülent Ecevit (Dönemin Başbakan Yrd.)

'Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı, benim bildiğim, laik-demokratik rejime ve hukuk devletine bağlı olarak, uzlaşmacı bir anlayışla faaliyet gösteren bir etkinlikler grubunun önemli bir parçası. Benim o konuda hiçbir kuşum yok.'^[1]

Fener Rum Patriği Bartholomeos

'Sizinle beraber Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı'nın 3. Yıldönümünü kutlamanın sevincini paylaşmaktan kendimi son derece mutlu addediyorum.

Müsaade ederseniz yurtdışında yaptığım seyahatlerimden bir anımı arz etmek istiyorum. Bir buçuk sene önce Kudüs Ortodoks Patrikhanesi'ni ziyaret ettiğim zaman İsrail Devlet başkanı Sayın Weizman'a da nezaket ziyaretinde bulundum. Weizman ile konuşurken bana dediler ki 'Sayın patrik biliyorsunuz ben bir subayım. Bir subay olarak hayatımda ya savaş ya da barış yaptım. Size kendi tecrübemle söyleyebilirim ki barış yapmak savaş yapmaktan daha zordur.'

Weizman'ın söylediğinin doğruluğunu bir kere daha anlamış oluyorum. Bütün engellere rağmen, barışa karşılıklı saygıya ve bütün bunların sonucu olarak bütün insanlığın huzur ve refahına doğru gitmeliyiz. Bu istikamette yani barış huzur sevgi istikametinde ciddi adımlar atan vakfın kurucularını ve üyelerini huzurunuzda tebrik ederim.

Kürsüden inmeden önce Sayın Fethullah Gülen Hocamızdan bahsetmek istiyorum. Ve şunu söylemek istiyorum Sayın Hocamızla birbirimizi çok seviyoruz. Eminim ki, burada hazır bulunanlardan kimse bunu kıskanmıyor.

Sayın Fethullah Gülen hakikaten hepimiz için barışın, hoşgörünün; bütün ülke liderlerinin ve insanlık için muteber olan değerlerin bir timsalidir. Hepimiz onu hem seviyoruz hem sayıyoruz. Rahatsızlığından dolayı kendilerine geçmiş olsun diyorum. ^[2]

Ahmet Şafak Demirci

Mevlânâların, Yunus Emrelerin ve Ahmet Yesevilerin katkılacağı bir sevgi medeniyetinin çocukları olarak zorunlu itidallerin geçiciliğine kapılanamayız. Zira yaradılanı hoş görmemizin sebebi Yaradanın varlığı ile bağlantılıdır. Yaratılanı sevmemenin bedeli Allah'ın hidayetinden uzaklaşmaktır. Böyle bir ezaya, cefaya ve bedele kim rıza gösterebilir.

Hoşgörü üzerine muazzam referansları olan bir milletiz. Bizim ülkemizde böylesine referans bolluğu var iken kavgaların, öfkelerin ve kırıışların vücut bulması toplumsal paradoksun işareti olarak değil aydınların çelişkisi ve gafleti olarak kabul edilmelidir. Gerçekleri toplumun bir adım önünde yakalamakla mükellef olan aydınlar referans kaynaklarını başka kültür ikilemelerinde aradıkları için yeni nesillere altın tepsi içinde kavga ve öfke sunulmaktadır. Buna rağmen mühim ve umut verici gelişmeler de vuku bulmuyor değil. Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı'nın 95 Hoşgörü Ödülü altında bazı gazeteci ve bilim adamını taltif etmesi bu örneklerden biridir. ^[3]

Prof. Dr. Hayrettin Karaca (TEMA Vakfı Başkanı)

Bizim burada toplanmamıza vesile olanlara teşekkür ediyorum. Geleceğe umutla bakmamız için elimizde toprak gibi kutsal bir değer var. Bunu muhafaza ettiğimiz takdirde geleceğin güzel olacağını söyleyebiliriz. ^[4]

Hasan Korkmazcan (Milletvekili)

Bu vakıf geçen sene dikkatleri hoşgörüyü çekmişti, bu yıl ise 'Mutlu yarınlara' çekmektedir. Her kavram, her inanç, her bilgi yarınları inşa etmek için bir vasıta. Dikkatleri yarınlara çekebilirsek hoşgörüyle yaşama şansına sahip oluruz. Eğer her birimiz içinde yaşadığımız toplumun ferdi olarak bütün dikkatimizi geçmiş veya bugüne yöneltirsek, ne hoşgörüü yaşamak mümkün olur ne mutlu olabiliriz. ^[5]

Halit Refiğ (Yazar-Yönetmen)

İslâm'da barış esastır. Bayramlar bizim İslâm'ın esasına döndüğümüz günlerdir. Bu açıdan, insanın gönlü bayramları yılın sadece birkaç gününe değil 365 gününe yayılmasını arzular. Bu günlerde ülkemizin ve bölgemizin üstünde savaş rüzgarları esiyor. Fakat biz bu akşam bambaşka bir atmosfer içindeyiz. Sanki böyle bir şey yokmuş gibi. Bu, birliğimizi muhafaza ettiğimiz takdirde esen savaş rüzgarlarının bizi kolay kolay etkileyemeyeceğini gösteriyor. ^[6]

Prof. Dr. İzzettin Doğan (Öğretim Üyesi)

Aslında bu vakıf, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yapması gereken ama yapmadığı bir işi burada yerine getiriyor. Demokratik ve laik bir cumhuriyette devletin, herkesin devleti olduğunu hissettirmesi gerekir. Eğer bunu yapmıyorlarsa bu bir kusurdur, yapanları da alkışlamamak da büyük bir haksızlık olur. Gönül istiyor ki, Ramazan ayı gibi insanların kendi içlerine dönük olarak ve diğer insanlarla ilişkilerinde gönül muhasebesini daha çok yapmaları gereken bir ayda, Müslümanlar da kendi inançlarını farklı yorumlarla da olsa yaşayan insanları bir araya toparlayabilirsiniz biraz muhasebesini yapsak. Farlılıklardan da

hiçbir şekilde korkmamak gerekir. [7]

Jak Kamhi (İş Adamı)

Esasen ben Fethullah Hoca'dan başka bir şey beklemezdim. O ecdatlarına yakışır güzel bir şekilde, onların yolunda. Türkler asırlar boyunca bütün insanlara sevgi ve saygı göstermişlerdir. Ne din savaşı, ne baskı, gittikleri yerlerde, tersine, insanları hürriyetlerine kavuşturmuşlar.

Geçenlerde Macaristan'a gittim. Hep Türkleri methediyorlar. Romanya'ya gittim, yine aynı sevgiyle karşıyorlar. Fethullah Gülen Hoca'nın 'hoşgörü' girişimini epey zamandır izliyorum ve bunu alkışlıyorum. Bugün, toplumumuzun bu güzel değerlerini, dünyaya layık olduğu gibi tanıtılabiliyoruz. Başka yerlerde yaşanmış büyük felaketler Almanya'da olmuş olaylar, binlerce sene silinmeyecek. İki de bir gündeme geliyor. Tarihte hiçbir şey silinmez. Fethullah Gülen'in hareketleri alkışlanabilecek bir girişimdir.

İlave edeyim ki, eğer o hoşgörüyü ecdatlarım Osmanlı'dan ve Türkiye'den görmeseydi hayatta olmazdım. Başka zaman da söylediğim gibi Gülen'in yaklaşımları çok güzel. Mesela, Harran'da okul konusu hem o yörenin hakkı, hem de bunu yapmak gerekiyor. Çok güzel bir şey olur. Bu bir nevi, Vatikan'ın, Kudüs'ün ve Mekke'nin bir yere toplanmasına benzer. Çünkü, Hz. İbrahim (as), bütün bunların hepsinin üstünde idi ve orada idi. Bu konuda başarılı olabilmesi için sonuna kadar yanındayız. Her yönüyle faydalı öneriler. Bölgenin istikrara, bir barışa kavuşması gerekiyor. Maalesef, barışı istemeyen bazı kuvvetler var. Bir yanda barış masasına oturuluyor, Bir yandan insanlar öldürülüyor. Türkiyemiz'e de bölgede önemli roller düşüyor. Türkiye,

gerçekten bundan dolayı da eleştiriliyor. Türkiye bugün laik ve demokratik bir cumhuriyet olmakla, bu sistemin en müspet bir sistem olduğunu ispatlıyor. Başta Türki ülkeler tarafından anlaşılmıştır ki, onları başarıya götürecek sistem budur. En mükemmel sistem Türkiye'de demokrasi, serbest ekonomi, açıklık, şeffaflık sistemimizdedir. Diğer bölge ülkeleri de Türkiye'nin örnek teşkil etmesiyle daha açık olurlar ise istikrar gelecektir. ^[8]

Prof. Dr. Nur Vergin (Sosyolog-Siyaset Bilimci)

Buradaki tablo gösteriyor ki biz el ele vermeye başlamışız. 3 yıl önce yine böyle bir araya gelmiştik. Kat edilen yollar gösteriyor ki yarınlara da mutlu olacak. Hoşgörü adına önemli adımlar attık. Ancak hoşgörü bireye özgü bir şey. Sosyal barışı sağlamak için başka mekanizmalar geliştirmek, el ele vermek gerekiyor. ^[9]

Orhan Gencebay (Ses Sanatçısı)

Son kasetimdeki yeni bestemi, müsaadenizle okumak istiyorum:

Gelin birlik olalım, yarın çok geç olmadan

Gelin birlik bulalım vazgeçin öç almadan

Nefreti yok edelim, gel sen de katıl bize

İntikam eşkiyası sevgiyle gelir dize

Yedi düvel önünden kim kurtardı bu yurdu

Mehmetçik değil miydi Lazı, Çerkezi, Kürdü/ Hangimizin ecdadı

feda olmadı yurda

hangi bahçede bir gül solmadı bu uğurda

Asırlardır dinmedi bir bölücülüğün ninnisi

Aynı dinden değil mi alevîsi, Sünnisi

Bin kere lanet olsun Yezid denen deliye

Muhabbet ile bağlıyız Muhammed'e, Ali'ye

Geçin o sınıfları geçin

Barişta buluşalım mutlu Türkiye için

*Düşmanı sevindirmenin ne alemi var şimdi
Milletçe kenetlenip, sarılmamız kâr şimdi.*^[10]

Rıza Zelyut (Gazeteci-Yazar)

Bir gazeteci kardeşim, eskiden kalma ve yurtdışından ithal edilmiş olan 'Sağ-sol kutuplaşmasına esir olmuş önyargılarıyla bir ara bana çıkışmak istedi: 'Senin ne işin var burada?' Bu soruya verdiğim cevap çok boyutluydu.

Bir: Benim yerim, uzlaşma neredeyse orasıdır. İki: Önyargılı olmak insanı köreltir. Üç: Hele ön yargılar zıtlaşma içeriyorsa, bu insanın kalbini karartır. Dört: Eskiden olmuş olayları bugün de deşelemek kimseye yarar sağlamaz. Beş: Dün böyle düşünen bir insan bugün böyle düşünebilir. İnsan 7'sinde ne ise 70'inde de odur, sözü, toplumsal psikolojiye göre yanlıştır. Bu söz eğitimin insana hiçbir şey vermediğini kabul etmek anlamına gelir. Bu yüzden de, eskiden o şöyle diyordu, bu yüzden kötüdür, gibi basmakalıp düşüncelerle insanların bugününü mahkum etmeye hiç kimsenin hakkı yoktur. Altı: Eskiden kalma, bize dışarıdan şırınga edilen ayrıştırıcı, kışkırtıcı, zıtlılaştırıcı kavramlara artık güle güle demenin zamanıdır. Sağ-sol gibi ölmüş kavramlarla bugüne yargılamak, gelişmeyi, değişmeyi göremeyen insanların kurtuluş reçetesidir. Yedi: Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, geçmişteki siyasal yaşamında ne yapmış, ne söylemiş, olursa olsun, bugün benim gönlümdeki devlet adamıdır. Onun izinde olmak, iyidir. Sekiz: Fethullah Gülen'in dini duyarlığı yüksek bir kesime manevi kılavuzluk etiği doğrudur. Ama bu kılavuzluk eğer hoşgörüyü, diyaloga aşıkla ve ulusal uzlaşma yaratmaya yönelikse neden ben

onun uzattığı eli sıkmayayım?

Nereye kadar eski düşmanlıkları kalbimizde besleyip büyüteceğiz? Ne kazandırdı şimdiye kadar bize bu zıtlasma bu rakip yaratma yarışı da bundan sonra ne kazandıracak?

Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı, gerçekten de diğer kuruluşlara örnek olacak çalışmalarıyla önderliği üstleniyor. Bu insanların arkasında Fethullah Gülen var diye işkillenip, zehir hafiye pozlarında suç unsuru arayacağımıza, onlardan ders almaya bakalım. Ulusal uzlaşma gibi bir büyük davayı eğer onlar gündeme getirmişse, önüne kuyu kazmak yerine biz de destek olalım. İslâm dinini, Refah Partisi ile özdeş sananlar, Fethullah Hoca'yı ve o insanların dünya ve din anlayışlarını da Refah'la özdeşleştiriyorlar. Bu yanlış değerlendirme yüzünden dini duyarlılığı yüksek her insan Refah damgası ile damgalayıp bir kenara itmeye kalkıyorlar. Gerçeğin böyle olmadığını ancak, kendi korkularının esiri olmaktan kurtulanlar, anlıyorlar.

Türkiye'de Fethullah Gülen Hocaefendi'nin adıyla somutlaşan bu ödül, ülkedeki siyasal havanın yumuşatılmasında, gruplar ve cemaatler arasında diyalogun başlatılmasında çok önemli bir rol oynadı.^[11]

Şükrü Kanber (Gazeeci-Yazar)

Diyalog, kendini anlatma, ortak noktaları önce çıkarma bizim de sürekli savunduğumuz ilkeler arasında. Türkiye bugün diyalogsuzluğun kör kuyusunda uzun süreler yaşadığı için çeşitli sıkıntılar içinde. Birbirini anlayamayan, birbirini sevemeyen insanların oluşturduğu bir toplumun, sağlıklı yapıya kavuşması düşünülemez. Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı'nın bu girişimlerini, yukarıdaki gerekçeler ile destekliyorum.'^[12]

- [1] Sabah Gazetesi 3 Şubat 1998
- [2] Zaman Gazetesi 1 Ekim 1996
- [3] Yeni Sayfa Gazetesi 8 Ocak 1996
- [4] Zaman Gazetesi 29 Ocak 1997
- [5] Zaman Gazetesi 2 Ekim 1996
- [6] Zaman Gazetesi 1 Şubat 1998
- [7] Zaman Gazetesi 29 Ocak 1997
- [8] Zaman Gazetesi 11 Mart 1998.
- [9] Zaman Gazetesi 2 Ekim 1996
- [10] Zaman Gazetesi 2 Ekim 1996
- [11] Akşam Gazetesi 25, 26 Aralık 1997
- [12] Milli Gazete, 8 Ocak 1996

Fethullah Gülen'in Din Müntesipleriyle Yaptığı Görüşmelerin Amacı

Diyalog Herkesle

Fethullah Gülen'in eğitim-öğretim ve ekonomik kalkınma konularında, çeşitli önerilerde bulunmasının yanı sıra, farklı din mensupları arasında hoşgörüyü dayalı bir diyalog kurulması çabalarına da düşünsel olarak bazı görüşmelerde bulunma yoluyla destek verdiği gözlemlenmektedir.

Sevgi Dolu Bir Dünyaya Özlem

Papa II. John Paul, Ortodoks Patriği Bartholomeos, Hahambaşı Bakshi Doron gibi din temsilcileriyle yapılan görüşmelerin ana fikrini 'insanların birbirini sevdiği kardeşçe bir arada yaşadığı, farklı inanç mensuplarının kendi konumunda kabul edip uzlaşarak, anlaşılarak yaşadığı bir dünya özlüyorum' ^[1] şeklinde ifade eden Fethullah Gülen, papa ile gerçekleşen buluşma hakkında özetle şu görüşleri ortaya koymuştur:

'Kamuoyunun yakından bildiği ve takip ettiği üzere din ve kültür temelli medeniyetler çatışmasından bahsedildiği ve bu çatışmanın merkez üslerinden biri olarak ülkemizin zikredildiği bir dönemde, 3-4 yıldır Türkiye içinde ve dışında başka dinlerin temsilcileriyle, bazılarının ağır suçlamalarına maruz kalmayı da göze alarak, diyalog görüşmeleri yapmaktayım. İslam'ın çatışmacı, kavgacı, şiddete ve teröre taraftar bir din olmadığını, tam aksine, sevgi, merhamet, af, müsamaha gibi esaslar üzerine oturduğunu anlatmaya, her dinin temelinde aynı esasların yattığını ve dolayısıyla dinler arasında tarihi kavgaların bırakılıp, sıcak bir diyalogun başlamasıyla, savaşlardan ve çatışmalardan bıkmış dünyamızın daha iyi, barışçı ve huzurlu yarınlara çıkmasında önemli katkılarının yapılabileceğini göstermeye çalışıyorum. ^[2]

[1] 9 Şubat 1998 tarihli Akşam Gazetesi

[2] Fethullah Gülen'in bu konudaki ayrıntılı görüşleri için bkz.: 14-20 Şubat 1998 tarihli Aksiyon Dergisi, Sf.: 26-28

Fethullah Gülen'in Din Müntesipleriyle Yaptığı Görüşmeler Hakkında Kamuoyu Tepkisi

Aydınların Görüşleri

Ortaya konan bu fikir ve faaliyetler ise, bilim adamları, sanatçılar, politikacılar, yazarlar ve din adamları gibi kamuoyunun değişik kesimleri tarafından müspet karşılanmıştır. Prof.Dr. Nur Vergin, Papa ve Patrik ile yapılan görüşmeleri n Huntington'ın medeniyetlerin çatışacağı yolundaki kehanetine set çekmeyi amaçladığını ifade etmiştir. ^[1]

Prof. Dr. Mehmet Aydın, Papa ile yapılan görüşmenin, Batı'nın bugüne kadar tanımadığı ya da tanımak istemediği Türklerin evrensel hoşgörüsünün anlaşılması bakımından önemli olduğunu

ve evrensel barışa çok önemli katkılar sağlayacağını söylerken ^[2], Prof. Dr. Toktamış Ateş Papa ile Fethullah Gülen'in buluşmasını 21. yüzyılın eşiğine geldiğimiz bir dönemde son derece anlamlı ve önemli bulduğunu; politikacılardan Mehmet Dülger görüşmelerin dinler arası çatışmaları engelleme yolunda önemli bir adım olduğunu söylemişler; Musevi Şalom Gazetesi yazarı Yusuf Altuntaş ise Fethullah Gülen'in yönlendirdiği doğruyu arama eylemi bir tohum olarak toprağa atılmıştır. ^[3] Diyerek konuya olumlu bakmıştır.

Gazeteci Ertuğrul Özkök savaş ve çatışmalara neden olan dinler arası hoşgörüsüzlüğün aşılması yolunda Fethullah Gülen ile Vatikan arasındaki yapıcı diyalogu umut verici bir gelişme gördüğünü söylemiştir. ^[4]

Hadi Uluengin ise aynı konuyu tarihi bir buluşma olarak nitelendirmiştir. ^[5]

Prof. Dr. Niyazi Öktem farklı din mensupları arasında diyalog kurulmasının dünya barışına katkıda bulunacağını yazar.

Etyen Mahçupyan gerçekleşen buluşmaların sivil toplum ve toplumsal barışı arzulayanlar için önemli bir gelişme olduğunu; sanatçı Metin Akpınar Fethullah Gülen'in görüşmelerinin, demokrasi kültürüne ciddi anlamda katkıda bulunduğunu ifade ederken; Süryani Kilisesi Metropolü Yusuf Çetin de bu tür görüşmelerin dünya huzur ve kardeşliğine vesile olacağını söylerken, diyalogun ülkemiz açısından da faydalı olduğunu vurgulamıştır. ^[6]

Yukarıda bazı örneklerini verdiğimiz görüşlerden, din mensupları arasındaki diyalogun kamuoyunun geniş kesimince çatışmaları engelleyici ve barışa hizmet eden bir gelişme olarak görüldüğü

sonucu çıkmaktadır. Buna karşılık söz konusu diyalog çabalarının bazı ithamlara konu edildiği görülmektedir.

[1] 15 şubat 1998 tarihli Yeni Yüzyıl Gazetesi

[2] 12 şubat 1998 tarihli Yeni Yüzyıl

[3] 12 şubat 1998 tarihli Zaman Gazetesi

[4] 7 şubat 1998 tarihli Hürriyet Gazetesi

[5] 11 şubat 1998 tarihli Hürriyet Gazetesi

[6] 13-19 nisan 1998 tarihli Aksiyon Dergisi

Fethullah Gülen'in Din Müntesipleriyle Yaptığı Görüşmelerle İlgili İddialar ve Mahkeme Kararları

Yine Mahkûmiyet

Ankara 7. Sulh Ceza Mahkemesi söz konusu iddialarla ilgili yapılan Radyo D'deki yayının 'kişiyi eleştiri sınırları ötesinde, küçük düşürücü, aşağılayıcı, iftira niteliği taşıyan ve gerçeğe aykırı' olduğu gerekçesiyle tekzip edilmesine karar vermiştir.

İddialar ve Mahkeme Kararları

İddia: Papa II John Paul CIA ajanıdır. Fethullah Gülen ABD'nin bölgede ılımlı İslam projesini uygulamak ve Vatikan'ın himayesinde olan bankalarla kara para aklamak için Papa ile görüşmüştür. Fethullah Gülen Papalığın gizli Kardinalidir. ^[1]

Söz konusu iddialarla ilgili olarak yapılan yasal başvurular sonucunda açılan davalar halen devam ettiğinden biz burada sadece kesinleşmiş olan bir yargı kararını nakledeceğiz.

Mahkeme Kararı: Ankara 7. Sulh Ceza Mahkemesi söz konusu iddialarla ilgili yapılan Radyo D'deki yayının 'kişiyi eleştiri sınırları ötesinde, küçük düşürücü, aşağılayıcı, iftira niteliği taşıyan ve gerçeğe aykırı' olduğu gerekçesiyle tekzip edilmesine karar vermiştir. ^[2]

Bu karar gereği yayınlanan tekzip metninde özetle şu görüşlere yer verilmiştir: 'Türk ve dünya kamuoyunda, farklı inanışların ülkemizin ve insanlığın barış içinde yaşamasına önemli bir engel olduğu iddiasının tartışma konusu olduğu bir ortamda, mütefekkir bir şahsiyet olması sıfatıyla bir milyarlık katolik camiasının ruhani lideriyle görüşen Fethullah Gülen, böylece farklılıkların bir arada yaşayabileceği esasına dayalı hoşgörü ve uzlaşma düşüncesine, dünya çapında müsbet yankı bulan bir katkıda bulunmuştur. Nitekim gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında değişik dünya görüşlerini temsil eden kişi ve kuruluşlar, söz konusu görüşmeyi dinler arası diyalog ve barış için ciddi ve samimi bir girişim olarak nitelendirmişlerdir. Böylesine halisane gayelere hizmet eden bir görüşmenin bu radyo programında olduğu gibi çarpıtılarak, bazı asılsız suçlamaların vesilesi yapılması ise birtakım kişilerin gerçek amaçlarının habercilik değil Fethullah Gülen'in ilmi ve fikri faaliyetini karalamak olduğunu ortaya koymaktadır.'

Mahkeme Kararı: Şişli Asliye Hukuk Hakimliği Fethullah Gülen hakkında çeşitli iddialar yanında bu iddianın da yer aldığı 'Strateji' dergisine, aynı tür yazı ve resimlerin yayınlanmaması bakımından ihtiyati tedbir konulmasına karar vermiştir. ^[3]

İddia: Fethullah Gülen Fener Ortodoks Patriği ile görüşerek, İslâm düşmanlarıyla işbirliği yapmış ve küfre girmiştir. ^[4]

Mahkeme Kararı: İstanbul 4. Sulh Ceza Mahkemesi söz konusu iddianın gerçek dışı ve kişiyi rencide edici olması sebebiyle tekzip edilmesine hükmetmiştir. Bu hüküm gereği yayınlanan tekzip metninde özetle şu görüşlere yer verilmiştir ^[5] : 'Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan itibaren ve özellikle Fatih Sultan Mehmet Han'ın İstanbul'u fethinden itibaren varlıklarının devam

ettirilmesine izin verilen diğer dinler ve bunlara ait müesseseler, bugün de mevcudiyetlerini andlaşmalar ve kanunlar çerçevesinde devam ettirmektedirler. Nitekim Fener Rum Ortodoks Patrikhanesi de Osmanlı İmparatorluğu zamanından bugüne değin, devletimizin bütün insanlığa örnek olan ve bütün milletlerin gıpta ettiği hoşgörüsünün bir neticesi olarak ayakta kalmıştır. Ecdadımızın bu müsaadesinin bir neticesi olarak günümüzde de Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak yaşayan Fener Rum Patriği ile müvekkilimizin karşılıklı nezaket ölçüleri içinde yaptıkları görüşmenin 'Hakikat' dergisi tarafından 'İslâm düşmanlığı', 'küfre girmek' gibi ağır isnatlarla nitelendirilmesi ise en azından bilgisizliğe dayalı bir gaflet olarak değerlendirilebilir.'

İddia: Fethullah Gülen'in 'Ortodoks papazlarla' münasebet kurması Müslümanlara zarar veren bir davranış ve düşman odaklarla iş birliğidir. ^[6]

Mahkeme Kararı: Üsküdar 3. Sulh Ceza Mahkemesi söz konusu yayının 3984 sayılı kanunun 4/ı, 4/j ve 28. Maddelerine göre gerçek dışı, kişiyi küçük düşürücü ve toplumda nefret duyguları oluşturan iddiaları içermesi sebebiyle tekzip edilmesine karar vermiştir. ^[7]

Tekzip metninde konuya ilişkin açıklama şöyledir:

'Fethullah Gülen'in gerek İslâm'ın gerekse tarih mirasımızın ortaya koyduğu hoşgörü ilkesinin bir gereği olarak, farklı dinlerin ve görüşlerin mensuplarıyla yaptığı görüşmelerin inanan insanlara karşı bir davranışmış gibi gösterilmesi ise, ya bilgisizliğin ya da kötü niyetin bir sonucu olabilir. Çünkü farklılıklarından dolayı kimseyi hor görmeden ve herhangi bir zora başvurmada, insanlara, dinimizin doğru mesajını iletmeye gayret etmek; kavga

ve kargaşayı önlemek için, 'yozlaşmadan uzlaşmak' şiarı çerçevesinde herkesle diyalog içinde olmak, herhalde en çok 'inançlı kesimlerin' yararına bir faaliyettir.'

[1] Radyo D'nin 9 Şubat 1998 tarihli ana haber bülteni, 12 şubat 1998 tarihli Hergün Gazetesi, 19 ve 20 Mart 1998 tarihli Cumhuriyet gazeteleri, 22 Mart 1998 tarihli Aydınlık Dergisi, 9 Nisan 1998 tarihli Strateji Dergisi

[2] Ankara 7. Sulh Ceza Mahkemesi'nin, 1998/19, 26.2.1998 tarihli kararı

[3] Mahkemenin 1998/343 esas No'lu ve 5.5.1998 tarihli kararı

[4] Hakikat isimli derginin Kasım 1996 sayısında yer almıştır

[5] Mahkemenin 14.2.1997 tarih ve 1997/32 nolu kararı

[6] Refah Partisi MKYK üyesi Ali Güneri'nin KON TV'nin 19.4.1997 tarihli Ana haber bültenindeki açıklamaları ve Milli Gazete'nin Elazığ ilavesi olarak yayınlanan Ocak 1998 tarihli nüshasında yer almıştır

[7] Üsküdar 3. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 1.5.1997 tarih ve 1997/20 nolu kararı

Fethullah Gülen'in Sosyo-Ekonomik Kalkınma Hakkındaki Görüşleriyle İlgili İddialar ve Mahkeme Kararları

İddia: 'Fethullah Gülen televizyon, radyo, dersane ve şirketleri olan, devletten kredi alan, çıkarıcı din bezirganı ve demokrasi düşmanı bir karayobazdır.' ^[1]

Mahkeme Kararı: İddialar Basın Kanunun 19 maddesine göre gerçek dışı ve kişiyi rencide edici nitelikte olduğundan, tekzip talebi haklı görülmüştür. ^[2] Ancak Mahkemenin hükmettiği tekzip metninin, yayınlanmasına ilişkin kararı adı geçen gazete tarafından yerine getirilmemesi nedeniyle açılan ceza davasında sanıklar, mahkeme kararına rağmen tekzip yayınlamamak suçundan dolayı mahkum olmuşlardır. ^[3]

İddia: Asya Finansın sahibi olan Fethullah Gülen Orta Asya

ülkelerinde şubeler açarak kara para aklamaktadır. ^[4]

Mahkeme Kararı: Mahkeme Gülen'in 'Asya Finans'ın Orta Asyada şubeler açacağından ve Çiller ekibinin de paraları bu kanalla aklayacağından söz edilerek, davacıya 4208 sayılı kanunda müeyyide altına alınan kara para aklama suçuna iştirak etmek suçunun isnat edildiği, böylece haber verme, eleştiri, yorum ve uyarı sınırlarının aşıldığı, davalı gazetede doğruluk derecesi araştırılmadan yayın yapılmak suretiyle davacı Gülen'in kişilik haklarına ağır ve haksız saldırı yapıldığından' davalıları 400.000.000 TL manevî tazminat ödemeye ve ayrıca hüküm özetini gazetelerinde bir kez yayınlamaya mahkum etmiştir. ^[5]

Asya Finans'ın Açıklaması: Yukarıdaki iddialar karşısında söz konusu kuruluş 'Asya Finans dürüst kazançların değerlendirildiği bir kuruluştur' başlığı altında kamuoyuna şu basın açıklamasını yapmıştır: 'Bütün kamuoyunun da çok iyi bildiği gibi Asya Finans, kısa bir süre önce başladığı faaliyeti ile, Türk ekonomisinin güçlenmesine destek olma gayesinin gerçekleşmesi için ilk adımını atmıştır. Asya Finans tasarruf sahiplerinin birikimlerini belli ilkelere uygun olarak ekonomi için faydalı hale getirme çabası içindedir. Böylece ülkemizde bazı çekinceleri nedeniyle klasik banka sistemine uzak duran kişilere, değişik alternatifler sunulacak, inançlarına ters düşmeden tasarruflarını değerlendirebilmeleri için bir imkân tanınmaktadır. İşte bu amaçlarla kurulan Asya Finans'ın kurucu ortakları ise iş dünyamızın en güvenilir isimleridir. Gerçek durum böyle olmasına rağmen, Aydınlık Gazetesi'nin 12 Ocak 1997 tarihli nüshasında, Asya Finans 'para aklama istasyonu' gibi ağır bir biçimde suçlanmıştır. Bilindiği gibi kara para aklamak kanunlarımızın suç

saydığı bir eylemdir. Böyle bir suç işlendiğinde ise resmi makamlar hemen harekete geçip gerekli işlemleri yapmakla yükümlüdürler. Eğer Aydınlık Gazetesi'ndeki bu iddia ile ilgili en küçük şüphe doğurucu bir fiil olsaydı, o zaman resmi makamların çoktan kovuşturmaya başlamaları gerekirdi. Ancak Asya Finans gibi dürüstlüğü ile ön plana çıkmış ve bütünüyle kanunlar çerçevesinde faaliyet gösteren bir kuruluş hakkında böylesine kovuşturmaların düşünülmesi dahi mümkün değildir.

İşte toplumda her yönüyle temiz olan bu tür kuruluşlardan rahatsız olanlar, ellerinde hiçbir belge ya da bilgi olmadan, basın özgürlüğünü kötüye kullanarak gerçek dışı isnatlarla bir karmaşa ortamı yaratmak istemektedirler. Ancak bu çabalar akamete uğrayacak ve Asya Finans dürüst ve ilkeli faaliyetlerine aynen devam edecektir. Son olarak belirtmek istiyoruz ki, Gülen'in kuruluşumuz ile herhangi bir ortaklığı veya organik bağı mevcut değildir. Kendisi ancak, başlangıçta değindiğimiz amaçlara uygun bir Finans kuruluşunun nasıl olması gerektiği hakkında fikri ve manevî yol gösterici olmuştur. Dünyevi hiçbir beklenti içinde olmayan, toplumun her kesimine aydınlatıcı tekliflerde bulunan Gülen gibi mümtaz bir şahsiyetin ilmi gayretlerinden yararlanmak ise son derece tabiidir. Arzumuz bu tür şahsiyetlerin böylesine manevî yol göstericilerin toplumumuzda hiç eksik olmamasıdır.

17.1.1997 Asya Finans A.Ş'

İddia: Fethullah Gülen yasadışı faaliyetler içinde bulunan , kara para aklayan, halkı kışkırtıp sinema bastıran, polis ve interpol tarafından aranan kişilerle görüşüp onlara yardım eden , laik cumhuriyet düşmanı, Anayasa'nın demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti niteliklerini değiştirerek şeriat düzeni getirmeyi

amaçlayan yasadışı örgütlenmeyi yapan kişidir. ^[6]

Mahkeme Kararı: Mahkeme kararında 'Bütün bu deliller değerlendirildiğinde; davacının yasadışı faaliyetlerde bulunduğu, yine davacının kara para aklamak için düzen kurduğu, halkı suç işlemeye kışkırttığı, yasadışı faaliyetler gösterenleri, kanun kaçaklarını sakladığı, davacının cumhuriyet düşmanı olduğu şeklinde haber verme, eleştiri, yorum ve uyarı sınırlarını aşan şekilde davalı tarafın maliki bulunduğu ve sorumlu müdürlüğünü yaptığı Aydınlık Gazetesi'nin 12 ocak 1997 tarihli nüshasında yayın yapmak suretiyle MK'nun 24. Maddesinde belirtildiği şekilde Hukuka aykırı olarak davacının şahsiyet hakkına tecavüz edildiği anlaşıldığından' denilmek suretiyle davalıları 200.000.000 TL tazminat ödemeye mahkum etmiştir. ^[7]

İddia: Asya Finans Kurumu Çiller ve Erbakan'la birlikte ortak kara para işleri yapmaktadır. ^[8]

Mahkeme Kararı: Mahkeme'ce 'Tekzip talebinin kabulüne, tekzip metninin Yasanın öngördüğü şekilde söz konusu haberin yer aldığı Aydınlık Dergisi'nin yayınlandığı yerlerdeki baskıların tüm nüshalarında metne hiçbir müdahale ve mütalaa beyan etmeksizin aynen ve tamamen yayınlanmasına' karar verilmiştir. ^[9]

İddia: Asya Finans Kurumu, Özer Çiller ile Erbakan'ın kara para işlerini birlikte yürütmeleri ve bu iş için en uygun yer olan Çeçenistan'ı finans merkezi yapma projelerinden dolayı Çeçenistan'da şube açmıştır ve bu kişilerle birlikte bu şube yoluyla kara para aklamaktadır. ^[10]

Mahkeme Kararı: Mahkemece 'Bütün deliller değerlendirildiğinde, mahkemece yapılan araştırma sonucunda,

davacı kurumun bir finans kurumu olup Çeçenistan da şubesinin dahi bulunmadığının bildirildiği, haberin yalan haber olup Basın Kanunu ile düzenlenmiş olan kamunun özgür haber alma, Anayasa'nın 24-26. Maddesindeki basın özgürlüğünün sınırlarının aşıl原因arak, davalıların yayın yolu ile yapmış oldukları gerçeğe aykırı haber ile davacı kurum kamuoyunda küçük düşürdükleri tüm dosya kapsamı ile sübuta erdiğinden' denilmek suretiyle davalılar 300.000.000 TL tazminata mahkum edilmiştir. ^[11]

İddia: 105 Okulun sahibi olan Gülen demokrasi düşmanıdır. ^[12]

Mahkeme Kararı: 'İncelenen dosya içeriğine göre bahse konu yazıda' Gülen hakkında, gerçek dışı 'ağır iddia ve isnatlarda bulunulduğundan, tekzip metninin Basın kanununun 19. Maddesindeki şekil ve şartlara uygun olarak neşrine' karar verilmiştir. ^[13]

[1] Hikmet Çetinkaya'nın 10.7.1994, Cumhuriyet Gazetesi

[2] İst. 2. Asliye Ceza Mahkemesi, 10.10.1994 tarihli, 1994/68 sayılı kararı

[3] İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesinin 1996/193 sayılı kararı.

[4] 10.11.1996 Tarihli Yeni Yüzyıl Gazetesi'nin 3. sayfasında yayınlanmıştır.

[5] Küçükçekmece 2. Asliye Hukuk mahkemesi 1996/1368 E, 1998/6 K, 21.1.1998 tarihli karar.

[6] 12 Ocak 1997 tarihli Aydınlik Dergisi'nin 1,4,5,6. Sayfalarında yayınlanmıştır.

[7] Şişli 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 1997/118 E, 1997/1182 K., 11.11.1997 tarihli kararı.

[8] 15 haziran 1997 tarihli Aydınlik Dergisi'nde 4. sayfada yayınlanmıştır.

[9] Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesinin 1997/73, 11.8.1997 tarihli kararı.

[10] 15 haziran 1997 tarihli Aydınlik Dergisi'nin 4. sayfasında yayınlanmıştır.

[11] Şişli 5. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 1997/763 E, 1998/257 K, 17.3.1998 tarihli kararı.

[12] Hikmet Çetinkaya, 16 haziran 1996 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'ndeki

yazısından.

[13] İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 1994/59, 13.9.1994 tarihli kararı. Tekzip metni 01.10.1994 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlandı

Fethullah Gülen'in Sosyo-Ekonomik Kalkınma Hakkındaki Görüşleri

Gülen'in Görüşleri İncelenecek

İncelememizin bu bölümünde bir yandan Fethullah Gülen'in ekonomik sorunlar hakkındaki görüşlerine yer verirken, diğer yandan toplumun değişik kesimlerine mensup vatandaşlar tarafından oluşturulan ticari müesseselere ilişkin olarak ortaya atılan iddialara ve bu iddiaların doğru olup-olmadığı ile ilgili yapılan yargılamalar sonucunda ulaşılan kararlara değineceğiz. Böylece çalışmamızın başından beri takip ettiğimiz, itham edilen isnatlar konusundaki kendi görüş ve faaliyetleriyle; iddialarla ilgili mahkeme kararlarının yorumsuz bir biçimde ortaya konarak, değerlendirmenin okuyucuya bırakılması şeklindeki objektif metodolojiye de sadık kalacağımızı zannediyoruz.

Teklifler Bütün Topluma Yönelik

Bu açıklamalarda dikkat çeken ilk husus, Türkiye'nin ekonomik alanda kalkınması ile ilgili bu düşünceler belirli bir kesime ya da dünya görüşüne mensup kişileri muhatap alarak değil, genel olarak bütün kamuoyuna yönelik biçimde açıklanmaktadır. Bu nedenle bütün toplumu kapsayıcı biçimde ifade edilen herhangi bir ayırım gözetilmeden ileri sürülen ve esas itibarıyla ülke insanını doğruluk, dürüstlük gibi ahlâki normlara bağlı kalarak ve meşru zeminlerde ekonomik faaliyetler göstermesini tavsiye eden bu düşünceler, özel olarak belirli kişilerin belirli siyasi, ideolojik

amaçlar güderek bir ekonomik yapılanmaya gidilmesi gibi bir hususu içermemektedir.

Finans ve Medya Kuruluşlarıyla Olan Münasebetin Niteliği

Basın mensuplarınca ise Fethullah Gülen'e bir medya grubuna finans, sigorta vs. gibi ticari şirketlere sahip olduğu yönünde sorulan sorulara karşı, kendisinin herhangi bir malvarlığı olmadığı, sadece ülkenin kalkınması için çeşitli tavsiyelerde bulunduğu yolunda cevaplamıştır. Örneğin; Asya Finans isimli kuruluşla ilgili verdiği cevapların özü şöyledir:

'Asya'ya eğitim yatırımı yapın derken bu mülahazamı şu düşüncelerle besledim; Türkiye'nin nefes boruları olacaktır. Orta Asya ekonomi adına çok rahat soluk alacaktır. Dünya ile rekabet edebiliriz, mülahazalarıyla da, gidin yatırım yapın diyerek, hep teşvik ettim. Türkiye'de finans konularını tesis eden banka türünde şeyler yapın. Bunu değişik yerlerde söylemişim ve birileri kalkmış bir finans kurumu kurmuş. Aslında Türkiye'de zaten bir finans kurumu süreci yaşanıyor. Demek ki ülkemizde buna ihtiyaç var. Müteşebbislerimiz de bu ihtiyaca cevap vermek için düşünürler bunu.

Bu tür kurumları kuranlardan bazıları ara sıra sohbetlerimde bulunmuş kişilerdir. Asya Finans'a himmetlerini yatıran, imkânlarından bir kısmını oraya kanalize eden birkaç yüz insandan ben ancak birkaç tanesini tanırım. Ancak, orada ne tür personel çalışır kimler vardır, kaç yerde şube açmışlardır, işleyişi nasıldır? Bunları bilmem.

Yukarıda belirttiğim genel fikri teşvik dışında, benimle uzaktan yakından alakası yoktur. Meseleyi bana atfedeceklerine oranın bir başkanı vardır. Yüksek İdare Heyeti vardır, çalışanları vardır.

Gitsinler onlarla röportaj yapsınlar. Bu işin ne olduğunu görsünler. Amma bana gelince ben ister eğitim seferberliği adına, ister finans kurumu açma adına, ticaret merkezi açma adına, ağzıma fermuar vurulmazsa her platformda bunu dile getirmeye, teşvik etmeye çalışacağım.' ^[1]

'Zaman, Samanyolu, Aksiyon gibi basın kuruluşları sizi mi temsil ediyor?' şeklindeki sorulara karşı ise, şu cevap verilmiştir: 'Beni temsil etmeleri gibi bir durum yok. Ama herhangi bir vatandaş gibi bu müesseselerin teşkilinde düşüncelerimi ortaya koyma şeklinde bir iştirakim olduğu söylenebilir. Daha ötesinde bir şey söylenemez. Fakat bu müesseselere fikren iştirak etmekle şeref duyduğumu söyleyebilirim' ^[2]

Fethullah Gülen'in yayınlanmış eserlerinde ve kamuoyuna yaptığı açıklamalarda, finans, medya vs. gibi kuruluşlarla olan ilgisini bu şekilde izah etmesine karşılık, birtakım basın organlarında onun çok sayıda kuruluşun sahibi olduğu ve bunlar vasıtasıyla Demokrasi ve Cumhuriyet'e karşıt, yasa dışı eylemler gösterdiği iddia edilmiştir.

Orta Asya'ya Açılma

Ticaretin ruhu, doğruluk, güvenlik ve yaşanan çağı idrak etmek olduğunu belirten Gülen ^[3], 1995 yılındaki bir toplantıda 'Ticari ve sinai sahada Orta Asya'ya açılma' konusundaki görüşlerini ise şöyle ifade etmiştir:

'Orta Asya'ya açılmada çok geç kaldık. Bunda devlet ve millet olarak hazırlıksız yakalanmamızın payı oldukça büyük. Hele ticari ve sinai yatırım sahalarında, eğitim alanında olduğu kadar bile başarılı olamadık. Hadiseler beklenildiğinin aksine tabii seyri içinde gelişti ve milletçe gereken performansı gösteremedik.

Halbuki çeşitli kurullar teşkil edip, Orta Asya'nın ticari ve sınai sahalarla alakalı ihtiyaç haritasını çıkartarak iş adamlarımızı oralara hem de bilinçli olarak teşvik edebilirdik. Yani bir anlamda rehberlik hizmeti verip neticeyi değiştirebilirdik. Gerçi bu mevzuu daha köklü bir şekilde devlet ele almalıydı. Yani enformasyon büroları kurarak, kanuni düzenlemelerde bulunarak, oralara gidip yatırım yapacak iş adamlarımıza kolaylıklar göstermeli, ülkeler arası düzeyde anlaşmalar yapılmalıydı. Ne var ki, bütün bunların yapıldığını söylemek oldukça zor. O halde madem ki devlet çapında bu mes'ele ele alınmıyor, -hepsi elde edilemeyen bir şey bütün bütün terk edilmemeli- düsturunca millet olarak, halk olarak biz bize düşeni yapmalıydık, veya halen daha yapabiliriz. Bu uğurda boşa geçen her saniye, bizim dünyamız adına büyük bir kayıptır' [4]

Yine bir televizyon konuşmasında Gülen dünyanın 'Ticari, siyasi, kültürel vb. alanlarda süratle işlerin büyük ölçülü olmasının geçerli olduğu bir döneme doğru' girdiğine işaret ederken şu önerilerde bulunmuştur: 'Evet, günümüzde ticari hayatla iştigal eden her müteşebbisin, küçük küçük, köşe başlarında yer alan bakkal dükkanlarıyla yarınlara yürünemeyeceğini bilmesi gerekir. Öyleyse, güvenilir ve piyasayı bilen, kabiliyetli, kapasiteli insanların önderliğinde büyük ortaklıkların tesis edilmesi mutlaka gereklidir. Gümrük Birliği'ne girme Orta Asya ülkelerine açılma gibi gelişmelerle Türkiye'nin ufku açılmakta ve ticari hayatta yeni bir dönem başlamaktadır. Bu gelişmelerin ülke ve insanımız adına geniş imkânlar sağlayacağı kanaatindeyim.

Bütün bu fırsatların yerinde ve zamanında değerlendirilmesi için de büyük sermaye ortaklıklarının kurulması, yerinde bazı banka

ve finans kurumlarının garantörlüğünde dış dünyaya açılmanın vaktinin gelip geçtiği düşüncesindeyim'. [5]

Ülkenin İmarı ve Ekonomik Kalkınma

Fethullah Gülen'in yalnız eğitim-öğretim konularında değil, aynı zamanda Türkiye'nin ekonomik alandaki kalkınmasına ilişkin olarak da uzunca bir süreden beri çeşitli görüş ve önerilerde bulunmuş olduğu gözlenmektedir.

Örneğin; Sızıntı Dergisi'nin Mart - 1998 tarihli 110. sayısında 'Erozyonlar ve Millet Ruhu' isimli başyazıda Türkiye'nin 'En büyük şehirlerinden, en küçük kasabalara, en küçük kasabalardan da en ücra köylere kadar imar' edilerek, asırların birikimi sosyo-ekonomik meselelere, gelişen dünya koşulları dikkate alınarak ve çağın şartlarının düşünce hayatımıza yeni boyutlar kazandırılması yoluyla çözümler bulunması gereği vurgulanmakta ve aynen şu düşünceler serdedilmektedir:

'Evet, bütün ruh-u canımızla, ülkenin, en münbit ovaları, en bereketli yaylaları ve en feyizli ırmaklarıyla cennetlere çevrilmesini istiyor ve diliyoruz. Modern teknikle ziraata, yeni buudlar kazandırılmalı; yıllardan beri emekleyip duran sanayi inkişaf ettirilip, gelişmiş ülkelerle rekabet edecek seviyeye ulaştırılmalı; el değmemiş yeraltı, yerüstü zenginliklerimiz değerlendirilerek, insanımızın istifadesine sunulmalı; hudut kapılarından dünyanın dört bir yanına ihracat konvoyları akıp gitmeli; ne pahasına olursa olsun, Türk parası dünya borsalarında, bu şanlı milletin şerefine uygun, o mutena yerini almalı ve yıllardan beri sözü edile gelen 'Milletin güçlendirilmesi' ve 'halkın refah seviyesinin yükseltilmesi' gibi vaadler bir an evvel mutlaka gerçekleştirilmelidir.

Ancak, bütün bunlar yapılırken de, millet ruhu kulak ardı edilmemeli; nesillerin kalb ve kafalarını hedef alan bilumum talim ve terbiye müesseselerinin yabancılaşmasına meydan verilmemelidir. Batının ilim ve irfanı, san'at ve tekniği alınıp değerlendirilmeli; ama, millî ruh ve millî düşünce çiğnenmemeli, tarihi seciyemiz yıpratılmamalıdır.' [6]

[1] Osman Özsoy: Fethullah Gülen İle Canlı Yayında Gündem, Sf. 59-61; Ayrıca bkz: PARA Dergisi'nin 15-22.9.1996 tarihli sayısında Fethullah Gülen ile yapılan söyleşi, sf. 21-23

[2] Eyüp Can: Ufuk Turu, sf.141-142; Özcan Ercan:Fethullah Gülen'le Söyleşi, Milliyet sf.17

[3] Ölçü veya Yoldaki Işıklar -2- Sf.: 57

[4] Fasıldan Fasıla -2- Sf.: 259 - 260

[5] Fethullah Gülen ile Canlı Yayında Gündem, Sf.: 112 - 113

[6] Ayrıca bkz.: Yitirilmiş Cennete Doğru, sayfa 130 - 132

Hoca'nın Okulları İsimli Kitap Gerçekte Kim Tarafından ve Nasıl Meydana Getirildi?

Toplantıda Ne Oldu?

11/02/1998 tarihinde İstanbul Teknik Üniversitesinde kendilerini bazı sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri olarak adlandıran bir grup düzenledikleri basın toplantısında, isim ve kimliklerini güvenlik nedeniyle açıklamadıklarını söyledikleri iki kişinin anlatımlarını bir kitap haline getirdiklerini ifade ederler.

Söz konusu Basın toplantısındaki sözcüler olan Bülent Berkarda (bir dönem İstanbul Üniversitesi Rektörü ve Dayanışma Derneği Başkanı), Gülseven Yaşer (İstanbul Üniversitesinde Öğretim Görevlisi ve Çağdaş Eğitim Vakfı Başkanı) ve Haşmet Atahan (Altmışsekizliler Vakfı Başkanı) 'Fethullah Gülen'in çok sayıda

okulu olduğu, buralarda Laik Cumhuriyet karşıtı bir eğitimin verildiği ve Atatürk'e hakaret edildiği' yolundaki iddiaları tekrarlarlar.

Bu iddiaların ortaya atılmasının akabinde Fethullah Gülen'in Avukatları bir basın açıklaması yaptılar.

İTÜ'deki Basın Toplantısına Cevap

Gerçek Dışı İddialar: Anadolu Ajansı tarafından medya kuruluşlarına geçilen 11/02/1998 tarihli haberde bazı dernek temsilcilerinin bir kitabı tanıtmak için gerçekleştirdikleri bir basın toplantısından bahisle, Sayın Fethullah Gülen hakkında gerçek dışı ve kişilik haklarını ihlal edici iddialar ileri sürülmüştür.

Cevap Metni: Söz konusu bu basın toplantısında, ismi-kimliği belirsiz iki kişinin anlatımlarının kitap haline getirildiği ve bunlara dayanılarak özetle, Fethullah Gülen'in okullarının olduğu ve bu okullarda cumhuriyet rejimiyle Atatürk düşmanlığının propagandasının yapıldığı iddia edilmiş; bu hayali suçlamalarda bulunan kişilerin kimliklerinin ise 'güvenlik' gerekçesiyle saklı tutulduğu söylenmiştir.

Öncelikle belirtmek istiyoruz ki, bugüne değin bazı kişiler müvekkilimizle ilgili aynı hakaretimiz iddiaları gündeme getirmişler ve bunlara karşı sadece hukuk çerçevesinde gerekli olan kanuni müracaatlar yapılmıştır. Diğer bir deyişle hayatı boyunca hukuka, kanunlara saygılı olarak, meşru zeminlerde ilmi ve fikri bir faaliyet içinde olan Fethullah Gülen hakkında gerçek dışı iddialarda bulunanlar, yalnızca mahkemeler nezdinde hukuki işlemlere maruz kalmış olup, bu hukuki çerçeve dışında kimseye karşı herhangi bir tepkide bulunulması söz konusu dahi olmamıştır. Bu nedenle habere konu olan basın toplantısını

yapanların 'güvenlik' gerekçesini ileri sürmeleri için ortada hiçbir sebep yoktur.

Diğer yandan, farklı görüşlerin ve inançların varlığının bir düşmanlık, çatışma değil, bir zenginlik vesilesi sayılması gerektiğini her vesileyle söyleyen; ülkemizde insan haklarına dayalı, demokratik hukuk devletinin bütün gerekleriyle pekişmesi için bir hoşgörü, diyalog ve uzlaşma zemini oluşturması gayretinde olan Fethullah Gülen'in bu görüşleri, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilelebet devamının bir teminatı olup, kendisi devletimizin bekası ile milletimizin birlik ve beraberliğinin en samimi ve yılmaz savunucusudur. Yine vurgulamak gerekir ki bütün eserlerinde sevgi, birlik ve kardeşliğin vazgeçilmez değerini anlatan; Türk milletine hizmet etmiş tarihi şahsiyetlere gösterilmesi gereken saygının önemine her zaman işaret eden müvekkilimizin, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve millî kahraman Mustafa Kemal Atatürk'e karşı düşmanlık gösterilmesini ya da tahkir edilmesini hiçbir biçimde onaylamayacağı aşikardır. Gerçek durum böyle olmasına rağmen bazı kişiler ısrarla, Fethullah Gülen'in Cumhuriyeti ve demokrasiyi yıkmak için uğraş verdiğini iddia etmektedirler. Bunlara karşı açılan davalarda, iddia sahipleri ispata davet edilmiş ancak bugüne değin, bu haksız iddiaları herhangi bir biçimde doğrulayabilecek hiçbir kanıt ortaya konmamıştır. Bundan dolayıdır ki, böyle asılsız suçlamalarda bulunanlar, çeşitli tazminat ve cezalara mahkum edilmiş ve çok sayıda tekzip mahkeme kararlarıyla yayınlatılmıştır. Bu nedenle öncelikle aşağıdaki soruların cevaplandırılmasını bekliyoruz.

1. İddialarda bulunan kişiler kimlerdir?

2. Ne zaman, nerede, hangi okulda eğitim-öğretim görmüşlerdir?
3. Bu okul ile müvekkilimiz arasında nasıl bir bağlantı kurulmaktadır, bu konudaki deliller nelerdir?

4. Fethullah Gülen'in bütün eserleri kamuoyuna açıktır. hangi eserinde, hangi konuşmasında, nerede, ne zaman, ne şekilde kitapta iddia edilen türden cumhuriyet düşmanı, yıkıcı fikirler ileri sürmüştür ya da bu yöndeki faaliyetlere onay ya da destek vermiştir? İşte kimliği belirsiz kişilerin asılsız iddialarını kitap olarak yayınlamaları ve söz konusu basın toplantısını düzenleyenlerin de, gerçek dışılıkları mahkeme kararlarıyla tespit edilmiş bulunmasına rağmen aynı iddiaları gündeme getirdikleri içindir ki, Sayın Fethullah Gülen'le ilgili hakikatleri bir kez daha kamuoyuna duyurmak istiyoruz.

Fethullah Gülen herhangi bir eğitim-öğretim kuruluşunun sahibi ya da yöneticisi değildir. Hangi okulun kime ait olduğu resmi makamlardaki kayıtlarda ve ticaret sicillerinde açıkça bellidir. Dileyen herkes bu hususu basit bir araştırmayla kolayca öğrenebilir.

Müvekkilimiz sadece, bütün kamuoyuna açık olarak yaptığı konuşmalarda, memleketimizin eğitim-öğretim meselesinin önemine değinerek imkân sahibi vatandaşların bu alanda yatırım yapmaları tavsiyesinde bulunmuştur. Kendisinin bu manevî katkı ve vesile oluş dışında hiçbir okul ya da kuruluşla sahiplik vesaire gibi bir münasebeti yoktur. Ülkemizin ciddi sorunları hakkında çözüm önerilerinde bulunması ise her vatandaşın olduğu gibi onun da hem en tabii hakkı hem de görevidir.

Kaldı ki eğitim-öğretim sahasında bizzat devletin en üst makamları, hükümetler ve parlamento vatandaşların bu konuda

faaliyet göstermelerini teşvik edici tedbirler almakta, kanunlar çıkarmaktadırlar.

İşte toplumun değişik kesimlerine mensup vatandaşlarımız da, Fethullah Gülen'in tavsiyeleri ile resmi makamların teşvik edici tutum ve tedbirlerini vesile sayarak çeşitli okullar kurmuşlardır. Bu kuruluşlar tabiidir ki yetkili makamların izniyle ve onların sürekli denetiminde faaliyet göstermektedirler. Bundan dolayıdır ki, söz konusu okullarda tamamiyle Millî Eğitim Bakanlığı'nın müfredatı uygulanmakta olup bu husus kanuni zorunluluktur. Bu nedenlerle, söz konusu okullarda siyasi-ideolojik bir propagandanın veya dini eğitim verildiği doğru değildir. Nitekim bizim edindiğimiz bilgilere göre bugüne kadar yapılan resmi denetimlerde bunun aksini gösterir hiçbir vaka tespit edilmemiştir.

Sadece ilmi ve fikri bir faaliyet gösteren Sayın Fethullah Gülen, bütün gençlerimizin vatan, millet ve insan sevgisiyle dolu, tarih ve sorumluluk bilincine sahip, bilimsel bilgiyle donatılmış, sağlam karakterli dürüst kişiler olarak yetiştirilmesi arzusundadır. Bu nedenle hangi eğitim kurumunda ve kime ait olursa olsun, bu düşüncelere aykırı, demokratik cumhuriyet rejimine ve tarihi şahsiyetlere düşmanlık edici söz ya da davranışların, Sayın müvekkilimizce tasvip edilmesi bir yana, onu kınadığı tutumları olduğu şüphe götürmez bir hakikattir. Açıkladığımız bu gerçeklerin aksine olarak, söz konusu basın toplantısında olduğu gibi Sayın Fethullah Gülen'i Cumhuriyet ve demokrasi karşıtı olarak karalamak isteyenleri, iddiaları ispata davet ediyor, saygılar sunuyoruz.

Iddialar ve Yargı Kararları

Okullarla İlgili İddialar

Ancak, her yönüyle devletin denetimine açık, sahipleri belli, resmi makamların izniyle kurulan ve onların gözetiminde, sadece Millî Eğitim Bakanlığı müfredatının uygulandığı bazı özel okulların sahibinin, Fethullah Gülen olduğu ve buralarda 'rejim karşıtı' bir öğretimin yapıldığı iddiaları, yine belli kişilerce ısrarla tekrar edilmiştir. Bu iddiaların gerçek olmadığı yine ancak yargı kararıyla tespit edilebilirdi.

İddia ve Yargı Kararları

İddia: Fethullah Gülen özel okullar yoluyla cumhuriyet karşıtı bir örgütlenmeye gitmiştir. ^[1]

Mahkeme Kararı: İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesince ^[2] bu iddiaların kanıtlanamaması ve yazıda ağır iddia ve isnatlarda bulunulduğu gerekçesiyle tekzip metninin yayınlanmasına karar verilmiştir. Bu tekzip metninde ise özetle şu görüşlere yer verilmiştir: Bir kez daha kamuoyuna duyurmak istiyoruz ki, Fethullah Gülen ülkemiz ve milletimizin hayrına olan her girişim ve her kuruluş hakkındaki müspet görüş ile manevî desteğini, bir fikir adamı olarak ortaya koymaktadır. Her Türk vatandaşının en tabii hakkı olan böyle bir manevî desteğin işareti sayılabilecek, bir mezuniyet gecesi ziyaretini çarpıtıp, kişi ve kuruluşları 'demokrasi düşmanı' ilan etmek acaba demokrasi düşüncesi ile ne ölçüde bağdaşır bir tutumdur? Ayrıca yazıda iddia edildiği gibi Fethullah Gülen'in 105 okulu olduğu tamamen asılsızdır. Ancak, gerek Türkiye gerekse uluslararası ölçüde bilimsel başarıları herkesçe kabul edilen okulların, müvekkilimce de tasvip edildiğinin söylenmesini; bu okulların ona ait olduğu biçiminde yorumlamak

ise yazarın olayları saptırmasının tipik bir örneğini teşkil etmektedir. Söz konusu yazıda Hikmet Çetinkaya'nın demokrasi düşmanı ilan ettiği mümtaz şahsiyet Fethullah Gülen'e karşı 'üstüne yürüyün, milyonların öfkesini yüzüne karşı haykırın' biçimindeki ifadesi ise, bu kişinin kendisi gibi düşünmeyenlere karşı nasıl bir antidemokratik, hukuka aykırı tavır sergilediğini göstermektedir. Fethullah Gülen'in çağrısı ise bellidir; Milletimizin birliği, devletimizin dirliği, kendi öz değerlerini yaşayan demokratik bir hukuk toplumu. Milyonların bu çağrıya olan cevabı herhalde yazarın iddia ettiği gibi öfke olmamaktadır, olmayacaktır'. Verilen bu yargı kararlarına rağmen, söz konusu özel okullarda eğitim gören öğrencilerin dünya fizik, kimya ve matematik olimpiyatlarında birincilik ödülleri alması üzerine yine bazı basın organlarında yukarıda değinilen iddialar tekrar gündeme getirilerek, bu okullarda 'bilim dışı, dini ve Atatürk düşmanı' bir öğretim yapıldığı ileri sürülmeye devam edilmiştir. Yargı kararlarında ise, bu isnatların kanıtlanması talebi üzerine, iddia sahiplerinin, ithamlarına doğruluk kazandırabilecek herhangi bir bilgi ya da belge ortaya koyamadıkları, vurgulanmaktadır.

İddia: Fethullah Gülen yönetimi ele geçirmek amacıyla gençlere yönelik çalışma yapmakta, gençleri zehirlemekte, bunun için de yurtdışında okullar açmaktadır. ^[3]

Mahkeme Kararı: İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[4], söz konusu yazının Basın Kanunu'nun 19. Maddesine göre 'gerçeğe aykırı ve haysiyet kırıcı' olduğuna hükmetmiş ve şu tezkip metninin yayınlanmasına karar vermiştir: 'Ülkemiz müteşebbisleri özellikle son on beş yıldır yurtdışında önemli yatırımları

gerçekleştirmiş ve bir çok alanda başka ülkelerin yatırımcılarıyla rekabet edecek duruma gelmişlerdir. Benzeri gelişme eğitim-öğretim alanında en modern ve ilmi teknolojinin kullanıldığı, yurtiçinde ve dışında kurulan okullarda da müşahade edilmektedir. Bütün kamuoyunun takdir ve desteğini kazanan bu hayırlı gelişmelere Fethullah Gülen'in de destek vermesi son derece tabiidir. Çeşitli kişi ve kuruluşların açtığı bu okullardan yetişen öğrencilerin dünya fizik, kimya, matematik yarışmalarında birincilik ödülleri almasının, milletimizin uzun yıllardır ilmi alanda hissettiği başarısızlık fobisini izale edeceği ise herkesin malumudur. Böyle ilmi bir zihniyete sahip, bir sevgi ve hoşgörü neslinin yetişmesini her Türk vatandaşı gibi müvekkilimizin de arzu etmesinden daha tabii ne olabilir. Gerçek durum böyle iken, bazı kişilerin bu tür hayırlı gelişmelere eleştiri boyutunu aşan suçlamalar yöneltmelerinin ardında ya özel bir maksat ya da bilgisizlik vardır. Biz de bu açıklamayı, iyi niyetli olup da bu tür hayırlı faaliyetler hakkında yanlış bilgilendirildiğine inandığımız kişileri aydınlatmak ve onların bu konuda, iftihar vesilemiz olan okulları bizzat görerek eğitim-öğretim sistemlerini inceleyerek bilgi sahibi olmaları çağrısında bulunmak için yapıyoruz. Bunun da doğrudan muhatabı müvekkilimiz değil, söz konusu okulların kurucusu çeşitli kişi ve kuruluşlardır. Çünkü Fethullah Gülen'in bu okullarla iddia edildiği türden bir bağı olmayıp, kendisinin ülkemiz için hayırlı olan her işte ayırım yapmaksızın manevî destek gösterdiği bütün kamuoyunun malumudur. Bu itibarla 3 Nisan 1996 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nin 12. sayfasında emekli bir Orgenerale atfen ortaya atılan iddiaların gerçek olmadığını, müvekkilimizin hoşgörü ve Hukuk Devletinin gerçekleşmesine

katkıda bulunmak isteyen her kişi ve kuruluşla fikir alış verişine hazır olduğunu sayın kamuoyuna bir kez daha duyururuz'. Böylece kesinleşmiş mahkeme kararlarıyla, bu özel okullarda, bütünüyle bilimsel esaslara göre ve Millî Eğitim Bakanlığı müfredatının uygulanması suretiyle, bir eğitimin yapıldığı; resmi makamların gerçekleştirdikleri denetimlerde ise basında ortaya atılan iddiaların vuku bulduğuna dair herhangi bir olay tespit edilmemesine karşılık özellikle 'Fatih Kolejiyle ve FEM dershaneleriyle' ilgili ithamlar yayın organlarında yer almaya devam etmiştir. Bu iddialar ve iddiaları inceleyen mahkemelerin kararları şöyledir:

İddia: Fatih Koleji, yasa dışı örgütlerle ilişkilidir, laik cumhuriyeti orta çağ karanlığına götürmek isteyen bir kuşak yetiştirmekte ve öğrencilerin beyinlerine ve Türkiye'yi çağdışı düşünceler işlemektedir. ^[5]

Mahkeme Kararı: İstanbul 2. Asliye Hukuk Mahkemesi ^[6] '16.6.1994 tarihli yazıda davacının maliki bulunduğu Fatih Koleji'nde öğrencilere çağdışı düşünceler aşılandığı, Atatürk'ün hafife alındığı ve laik cumhuriyete karşı bir kuşak yetiştirildiği haber olarak verilmek suretiyle Hukuk Genel Kurulunun ilamında belirtilen gerçeğe uygunluk ilkesi zedelenmiş ve bununla asıl amacın Fatih Kolejinin halkın husumetine maruz bırakılması olduğundan, kişilik haklarına hukuka aykırı şekilde tecavüz gerçekleşmiş olduğundan davacı lehine manevî tazminata hükmo-lunmuştur' gerekçesiyle, gerçek dışı bu isnatlar sebebiyle iddia sahibini tazminata mahkum etmiş ve davalıların itirazı üzerine Yargıtay'da ^[7] yapılan temyiz incelemesinde karar oybirliği ile onanarak kesinleşmiştir.

İddia: Fatih Koleji tarikatçı okuldur, Fethullahçıdır. Milli Eğitim Bakanlığı bu okula savaş açmıştır. ^[8]

Mahkeme Kararı: Fatih 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[9] bu iddialarla ilgili olarak, yapılan ithamların doğru olmaması sebebiyle tekzip taleplerinin kabulü ile zikredilen gazetelerde, cevap metinlerinin aynen yayınlanmalarına hükmetmiştir.

İddia: Fırat Eğitim Merkezi (FEM Dersaneleri) dinci dersanedir, derslerde dini propaganda yapılmaktadır ve Fethullahçılar tarafından örgütlenme amacıyla kullanılmaktadır. ^[10]

Mahkeme Kararı: İzmir 5. Sulh Ceza Mahkemesi ^[11] iddianın gerçek dışı olması sebebi ile yazının tekzip edilmesine karar vermiş iddia sahipleri karara itiraz etmiş ancak iddialarını ispat edemediklerinden ve bu nedenle tekzip hakkı doğduğundan İzmir 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[12] itiraz talebini reddetmiş ve böylece karar da kesinleşmiştir.

İddia: FEM dersanelerinin test kitaplarında Atatürk aleyhtarlığı yapılmıştır. ^[13]

Mahkeme Kararı: Bu iddianın ispatlanması talep edilerek yargı yoluna başvurulmuş, Mahkeme ^[14] yaptığı inceleme sonucunda söz konusu test kitapçığında 'Atatürk aleyhtarlığı' yapıldığına ilişkin bir husus tespit edilememesi nedeniyle tekzip talebinin kabulüne karar vermiştir.

İddia: FEM Dershanesinde Fethullahçı tarikat örgütlenmesi yapılmakta, öğrencilere namaz kıldırılmakta, dersanede kanun dışı faaliyetler yapılmaktadır. Ayrıca Bakırköy şubesine ait dersanenin kirasını öğrenci ücretleri ile ödemek mümkün olmayıp bu değirmenin suyu nerden gelmektedir. ^[15]

Mahkeme Kararı: İstanbul 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin ^[16]

kararı ise şöyledir: 'davalılardan Martı Ltd. Şti.'ne ait Aydınlık Gazetesi'nin 21/5/1993 tarihli nüshasında 8. sahifede davacı şirkete yapılan bu ithamlarla davacı şirketin manevî kişiliğine saldırılmıştır. Bu iddiaların doğruluğu davalı tarafça kanıtlanamamış ve konu ile ilgili herhangi bir delil de ibraz edilmemiştir. Böylece bu yayın nedeni ile zarara uğradığı kabul edilen davacı şirketin yararına manevî tazminata hükmedilmesine karar verilmelidir.

Bir Çarpıtma Örneği

Ancak aynı gazetenin, aleyhindeki yargı kararlarına rağmen, ithamların devam ettiğine şahit olunmaktadır. Nitekim 7 Eylül 1997 tarihli Aydınlık Gazetesi'nde 'Fethullah'ın okullarında CIA ajanı öğretmenler' başlıklı yazı ile yukarıdaki iddialar tekrarlanmıştır. Söz konusu yazıdaki iddialar aynen şöyledir: 'Bakanlık toplantısında kendi temsilcisi itiraf etti. Fethullah Hoca'nın Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinde okullarında diplomatik pasaportlu CIA ajanı Amerikalılar öğretmenlik yapıyor. Millî Eğitim Bakanlığı Yurtdışı Eğitim-Öğretim Genel Müdürlüğü'nün düzenlediği yurtdışında açılan Türk okullarının sorunları ile ilgili toplantıda Özbekistan'daki okulların sahibi Silm A.Ş. yetkilisi Mehmet Mesut Ata Özbekistan'da diplomatik pasaportla bulunan ABD'li öğretmenlerin çoğunun kendi okullarında İngilizce dil öğretmeni olarak çalıştığını söyledi.' Buna karşılık, Millî Eğitim Bakanlığı ile ilgili devlet kuruluşları temsilcileri nezdinde yapılan 'Yurtdışında Açılan Özel Eğitim Kurumları İkinci Toplantısı' adı altında gerçekleşen toplantıda ilgili tutanak kitapçığında^[17] Silm A.Ş.'nin temsilcisi Mehmet Mesut Ata'nın iddiaya konu olan önerisi aynen şöyledir:

'Benim, Yüce Heyete birkaç teklifim olacak, müsaade ederseniz onları arz etmek istiyorum. Birincisi, eğitim faaliyetlerinin uzun ömürlü ve semereli olması için, üst düzey yöneticilerin, özellikle, Millî Eğitim Bakanlığı temsilcilerinin sıkça ziyaretlerde bulunmaları, çok büyük faydalara vesile olacaktır kanaatindeyiz. İkincisi, Amerika Birleşik Devletleri, dostluk köprüsü adı altında getirdikleri 70 öğretmene diplomatik statü kazandırmışlardır. Biz de, eğer devletimiz, büyükelçiliğimiz, bu konuda diplomatik statü konusunda bize yardımcı olursa Türk öğretmenlerinin, Türk eğitim elemanlarının itibarlarının biraz daha artacağını zannediyoruz.'^[18] Fethullah Gülen'in avukatları ise Aydınlik Gazetesi'ndeki yukarıdaki iddiaları, müvekkillerinin herhangi bir okulun sahibi olmadığı ve bu nedenle böyle resmi toplantılarda bir sözcü ya da temsilcisinin bulunmasının söz konusu olamayacağı gerekçesiyle tekzip etmişlerdir.

İddialar Soyut Nitelikte

Mahkeme kararlarına konu olan yayınlarda dikkati çeken diğer bir husus ise, ileri sürülen iddiaların 'Cumhuriyet karşıtlığı', 'Laiklik düşmanlığı' gibi genellikle soyut bir nitelik göstermeleridir. Diğer bir deyişle iddia sahipleri, hangi okulda, ne zaman, ne biçimde ve kim tarafından 'rejim karşıtlığı, veya Atatürk düşmanlığı' yapıldığına dair somut bir olayın gerçekleştiğine ilişkin bir hususu ortaya koyamamaktadırlar. Eğer iddialar böyle belirli vakalara dayandırılmış olsa idi, o zaman söz konusu okulları denetlemekle yetkili ve görevli resmi makamlar gerekli soruşturmayı yaparak, yasalara aykırı bir durumun gerçekleşip gerçekleşmediğini, ve bunun da Fethullah Gülen'le bir irtibatının olup olmadığını tespit edebilirlerdi. Bu nedenledir ki, bizim resmi makamlarla yaptığımız

görüşmelerde, yetkili mercilere bu yayınlarla ilgili ne yaptıkları sorusunu yönelttiğimizde şu cevabı vermektedirler. 'Türkiye'deki bütün resmi okulların kime ait olduğu bizim kayıtlarımızda mevcuttur. Bu resmi kayıtlarda ise Fethullah Gülen'in okul sahibi olduğuna dair bir bilgi yoktur. Basında ortaya atılan iddialarda ise hangi okulda, ne gibi bir yasa dışı olayın cereyan ettiğine ilişkin bir şey söylenmemektedir. Bundan dolayıdır ki soyut nitelikteki iddiaların incelenmesi mümkün olmamaktadır. Ancak Türkiye'deki bütün özel okullar bizim sürekli denetimimizde olup, buralar sürekli denetlenmektedir. Bu güne değin yaptığımız bütün inceleme, araştırma ve denetimlerimizde ise bazı basında ortaya atılan iddiaları doğrulayabilecek bir olay belirlenememiştir.'

Soyut İddialara Bir Örnek

Burada değinilen soyut iddialara ilişkin örneklerden biri olarak 13/8/1997 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde Deniz Som tarafından yazılan yazıyı verebiliriz. Bu yazıda, Fethullah Gülen'in 'yobaz sürülerinden olduğu, eğitim-öğretim kuruluşlarına yönelik rejim karşıtı faaliyetler gösterdiği' isnadında bulunulmuştur. Ancak yukarıda da belirtildiği üzere Fethullah Gülen'in hangi söz ve davranışının 'yobazlık' teşkil ettiği, hangi okulda, nasıl, ne biçimde ve ne zaman 'rejim karşıtı' faaliyetler gösterildiği açıklanmamaktadır. Buna karşılık Fethullah Gülen'in eserlerinde bilime önem verilmesi, 'taassubun ve fanatizmin' bilim zihniyetiyle önlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Durum böyle olunca ortaya çıkan bu çelişik halin giderilmesi ve gerçeğin ne olduğunun tesbiti yine ancak yargı yoluyla mümkün olabilmektedir.

Okullarla İlgili İddialar ve Yargı Kararları

İddia: Fethullah Gülen yobaz sürüsündendir. Devletin eğitim ve öğretim kuruluşlarına yönelik siyasi maksatlı faaliyetleri vardır. ^[19]

Mahkeme Kararı: Bu yayınlı ilgili, İstanbul 2.Asliye Ceza Mahkemesi ^[20], iddiaların gerçek dışı ve küçük düşürücü olması nedeni ile aşağıdaki tekzip metninin yayınlanmasına hükmetmiştir: '13.08.1997 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde Deniz Som tarafından, Güven Erkaya'ya atfen yazılan yazıda, Fethullah Gülen hakkında gerçek dışı ve tahkir edici beyanlarda bulunulmuştur. Bu tür gerçek dışı iddialar mahkeme kararlarıyla defaatle tekzip edilmesine rağmen bazı kişiler, Müvekkilimizin, ülkemizin birlik içinde ve her alanda kalkınması için eğitim-öğretim konusuna önem verilmesine dair açıkladığı fikirleri çarpıtarak, kamuoyunu yanıltmaya çalışmaktadırlar. Bir kez daha vurgulamak istiyoruz ki, Sayın Gülen bütün topluma açık olarak yaptığı konuşmalarda, eğitim-öğretim sorununun çözümü için, imkân sahibi vatandaşlarımızın bu alanda devlete yardımcı olmalarını tavsiye etmektedir. İşte bu tavsiyeleri benimseyen ve toplumun değişik kesimlerine mensup kişiler, çeşitli eğitim-öğretim kuruluşları kurmuşlardır. Bu kuruluşlar ise tamamiyle, devletin resmi makamlarının izniyle ve onların gözetim ve denetiminde hizmet vermektedirler. Tamamen modern ve bilimsel eğitim metotlarının uygulandığı bu okullarda, Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasası'na ve Kanunları'na aykırı herhangi bir görüş ya da uygulamanın varlığı mevcut değildir. Nitekim, bugüne değin resmi makamlarca yapılan bütün denetimlerde, söz konusu okullarda herhangi bir hukuka aykırılığın tespit edilmemiş olması da, bu durumu açıkça göstermektedir. Müvekkilimizin bu

okullarla münasebeti ise, yukarıda değinildiği üzere sadece fikri bir vesile oluşudur. Kendisi herhangi bir okul ya da kuruluş sahibi ya da yöneticisi değildir, olmamıştır. Belirttiğimiz bu nedenlerle, Fethullah Gülen'in yazıda iddia edildiği türden, devletin eğitim-öğretim ya da başka kuruluşlarına yönelik siyasi veya başka maksatlı herhangi bir faaliyeti söz konusu değildir. O sadece, sahibi ister devlet ister özel kişiler olsun, bütün eğitim-öğretim kuruluşlarımızın bilgi çağının ihtiyaçlarına cevap verecek bir nitelik ve kalitede olmasını arzu etmekte ve bunu da kamuoyuna her zaman ve her yerde açıkça ifade etmektedir. Her vatandaşın en tabii hakkı olan böyle halisane bir arzunun bazı kişilerce ısrarlı bir biçimde çarpıtılarak irticai tehlike olarak gösterilmek istenmesi gayretlerinin takdirini ise, milletimizin engin sağduyusunun değerlendirmesine bırakıyoruz'.

İddia: Özel Yamanlar Lisesi İzmir'de mürit yetiştirmekte, öğrencilere din ağırlıklı eğitim vermekte olup, bu eğitim dini grupların bir faaliyetidir. ^[21]

Mahkeme Kararı: İzmir 1. Asliye Hukuk Mahkemesi ^[22] 'Yazı bütünüyle incelendiğinde ve özellikle yazının başında İzmir'de mürit eğitimi şeklinde bir ibarenin yer alması karşısında yazının içinde sözü edilen Özel Yamanlar Lisesi'nin haysiyet ve itibarının zedelendiği görülmektedir. Yazının başlığında sözü edilen lisenin devlet tarafından varlığı tanınmış olmasına rağmen sanki mürit yetiştiren bir okul imiş gibi bir intiba yaratılmaktadır. Mürit bir tarikat şeyhine bağlı olarak ondan tasavvufun yollarını öğrenen, onun doğrultusunda ilerleyen kimse anlamına gelmektedir. Basın haber toplamak, bunları yorumlamak, açıklamak, eleştirmek ve yaymak hakkına sahiptir. Bu görevlerini özgürce yerine getirir.

Ancak bir gazeteci bunları yaparken haberin doğruluğunu özenle araştırarak sonuçta yayınladığı zaman ilgililere zarar getirebilecek bir sonucun ortaya çıkmasını önlemek mükellefiyetindedir. Gerçeğin olduğundan daha fazla gösterilmesi şeklinde yayınlanan haber ilgilinin haysiyet ve itibarı üzerinde zarar meydana getirir. Başka bir ifadeyle haberin kamuoyuna olduğundan başka gösterilerek yansıtılması haksız bir eylem niteliği taşır. Her ne kadar haber tekzip edilmiş ve bu tekzip yazısı yayınlanmış ise de bu yazının yayınlanmış olması gazetecinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Yazıda sözü edilen İzmir Özel Yamanlar Lisesi İzmir'de faaliyet göstermekte olup gene tekzip dosyasında bulunan belgelerle Üniversite yerleştirme sınavlarında Ege bölgesi birincisi olduğu, fizik ve matematik olimpiyatlarında Türkiye'yi temsil eden öğrencilerin bu okulda bulunduğu, TÜBİTAK tarafından düzenlenen yarışmalarda da bir çok başarılar elde ettiği anlaşılmaktadır. Yani okulun mürit yetiştiren bir okul olduğu hususu ispatlanamadığı gibi aksine bir plan ve program çerçevesinde eğitim yapan bir kurum olduğu anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca davacı şirketin İzmir'de mürit eğitimi başlıklı yazının yayınlanmasından dolayı haysiyet ve itibarı üzerinde bir zarar meydana gelmiştir.' gerekçesiyle davalı gazeteyi tazminata mahkum etmiş ve karar Yargıtay tarafından da oybirliği ile onanarak kesinleşmiştir.

İddia: İzmir Özel Yamanlar Lisesi'nde okuyan çocuklar şeriat düzenine göre yetişmektedir. Bu çocuklara bir gün mutlaka şeriat düzeninin kurulacağı anlatılıyor. ^[23]

Mahkeme Kararı: İzmir 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ^[24] 'bu yerlerin şeriat yuvası olarak belirtildiği, bu durumun ispat

edilemediği böylece davacının manevî şahsiyetine tecavüz edilmiş olduğu anlaşılmış olduğundan' demek suretiyle davalıları tazminata mahkum etmiş, karar Yargıtay tarafından oybirliği ile onanarak kesinleşmiştir. ^[25]

İddia: Yamanlar Lisesi Azerbaycan ve Nahçıvan'dan getirdiği çocuklara dini eğitim vermektedir. ^[26]

Mahkeme Kararı: İzmir 6. Sulh Ceza Mahkemesi ^[27] haberin gerçek dışı olması ve tekzip talebinin kanuni şartları taşıması sebebiyle haberin tekzip edilmesine karar vermiştir. Cumhuriyet gazetesi haberin gerçek olduğunu ileri sürerek karara bir üst mahkemede itiraz etmişler, ancak İzmir 2. Asliye ceza Mahkemesi ^[28] ibraz edilen belge ve dayanaklara göre itiraz yerinde bulunmadığından, yani iddia ispat edilemediğinden itirazı reddetmiş ve karar kesinleşmiştir.

İddia: Fethullah Gülen'in görüşlerini benimseyen insanlar Fethullahçı'dır, bu kişilerin kurmuş bulunduğu liseler tarikat liseleri olup bu liselerde şeriatçılığı getirmeye çalışan görüşler yayılmaktadır. ^[29]

Mahkeme Kararı: İzmir 6. Sulh Ceza Mahkemesi ^[30] tarikat liseleri başlıklı haberin gerçeklere aykırı bulunması sebebi ile tekzip edilmesine karar vermiştir. Cumhuriyet gazetesinin bu karara itiraz ederek haberin gerçek olduğunu ileri sürmesi üzerine İzmir 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[31] yazının tekzip isteyenin kişiliğini zedelediği ve gerçeklere uygun olmadığı gerekçesiyle itirazı reddetmiştir. Cumhuriyet gazetesi kararı bozdurmak için Yazılı Emir yoluna müracaatla itirazını Yargıtay'a götürmüş ancak Yargıtay 7. Ceza Dairesi ^[32] talebi yerinde görmeyerek oybirliği ile

talebin reddine karar vermiştir. Ancak Cumhuriyet gazetesi kesinleşmiş yargı kararına rağmen tekzibi yayınlamadığından dolayı İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi^[33] tarafından cezalandırılmıştır.

İddia: Körfez dersaneleri ve Yamanlar Kolejine devlet giremiyor, bu okullar gerici yuvalanmalardır, gerici eğitim yapmaktadırlar.^[34]

Mahkeme Kararı: İzmir 13. Asliye Hukuk Mahkemesi^[35] 'dava dilekçesine ekli delillerden Yamanlar Koleji ve Körfez dersanelerinde çağdaş eğitim araç ve gereçleri ile eğitim yapılıp üstün başarılar elde edildiği anlaşıldığından, gerici eğitim ve okul nitelmesi davacıları kamuoyunda küçük düşürücü mahiyette asılsız isnatlar olarak kabul edilmiş' demek suretiyle iddia sahibini tazminata mahkum etmiş, karar Yargıtay'ca onanarak kesinleşmiştir.^[36] Mahkeme kararlarından da anlaşılacağı gibi sadece belirli kişilerce tekrarlanan iddiaların, gerçek dışı ve kişilik haklarını ihlal edici niteliklerinin tespit edilmesi ve soyut iddialarla istenilen sonuca varılamayacağı anlaşıncı, bu kez somut olaylara dayalı isnatlarda bulunabilmek amacıyla, değişik girişimlerde bulunulmuştur. İşte bu girişimlerin sonucu olarak 'HOCANI'IN OKULLARI' isimli kitap ortaya çıkarılmıştır. Kamuoyunda hazırlanışı, içeriği ve yayınlanışı itibarıyla çeşitli tartışmalara yol açan kitabın bu nedenle ayrıca ele alınarak incelenmesi gerekmektedir.

[1] 16.6.1994 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde Hikmet Çetinkaya'nın yazısı

[2] İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkeme'sinin 1994/59 sayı ve 13/9/1994 tarihli kararı Tekzip metni 01.10.1994 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlandı

[3] 3 nisan 1996 tarihli Cumhuriyet Gazetesi

[4] Mahkemenin 1996/52 sayı ve 21.6.1996 tarihli kararı

- [5] 16.6.1994 tarihli Cumhuriyet Gazetesinde Hikmet Çetinkaya'nın yazısı
- [6] Mahkemenin 1994/643 esas, 1995/371 nolu ve 18/7/1995 tarihli kararı
- [7] 4. Hukuk Dairesinin 1995/7938 E-8366 K, 9.11.1995 tarihli ilamı
- [8] 26/12/1994 tarihli 'Gün', 20/12/1994 tarihli 'Meydan'; 26/12/1994 tarihli 'Akşam', 20/12/1994 tarihli 'Sabah', 27/12/1994 tarihli 'Hürriyet' gazeteleri
- [9] Mahkemenin 7/4/1995 tarih ve 1995/39, 1995/40, 1995/41, 1995/42, 1995/43 sayılı kararları Ek 26, 27, 28, 29, 30
- [10] 21.5.1993 tarihli Aydınlık Gazetesi
- [11] Mahkemenin 1993/64, 17.6.1993 tarihli kararı
- [12] Mahkemenin 1993/119, 16.7.1993 tarihli kararı
- [13] 8.4.1995 tarihli Aydınlık Gazetesi
- [14] Şişli 3. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 1995/56 sayılı ve 14/6/1995 tarihli kararı
- [15] 21.5.1993 tarihli Aydınlık Gazetesi
- [16] Mahkemenin 1994/3 esas, 1994/251 karar no'lu ve 8/6/1994 tarihli kararı
- [17] Bkz. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Yurtdışı Eğitim Öğretim Genel Müdürlüğü, Yurtdışında Açılan Özel Öğretim Kurumları Temsilcileri İkinci Toplantısı 3-5 Sf.: 63-64 Mart 1997
- [18] Mehmet Mesut Ata'nın bu toplantıda yaptığı konuşmanın tam metni
- [19] 13.8.1997 tarihli Cumhuriyet Gazetesi
- [20] Mahkemenin 1997/87 sayılı ve 26/11/1997 tarihli kararı
- [21] 3.12.1991 tarihli Cumhuriyet Gazetesi
- [22] İzmir 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin, 1992/297 E, 1993/736 K, 2710.1993 tarihli kararı
- [23] 8.8.1993 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde Hikmet Çetinkaya'nın yazısı
- [24] İzmir 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 1993/758 E, 1994/470 K, 4.7.1994 tarihli kararı. Ek 39
- [25] Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 1994/6071 E-9606 K, 10.11.1994 tarihli ilamı
- [26] 3.12.1991 tarihli Cumhuriyet Gazetesi [27] Mahkemenin 1991/329, 23.12.1991 tarihli kararı

- [28] Mahkemenin 1992/27, 2.3.1992 tarihli kararı. Ek 42. Tekzip metni 12.3.1992 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlanmıştır
- [29] 5.8.1993 tarihli Cumhuriyet Gazetesi
- [30] Mahkemenin 1993/78, 26.8.1993 tarihli kararı
- [31] Mahkemenin 1993/172, 22.9.1993 tarihli kararı
- [32] Yargıtay 7. Ceza Dairesinin 1993/9211 E, 1994/604 K, 27.1.1994 tarihli ilamı
- [33] Mahkemenin 1993/1472 E, 1994/251 K, 9.6.1994 tarihli kararı
- [34] 22.6.1996 tarihli Cumhuriyet Gazetesi
- [35] Mahkemenin 1996/649 esas, 1997/670 karar sayılı ve 8.9.1997 tarihli kararı
- [36] Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 1997/10359 E, 1998/2458 K, 2.4.1998 tarihli ilamı

Fethullah Gülen İle Bazı Özel Eğitim Kurumları Arasındaki İlişkinin Niteliği Nedir?

Okullarla İlgili İddialar

Ülkemizin eğitim alanında yaşadığı ciddi sorunlar ayrıca açıklanmaya ihtiyaç duymayacak ölçüde açıktır. Yukarıda bilim, eğitim ve kültür konularında görüşlerine kısaca değinilen Fethullah Gülen'in, uzunca bir süreden beri, gerek diyanet görevlisi olarak verdiği vaazlarında, gerekse yayınlanmış eserlerinde eğitim-öğretim meselesinin halledilmesi ile ilgili düşünceler açıkladığı ve önerilerde bulunduğu tanık olmaktadır.

Bir yandan, ülke sorunlarına ilgi duyan, sorumluluk ve görev bilincine sahip her vatandaşın bu konularda tavsiyelerde bulunması, Anayasamızda öngörülen hakların kullanılması olarak değerlendirilmesine karşılık, diğer yandan bu hususta da yine yukarıda değinilen iddiaların ileri sürüldüğü görülmektedir. Bu

iddialara göre Fethullah Gülen yurtiçinde ve yurtdışında çok sayıda okulun sahibi olup, buralarda öğrencilere 'laik, demokratik ve cumhuriyet karşıtı' bir ideoloji benimsetilmektedir.

Biz bu iddiaları yine somut vakalara, hukuka ve mahkeme kararlarına dayanarak irdeleyip, gerçek durumu ortaya koymaya çalışacağız. Basın organlarında Fethullah Gülen'in çok sayıda eğitim-öğretim kuruluşunun sahibi olduğu ileri sürülmektedir. Ancak öncelikle kendisi, kamu oyuna yaptığı açıklamalarda okul ya da herhangi bir kuruluşun sahibi olmadığını, okullarla organik ve maddî bir bağlantısının bulunmadığını söylemekte; buna karşılık ülkemizin eğitim meseleleri konusuna ilgi duyan bir kişi olarak, imkân sahibi vatandaşların eğitim-öğretim alanında faaliyet göstermeleri hususunda onları teşvik ederek, devlete bu konuda yardımcı olunmasını önermektedir. ^[1]

Özel Okullarla İlgili Görüşler

Süleyman Demirel (Cumhurbaşkanı)

'Kazakistan'da 30 tane lise, bunun da üstüne bir üniversite ile Türk-Kazak münasebetlerini güçlendirmeye yönelmiş, iki ülkenin gençlerine hem burada, hem Türkiye'de ilim ve irfan vermeye devam eden bu kuruluşu tebrik ediyorum. Ülkemiz ve halkımız arasındaki işbirliğinin eğitim alanında da gelişmesi, işbirliğimizin bir bütün olarak her alanda dengeli ve kapsamlı şekilde ileriye götürülmesinde ve genç nesiller arasındaki karşılıklı anlayışın arttırılmasında olumlu yönde katkıda bulunacaktır.' (Almatı, (17.12.1996) Süleyman Demirel Üniversitesi açılış töreninde yaptığı konuşma)

Turgut Özal: (8. Cumhurbaşkanı)

'Özbekistan'da bugün Taşkent Lisesi'ni gezdim, çok beğendim.

Emeği geçen, bu fikri gerçekleştiren herkese sonsuz teşekkür ediyorum. Bu müesseseler, iki ülkeyi, Özbekistan ve Türkiye'yi birbirine sımsıkı bağlayacak insanları yetiştirecekler. Allah, hepsinden razı olsun.' (5.4.1993)

Hüsamettin Cindoruk: (TBMM Eski Başkanı)

'Tiran'da, Mehmet Akif Ersoy'un adını taşıyan benzersiz okulu gururla ziyaret ediyoruz. Bu okulun Türk-Arnavutluk dostluk ve kardeşlik tarihini günümüze taşıdığını görüyoruz. Genç Arnavutlara ve okulun değerli öğretmenlerine sonsuz başarılar diliyorum, hepsini kutluyorum. Teşekkürler.' (7.8.1994)

Sali Berişa: (Arnavutluk Eski Cumhurbaşkanı)

'Arnavutluk'ta açılan ilk Türk kolejini tebrik eder, yeni nesillerin yetiştirilmesinde ve iki ülke arasındaki samimi ve kardeşlik ilişkilerinin geliştirilmesinde büyük başarılar dilerim.' (19.2.1993)

İslam Kerimov: (Özbekistan Cumhurbaşkanı)

'Büyük siyasi ve manevî önemi haiz hayırlı, yüce hizmetlerinizde ve Özbekistan ile Türkiye geleceğine sağlam temeller kuran işlerinizde sizlere başarılar diliyorum. İki devletin istikbali olan gençlerin yetişmesi ve dostluğun pekişmesi için Özbekistan faaliyetlerinize her türlü yardımı vermeye hazırdır'.

Bülent Ecevit: (DSP Gen.Bşk. ve Başbakan Yrd.)

'Ayrıca Gülen ve çevresindekilerin eğitime verdikleri önem ve bunu Atatürk ve Laikliğe aykırı olmayan bir biçimde uygulamaları da önemli. Sibiry'a'da, Moğolistan'da kolejler açıyorlar. Ortaasya'da, ülkelerinde de okullar açıyorlar ve buralarda laikliğe aykırı bir eğitim olmadığı belli. Yoksa o okulların açılmasına izin verilmez, kaldı ki bütün faaliyetler ve okullar denetime açık,

bunların finansmanının yasalara aykırı olduğunu da kimse söyleyemiyor.' [2]

Müfit Utku: (Yargıtay Eski Başkanı)

'Bakü Özel Türk Lisesi'ni ziyaretimde gurur duydum. Ulu Önder Atatürk 'En Hakiki Mürşit İlimdir' diye buyurmuşlardır. Ulu Önderin bu düşüncelerinde ne kadar haklı olduğu yirminci asırda daha da iyi anlaşılmaktadır. Bu nedenle Azerbaycanlı kardeşlerimin çocuklarına bu eğitim müesseselerini sunan ve burada çalışan bütün arkadaşları kutluyorum.'

Halis Burhan: (Hava Kuvvetleri Eski Komutanı)

'Tamamen çağdaş yöntemlerle eğitim yapan ve 21. Yüzyıl bilgi toplumlarına insan yetiştiren bu müstesna müesseselerin tüm eğitim kadrosunun Türk dünyasına yapmakta oldukları katkıları her türlü takdirin üstündedir. Sizleri en içtenlikle kutluyor ve kucaklıyorum.'

Ali Şen: (İşadamı)

'Dost ve kardeş Arnavut çocuklarına Türkçe eğitim vermek, Türk kültürünü, Büyük Ata'nın gençliğe demecini öğretmek, Türk halkının soydaşlarını hiçbir zaman unutmadığını göstermek, hizmetlerin en ulvisi ve en büyüğüdür. Eğitimsiz halk, temelsiz bina gibidir. Bir kez daha Mehmet Akif Kolejini Tiran'da açanları kutluyor ve tebrik ediyorum.'

N.Kemal Zeybek: (Devlet Eski Bakanı)

'Bakü Özel Türk Lisesi'ni bir altın zincirin seçkin halkası gördüm, kıvandım, sevindim. Allah yardımcınız olsun. Emekleriniz sonuca ulaşsın.'

Yılmaz Öztuna: (Tarihçi,Yazar)

'Fethullah Gülen'in teşvikleriyle üç okyanus arasındaki ülkelerde birkaç yıl için de yüzlerce Türk okulu açıldı, bazıları üniversitedir. Türkiye'den giden binlerce öğretmen burada Türkiye Türkçesi, İstiklal Marşı, Atatürk, Türk kültürü ve tarihi öğretiyor. O ülkelerin çocukları, kendi dillerinin ve çok ağırlıklı bir İngilizce'nin yanında bunları öğreniyorlar. Daha önce tek kelime Türkçe bilmeyen Rus, Moğol çocuklarının klasik şairlerimizden okudukları şiirleri dinledik. Okulları -bazılarını Sayın Cumhurbaşkanımızla beraber-gezdik. Önce şaşırdık, sonra iftihar ettik. Demek bunları gerçekleştirecek milli kapasite, şuur ve irade varmış. Bu okullar, Türk kültürünü Turan'a ve bütün dünyaya yayıyor. Bu Atatürk'ün nihai hedefi idi eski dille aksa-yı emeli.Bu okullar, çağdaş yüksek teknolojiye dayalı bir eğitim veriyor. İrtica vehmi nereden çıktı.İrtica ile mücadeleye itirazımız yoktur. Türk dili, tarihi, sanatı, kültürü ve bunları milletlerarası arenaya taşımak irtica olamaz. Türk gibi düşünen adam mürteci değildir. Türkiye'de Arap, İranlı gibi düşünenler mürteci olabilir. Rus, Çinli, hatta Arnavut gibi düşünenleri, Bulgarlara ağızlarının suyunu akıtanları da gördük. Teşhisi iyi yapalım. Aksi takdirde komplikasyonlar olur. Bulanık suda balık avlamak isteyenler böyle bir ortamı oluşturmak isteyebilirler.Bana göre Fethullah Hoca, babalarımızın Osmanlı, yani Türk Müslümanlığı'nın bir temsilcisi... Yoksa siz, Arap ve İran Müslümanlığı akımını mı güçlendirmek istiyorsunuz? Fethullah Hoca'nın açılmasında etkili olduğu okullarda Atatürk düşmanlığı bahis konusu değildir. Aksi varittir. Ama her kurumda olduğu gibi bu okulların birinde münasebetsiz bir durum görülürse, derhal el konulup düzeltilmesi kabildir. Her Türk milliyetçisi, Türk'ü ve

Türkiye'yi seven herkes Fethullah Hoca'yı desteklemeli, teşvik etmelidir. Hata yaparsa, uyarırız.' [3]

Altemur Kılıç: (Gazeteci)

'Doğrusu ben de başlangıçta Fethullah Hocaefendi ve okulları hususunda şüpheli idim. Çünkü inanılamayacak kadar iyi ve güzel şeyler yapıyordu ta ki Ortaasya'da okullarını görene ve sonra da Hocaefendi'nin vaazlarını okuyana ve nihayet kendisi ile tanışana kadar Özbekistan'da ve Türkmenistan'da iki okuluna aniden gittim. İrtica ve Atatürk düşmanlığı ne gezer.. Aksine kendilerini öğretmeye ve eğitmeye vakfetmiş müdür ve öğretmenlerin yönettikleri bu okullarda bağnazlığın ve gericiliğin zerresine rastlamak değil Atatürk'e ve ilkelerine bağlılık aydınlık ilim ve irfan gördüm. Giriş kısımlarında Atatürk büstlerinden ve Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi levhalarından başlayarak bunlar göstermelik de değildi. [4]

Rıza Zelyut: (Gazeteci,Yazar)

Fethullah Hoca ve onların bağlılarına baktığınızda insan eğitime ne kadar önem verdiklerini görüyorsunuz. Yurtiçinde açılan okullarından çok yurtdışında dünyanın dört bir yanında açtıkları okullar benim için Türkiye adına yapılmış en büyük hizmetlerden birisidir. Yazın gezdiğim bu okulları görünce, devletimizin başaramadığını bu insanların başardığını görüp sevindim. Şimdi, bu okulların devlete devredilmesinden de söz ediliyor. Yurt içindekilere karışmam. Ama yurtdışındaki okulların kesinlikle bu insanların elinde kalması gerekiyor. Çünkü, devlet bu derece kaliteli ve millî heyecanla çalışan öğretmen ve personel bulamaz. O okullar, yurtdışındaki Türkiye'dir. Kontrol ettikten sonra eğitimden korkmayalım. [5]

Mehmet Altan: (Öğretim Üyesi,Yazar)

'Türk kolejlerinde çocuklar İngilizce, Rusça ve Türkçe eğitim görüyorlardı. Yatılı okuyorlardı. Türkiye'nin en iyi okullarından mezun olmuş gencecik hocalardan ders alıyorlardı. Bu genç öğretmenler gelenek ve göreneklere göre yaşıyor, örneğin yatakhanelerin olduğu bölümlere ayakkabı çıkarılıp, terlik giyilerek giriliyordu. Türkçe konuşan, Türk pop şarkıları söyleyen, 'Anadolu Anadolu benim yurdum' gibi marşları ezbere bilen Rus çocuklarıyla karşılaşılırdınız. Ruslar buna benzer okulları bizim ülkede açsalar nasıl tepkilerle karşılaşırlardı diye de düşünüyordunuz. Petersburg'daki iki veli hanım bu okulları 'İngilizce eğitim verdiği ve sigara içilmediği için seçtiklerini' söylüyordu.Sosyalizm idealini geride bırakan Rusya çağa uygun yeni bir yol arayışında. Bunun belirsizlikleri var. Toplum da bu arayıştan etkileniyor. Bazen de bu arayıştan bun alıyor.Geçiş döneminin sıkıntıları, cemaat kültürünün egemenliğindeki Türk okullarına sızamıyor. Burada 'sevgi, saygı' ritüeli hakim. Dinin hoş görmediğini aileler de hoş görmüyor. Çocuklarının 'nerede, nasıl yaşadıklarını' biliyorlar ve bundan memnunlar.'^[6]

Güler Kömürcü: (Gazeteci)

'Bizim gezdiğimiz Aşkabad'daki Türk-Türkmen üniversitesi, gerek altyapı, gerek müfredat, gerek teknoloji olarak 'övgüye değer.'Bu seferberliğin pilot bölgesinde, Aşkabad'da ve Türkmenistan genelinde 14 orta eğitim kurumu, 1 dil merkezi, 1 üniversite var. Okullarda, aralarında Rus, Türkmen, Ermeni öğrencilerin de yer aldığı yaklaşık 3.500 öğrenci eğitim görüyor. Üniversitede bir öğrencinin 'cemaate' maliyeti 5 bin dolar ve genelde parasız eğitime dayalı sistemin ekonomik cephesinin, yani fonu ise

cemaat, daha doğrusu cemaatin sempatzanını işadamları karşılıyor. Her okul, Türkiye'deki bir il ya da ilçe tarafından ya da zengin bir işadamı tarafından finanse ediliyor. Öğretmenler ise, Türkiye'nin iyi üniversitelerinden, Boğaziçi, ODTÜ, Marmara Üniversitesi mezunlarından seçiliyor. Öğrencilere dört dilde, İngilizce-Rusça-Türkmence ve Türkçe eğitim veriliyor. Öğrenciler arasında, 'Dünya Bilgi Olimpiyatları'nda' birincilik kazananların olması, okullardaki eğitim seviyesinin göstergesi.' [7]

İshak Alaton: (İşadamı)

Fethullah Gülen'in Türkiye bakımından manevî katkıları olduğunu düşünüyorum. Onun teşvikiyle açılan eğitim kurumlarının çağdaş ve Atatürkçü çizgide yürüdüğünü görüyorum. Biz de Alarko olarak Rusya'da ve Özbekistan'da bu eğitim kurumlarının açılmasına fiziki destek verdik. Benzeri bir eğitim kurumu belki bir gün Tel-Aviv'de de açılacaktır. Gülen'in Türkiye Cumhuriyeti'nin yıkılmasına ya da ele geçirilmesine dönük bir gizli faaliyet içinde olduğuna ihtimal vermiyorum. Bu yöndeki bazı değerlendirmeler kişisel paranoyalardan ibarettir. Çağdaş ve demokratik bir devlette, düşünce ve ifade özgürlüğü başlıca temel ilkeler arasındadır. Şiddeti davet etmediği sürece bu özgürlük kısıtlanamaz. Gülen'in demokrasi çerçevesi içinde bir yanlış görüşü olduğunu düşünmüyorum. Bu noktada Cumhurbaşkanımız, Başbakan gibi Ecevit ve Hikmet Çetin gibi devlet adamlarımızın Gülen ile ilgili düşüncelerine ben de katılıyorum.' [8]

[1] Oral Çalışlar: 'Fethullah Gülen'in Serüveni' 21 Ağustos 1995 Cumhuriyet; Fethullah Gülen'in bu konudaki görüşlerini kamuoyunda sıkça dile getirdiği gözlemlenmektedir. Bkz.: Yasemin Çongar 2.9.1997 Milliyet; Özcan Ercan. 21.1.1998 Milliyet, Kanal D 16.4.1997 Yalçın Doğan'la Güncel

Programı

- [2] Fikret Bila; 30/3/98 Milliyet; İsmet Solak, 30/3/98 ; Hürriyet; Muharrem Sarıkaya, 30/3/98, Hürriyet yine aynı tarihli Takvim, Ortadoğu, Akit, Yeni Asya, Yeni Şafak Gazeteleri
- [3] Türkiye, 8 Mart 1998
- [4] Türkiye Gazetesi 26 Aralık 1997
- [5] Akşam Gazetesi 26 Aralık 1997
- [6] Sabah, Mehmet Altan 23 Ocak 1998
- [7] Akşam, 24.2.1998
- [8] Zaman Gazetesi 4.6.1998 Sayfa 8

Yargı Kararlarına Uymak Anayasal Bir Zorunluluktur**Yargı Kararlarının Bağlayıcılığı**

Belirtmek gerekir ki, hukuk devleti ve demokrasinin geçerli olduğu bir toplumda basın mensuplarının, gerçek dışılıkları ve hakaretimiz nitelikleri mahkemeler tarafından açıkça tespit edildikten sonra, yargısal kararlara saygı duyarak aynı iddiaları tekrar etmemeleri gerekir.

Ancak bir yandan demokrasi ve hukuk devleti ve cumhuriyetçilik adına hareket edildiği söylenip, diğer yandan laik demokratik cumhuriyetin temeli olan hukukun üstünlüğü ve yargı kararlarının bağlayıcılığı ilkelerine uyulmaması ve yargı kararlarına göre, anayasal hak ve özgürlüklerini kullanarak ilmi ve fikri bir faaliyet gösteren bir düşünce adamına yönelik tahkir edici yayınlarına devam edilmesi, çelişik bir durum göstermektedir.

Nitekim Anayasamız'ın 138. Maddesinde 'Yasama, Yürütme ve İdare organlarının' dahi mahkeme kararlarına uymak zorunda oldukları öngörüldüğüne göre, kamusal nitelikte bir görev icra eden basının ve bütün kişilerin öncelikle yargısal kararlara saygı göstermeleri gereği açıktır.

Mahkeme kararlarının icaplarının yerine getirilmediği bir ülkede ise, hukuk devletinin ve demokrasinin işlemez hale gelmesi ve böylece toplumun bir karmaşa ortamına sürüklenmesi tehlikesi ortaya çıkar.

Ancak bu hukuksal duruma rağmen ve mahkeme kararlarına göre, söz konusu ithamlarla güdülen amaç, Fethullah Gülen hakkında toplum nazarında düşmanlık teşkil etmek olduğu için, gerçek dışı iddiaların sürekli tekrarlanarak, onunla ilgili kamuoyu nezdinde sürekli bir kuşku meydana getirilmek istendiği anlaşılmaktadır.

Basın Hürriyetini Kötüye Kullanılmasını Kolaylaştıran Bazı Etkenler

Yukarıdaki durumu ortaya çıkaran diğer bir etken ise, ülkemizdeki yargı sürecinin yavaş işlemesi ve hukuki yaptırımların etkisiz oluşudur. Yaptığımız araştırmalarda, Fethullah Gülen'e yönelik isnatlarla ilgili bir çok davanın 4-5 yıl gibi bir sürede tamamlanabildiği, bu davaların devamı esnasında ise aynı iddiaların tekrarlandığı tespit edilmektedir. Aynı şekilde yaptığı hakaretimiz ithamlar nedeniyle sanık olarak yargılanan bir basın mensubunun ifadesine tam bir yıldan beri başvurulamadığı için davalar bir türlü sonuçlanamamaktadır. Halbuki sözkonusu kişi her gün çalışmakta olduğu gazetede yazılarını yazmakta, ne zaman ve nerede olduğu belli olmasına rağmen bulunup mahkemeye getirilememektedir. Mahkeme kararı ile yayınlanması gereken tekzip metinleri ise, yayınlanmamakta ve suç teşkil eden bu davranışa son derece düşük miktardaki bir para cezası ile karşılanmaktadır. Yine, hükmedilen tazminatlar mevcut uygulama gereğince, cüzi miktarlarda kalmaktadır. Bütün bu engellere rağmen kesinleşen yargı kararlarına ise

uyulmamaktadır.

Yaptırımların Etkili Olmayışı ve Yargının Yavaş İşlediğine Dair Mahkeme Kararı

Fethullah Gülen ile ilgili davalarda yukarıda değindiğimiz sorunlar mahkeme kararlarına da yansımıştır:

'Senelerden beri süren tatbikatta ceza mahkemelerinin sadece mahkûmiyet kararlarının hukuk hakimini bağlayacağı beraat kararlarının bağlamayacağı hem dairenin ve hem de mahkemelerin tereddütsüz tatbikatıdır. Eğer tazminat talebi kabul edilecek ise ceza davasının sonucunu beklemeye gerek yoktur. Mademki ceza davasının beraat kararı hukuk hakimini bağlamayacaktır ve hukuk hakimi sanki mahkûmiyet hükmü varmış gibi sonuca gidebilir o halde bu davada ne değişmiştir. Davanın taraflarının kimler olduğu ister yerel mahkeme ister Yargıtay ilgili dairesi olsun biz hukukçuları ilgilendirmez bizleri ilgilendiren tutarlılıktır, sonuçtur. Dairenin bu kararına uyduğumuz takdirde bundan sonraki tutum bu tür davalarda ceza davası sonucunu beklememizi gerektirecektir. Böyle bir sonuca katlanmak niyetinde değiliz, ayrıca delillerin takdiri ceza mahkemesi hakimine bırakıp onun sonucuna göre hesap makinası gibi hesaplama yapmak niyetinde de değiliz. Bize göre bu bozma kararı yerinde değildir. Mahkemelerin tatbikatını bozucu niteliktedir. Aksi halde ceza davalarının sonucunu almak bunların kesinleşmesini beklemek, enflasyonların % 100'lara vardığı bir memlekette mağduru daha da fazla cezalandırmak olacaktır. Bu vesile ile şu hususun da bir defa daha gözden geçirilmesi düşüncesindeyim. Gerek sonuç gerek miktar bakımından tazminat davalarının özendirici olmaması ve zenginleştirici

bulunmaması ilkesine dayalı olarak verilen düşük miktarlı tazminat kararları medyayı ve yorumcu, sunucu yazar, başyazar adı altında bazı kişilerin kişisel haklara saldırıda teşvik eder mahiyet almıştır. İşin diğer yönü de gitgide artan mağdurlar miktarını ve itham dozajını göz önünde tutmak gerektiği düşüncesindeyiz. Nitekim dava konusu yazıda Fethullah Gülen bir ayağı Suudi Arabistan'da öteki ayağı Amerika'da aynı zamanda Azerbaycan'dan Kırgızistan'a kadar örgütlenmiş hem din ticareti hem deri ticareti yapan bir kişi olarak nitelendirilmektedir. Bu nedenlerle evvelki kararımızda ısrar olunması gerektiği ve ceza davasının sonucunun beklenmesine gerek olmadığı takdir neticesine varmış olmakla' davalı Cumhuriyet gazetesi sorumlularının manevi tazminat ödemesine karar verilmiştir.^[1] Bu görüşleri ifade etmemizin amacı, basına yönelik aşırı bir cezalandırma talebi kesinlikle değildir. Aksine, basın özgürlüğünün en geniş anlamda geçerli olmasının demokratik rejim açısından önemini biz de kabul etmekteyiz. Ancak, bu özgürlüğün kötüye kullanılarak, kişilere hakaret edilmesinin ve suç işlenmesinin hukuken tasvip edilmeyeceği ve böyle hukuka aykırı tutumların basınımızın itibarını da zedelemesi nedeniyle, hukuku ihlal edenlerin yine hukuki zeminlerde kalınarak etkili yaptırımlara maruz bırakılması gerektiği kanaatindeyiz. Basının en kapsamlı özgür bir ortam içinde faaliyet gösterdiği bütün demokratik ülkelerde de durum budur.

[1] Mahkemenin 1996/68 Esas, 1996/53 Karar no'lu ve 27.2.1996 tarihli kararı

Fethullah Gülen'in Eğitim ve Kültür Hakkındaki Görüşleri

Gülen'in Görüşleri Devletin Görüşlerine Zıt Değil

Bilim, eğitim ve kültür konularında ifade edilen bu görüşlerin, 'Çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre' bir eğitimin öngörüldüğü, gençlerin 'müsbet ilim ışığında' gelişmesini sağlayıcı 'kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli' tedbirleri almakta devletin de yükümlü kılındığı Anayasal düzenlemeler (A.Y. Md. 44, 58) ile bir çelişki içinde olmadığı görülmektedir.

Bilim ve Eğitimin Önemi

'Geleceğini teminat altına almak isteyen bir milletin çocuklarını gençlerini ilmi bilgi ile donatarak ahlâk ve faziletli insanlar olarak yetiştirilmesini' öneren Fethullah Gülen kız çocuklarının eğitimine özel bir önem verilmesini vurgularken; 'iradeleri güçlü, sağlam karakterli nesillerin ancak millî kültür, tarih bilinci verilen bir terbiye sistemi ile ortaya çıkacağını' söylemektedir.

'Gerçek medeniyet daima, ilim ve ahlâkın at başı götürüldüğü iklimlerde' ortaya çıkar diyen düşünür kültür konusunda ise şu görüşleri serdetmektedir: 'Kültür, bir milletin kendine has çizgide gelişip yükselmesinde sık sık başvuracağı önemli bir kaynaktır. Millet hayatının ahenk ve istikametiyle, kültür kaynağının duruluğu arasında her zaman sıkı bir münasebet mevcut olmuştur. Kültür milletlerin az-çok birbirleriyle teması neticesinde, tıpkı medeniyet gibi bir toplumdan diğer topluma da geçebilir. Ancak bu geçişte, millî ruh inbikleri iyi çalışmaz gerekli tasfiye ve ayıklama yapılamazsa, neticede kültür ve medeniyet bunalımı kaçınılmaz olur.'

Bilim, eğitim ve kültür konularında ifade edilen bu görüşlerin, 'Çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre' bir eğitimin öngörüldüğü,

gençlerin 'müsbet ilim ışığında' gelişmesini sağlayıcı 'kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli' tedbirleri almakta devletin de yükümlü kılındığı Anayasal düzenlemeler (A.Y. Md. 44, 58) ile bir çelişki içinde olmadığı görülmektedir.

Türkiye'yi Ortaçağ Karanlığına Götürmek ve İrtica İddiası

Ancak, yukarıda özetlenen ve hür düşüncüyü, bilim zihniyetini ve bilimsel esaslara dayalı bir eğitim sistemini savunan fikirlerine rağmen Fethullah Gülen, 'Türkiye'yi orta çağ karanlığına' götürmekle itham edilmiştir. Bu çelişik durumun giderilmesi için yine yargı yoluna başvurulmuş ve iddia sahipleri ispata davet edilmiştir. Yapılan yargılamalar sonucunda ise Fethullah Gülen'le ilgili ithamlarda bulunanların, basın hürriyetini kötüye kullandıklarına hükmedilmiştir.

Mahkeme Kararı: Ortaya Atılan İddialar Kanıtlanamamıştır. İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararında ^[1], 26/6/1994 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde Hikmet Çetinkaya tarafından yazılan yazıda, Fethullah Gülen hakkında ileri sürdüğü iddialarla ilgili şu görüşlere yer verilmiştir:

'Diğer Anayasal baskı grupları gibi, devletin tüm organlarını gerektiğinde eleştirmek, ulusumuzun, çağdaş uygarlık seviyesine ulaşabilmek için Anayasal organların çözüm üretmelerine katkıda bulunmak, yönetimde meydana gelecek yahut gelebilecek yolsuzlukları hukuka aykırı iş ve işlemleri; politik yozlaşmaları ve ahlâki çürümüşlükleri kamuoyuna duyurmak, bu yolda tartışmaları başlatmak ve yapmak esasen basının görevi gereğidir. Böylesine kapsamlı ve etkin işlevini yerine getirirken basın, yasal sınırları aşmamalı ve hukuk dışı uygulamalara olanak

vermemelidir. Aksi halde basın özgürlüğü ve bu özgürlükten kaynaklanan hakkın sınırları aşılar, hukuksal normlar ihlal edilir. Ve bunun sonucu olarak da hukukun üstünlüğü ilkesi ve yasaların etkinliği zedelenir, birbirlerine karşıt anlayışların temsilcileri kışkırtılmış olur, aşırı duyarlılık kazanan karşıt anlayış temsilcileri kolayca tahrik edilmiş olur. Ve bunun sonucunda toplumda anarşi yaratılır.

O halde Atatürk ve Atatürkçü düşünce sistemini, ulusun ve devletin birliğini ve devletin bölünmezliğini, Cumhuriyetin bilinen ilkelerini savunacak olan, özellikle bilim adamlarımız, yazarlarımız ve basın mensuplarımızın akla uygun ve bilimsel yöntemler kullanarak, hakkın yasal sınırlarını gözeterek, hukuka uygunluk sınırları içinde bu ödevlerini yerine getirmek durumundadır. Dava konusu yazıda ise bu ölçülere uyulmadığı ve ortaya atılan iddiaların kanıtlanmadığı için davacının kişilik hakları ihlal edilmiştir.'

Söz konusu karar Yargıtay'ca ^[2] yapılan temyiz incelemesinde oybirliği ile onanarak kesinleşmiştir. Ancak kesinleşmiş bu yargı kararına rağmen 'bugüne kadar öğrenip bildiklerimizin yeni baştan kritiğe tabi tutulmasını, eski bilgilerimizin' yeni bilimsel gelişmeler ışığında devamlı ele alınarak yanlışların düzeltilmesini ifade eden ve bunun aksi olan tutumları 'irticai faaliyet' olarak niteleyen; taassuba, bağnazlığa ve fanatizme karşı tavır koyup, bu sorunların bilimsel bir zihniyetle aşılabileceğini savunan Fethullah Gülen'in ^[3] ısrarlı bir biçimde 'Türkiye'yi orta çağ karanlığına götürmekle' itham edildiği görülmektedir.

Mahkeme Kararı: İddialar Hakaret Boyutuna Ulaşmıştır.

Nitekim Cumhuriyet Gazetesi'nin 13/5/1994 tarihli nüshasında

'Fethullahçılar Krallığı' başlıklı ve Hikmet Çetinkaya imzası ile yayınlanan yazıda Fethullah Gülen'e yönelik olarak 'Yedikleri naneleri açıklayacağım, Türkiye'yi ortaçağ karanlığına götürmek isteyen şeriatçı güçlerin oyununu onların sahtekarlıklarını gözler önüne sereceğim' şeklinde isnatlarda bulunulmuş ve bununla ilgili olarak İstanbul 6. Asliye Hukuk Hakimliği ^[4] şu hükmü vermiştir: 'Basının genel yararlar açısından toplumu ilgilendiren konularda haber verme çeşitli sorunlarla ilgili, eleştiri, yorum ve uyarılarla kişileri aydınlatma, düşünceye sevk etme, bilinçlendirme ve kamu görevlilerini harekete geçirmek biçiminde özetlenebilen görevlerini yerine getirirken temeli Anayasanın 28. Maddesine dayanan özgürlük hakkından yararlanılacağı kuşkusuzdur. Ancak söz konusu özgürlük ve bu özgürlükten yararlanma hakkı sınırsız değildir. Başta Anayasanın 26. ve 27. Maddeleri olmak üzere ilgili başkaca yasalar basın özgürlüğünü, Anayasa'nın özüne uygun olarak ve diğer özgürlüklerin vazgeçilmezliğini koruyucu biçimde sınırlandırmıştır. Hukuk öğretisindeki görüşler ve yargısal uygulamalar bu özgürlükten yararlanma hakkını **a)** haberde gerçeklik, **b)** kamu yararı ve toplumsal ilgi, **c)** güncellik, **d)** konu ile ifade arasında düşünsel bağlılık kuralları ile bağlı görmektedir. Haber verme, eleştiri, yorum ve uyarma ancak bu sınırlar içinde kaldığı sürece hukuka uygundur. Bu kurallardan herhangi birine ters düşülmesi halinde kamu yararı kişilik hakları dengesi bozulur ve hukuka aykırılık gerçekleşmiş olur. Davaya konu olan 13 Mayıs 1994 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlanan yazıda ortaya atılan iddialarla bu kurallara uyulmamış; 'davacı taraf küçük düşürülmüş ve aşağılanmış, haberde davacıya hakaret boyutuna ulaşıldığı sabit olmuştur.'

[1] Mahkemenin 1994/490 Esas, 1995/91 karar no'lu ve 1.3.1995 tarihli

kararı

[2] Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 1995/4264 esas 1995/4911 karar sayılı ve 8.6.1995 tarihli ilamı

[3] Fethullah Gülen, Buhranlar Anaforunda İnsan, Sf: 126-127

[4] Mahkemenin 1994/515 Esas, 1998/44 karar no'lu ve 24/02/1998 tarihli kararı

Fethullah Gülen'in Bilgi Toplumu ve Bilim Zihniyeti İle İlgili Görüşleri

Eğitime Yaptığı Teşvikler Etrafında Tartışmalar

Her bilim ve düşünce adamı gibi Fethullah Gülen de ülkemizin içinde bulunduğu sorunlar hakkında, çeşitli düşünceler açıklamakta ve çözüm önerilerinde bulunmaktadır.

Bu husus hem Anayasamızda güvence altına alınmış olan düşünce, söz ve bilim hürriyetinden yararlanmanın tabii bir neticesi, hem de kişinin, ülkesine ve topluma karşı sahip olması gereken sorumluluğun bir gereği olarak görülmektedir. Bu nedenle Fethullah Gülen'in Türk Ulusunun ve insanlığın sorunlarıyla ilgili barış, hoşgörü ve uzlaşmaya dayalı çareler önererek, bu konularda düşünsel bir mesai göstermesi, her vatandaşın olduğu gibi onun da en doğal Anayasal hakkı ve görevi olarak değerlendirilmelidir.

Ancak, yargı kararlarında açıklandığı üzere onun bu Anayasal haklarını kullanarak, hukuka uygun biçimde ortaya attığı önerilerin ve yaptığı manevî teşviklerin de katkısıyla kurulan, eğitim-öğretim ve ekonomik kalkınma alanındaki bazı kuruluşlar çeşitli iddialara konu edilmiştir.

Biz yine önce bu konularda, Fethullah Gülen'in düşüncelerini ortaya koyduktan sonra, özellikle Türkiye'de ve yurtdışında özel

girişimciler tarafından kurulan okullar ile ilgili tartışma ve iddialara yargı kararları ışığında açıklık getirmek istiyoruz.

Bilgi Toplumu Olmak

'Geleceği kucaklama bilgi toplumu olmaktan geçer' diyen Fethullah Gülen, 'pozitif bilimlerin insanları ateizme, dinsizliğe götüreceğinden korkarak ilimlerden uzak kalmanın yanlış olduğunu' vurgulamakta ve 'ilimleri dine imana zıt göstererek onları inkara vesile saymayı' ise 'bir peşin hükümlülük ve cehalet' olarak nitelendirerek bu konuda aynen şu görüşleri ileri sürmektedir.

'Müspet ilimlerin hiçbir şey sayılmadığını iddia etmek bir cehalet ve taassup, onun dışında her şeyi reddetmek toyca bir yobazlık, öğrendiği her yeni şeyle yığın yığın bilmediklerini idrak ve kabullenme ise bir ilim zihniyeti ve düşünce istikametidir. İlim ve teknik insanın hizmetindedir ve ondan korkmak için ciddi hiçbir sebep de mevcut değildir. Tehlike ilmilikte ve ilme göre dünya kurmada değildir. Tehlike cehalette, şuursuzlukta ve mesuliyet yüklenmekten kaçınmaktadır.'[1]

Mevcut bilgilerimizin, sürekli gelişen bilimsel veriler açısından 'yeni baştan kritiğe tabi tutulmasını, eski bilgilerimizin, yeni kesitlerin ışığı altında tekrar ele alınmasını; hem yanlışlarımızın düzeltilmesi; hem de mevcut tikanıkların açılması bakımından' zorunlu gören Fethullah Gülen bir şeyin 'doğru ve sabit' olduğunun objektif nitelikteki modern ilmi bir araştırma metodolojisi takip edilerek belirlenmesi gerektiğini söylerken ilim ve tekniğin, insanın maddî-manevî mutluluğunu hedef alması gereğine özellikle işaret etmektedir.[2]

Bilim Hakkın ve İnsanlığın Hizmetinde Olmalı

Bunun aksine olarak ilmi buluşların, haksız bir kuvvetin emrine girmesi halinde ilmin 'vahşetler, aldatma ve istismarlara' yol açacağına dikkat çeken düşünür , böylece tarihte bilimin kötüye kullanılarak yaşanan büyük insanlık dramlarının tekrarlanmaması için, bilimin 'hakkın ve insanlığın hizmetinde olmasının' önemini ortaya koymaktadır. Bu konudaki görüşleri şöyle ifade edilmiştir.

'Öyle ise önümüzde bir tek yol kalıyor; o da nâehlin (ehliyetsizlerin) elinde öldürücü bir silah haline gelen ilim ve onun ürünlerine sahip çıkıp, insanlığın dünya ve ukba mutluluğunu hedef alan bir dünya kurmaktır. İlim ve onun getirdiğinden korkmamalıyız. Bu korku her çeşit faaliyeti felce uğratır. Asıl korkulacak şey onun hangi ellerde olduğu keyfiyetidir. Sorumsuz bir azınlığın elinde ilim bir felakettir ve dünyayı cehenneme çevirmeye yeter ve artar. Einstein, atomu bir canavara kaptırdığını ancak, Hiroşima ve Nagazaki'nin savrulan külleri arasında anlayabilmiş ve ağlaya ağlaya Japonyalı alim dostundan özür dilemişti. Ne kadar geç kalınmıştı.'[3]

Bilim ve düşüncenin dayanağını düşünce hürriyetinde gören bu anlayış, ideolojik saplantıların, bağnazlığın ve fanatizmin sebep olabileceği toplumsal çatışmaların önlenmesi bakımından, insanların 'ilim aşkı ve ilim ahlâkıyla' yetiştirilmelerini önermektedir.[4]

Bilimsel bilgiye ve bilim zihniyetine böylesine önem veren ve toplumsal sorunların çözümünde, bilimsel araştırmayı temel ilkelerden biri olarak kabul eden bu görüşlerin sahibi, ülkemizin halen devam eden ve ciddi bir sorunu olan Eğitim ve Öğretim konusunda da çarenin yine 'ilme ve modern müfredat esaslarına'

dayanan bir sistemde olduğunu önermektedir.

Nitekim Fethullah Gülen 1970'li yıllardan beri eğitim meselesinin önemine işaret ederken 'öğrenme ve öğretmeyi', 'iki yüce vazife' olarak nitelendirmekte, gençlere ilmi bilginin yanında 'iyilik ve güzellik bilgisi'nin verilmesinin onları yozlaşma ve kötü alışkanlıklardan koruyacağını vurgulamaktadır.[5]

[1] Fethullah Gülen, Ölçü veya Yoldaki Işıklar (2), 10 Baskı, Sf. 89-90, İzmir 1997; Prizma, Sf. 248, İstanbul 1997

[2] Fethullah Gülen, Buhranlar Anaforunda İnsan 11.Baskı, Sf. 127, İzmir 1997

[3] Fethullah Gülen, Çağ ve Nesil, 13. Baskı İzmir 1997, Sf, 115-118; Fethullah Gülen, Yitirilmiş Cennete Doğru 10.Baskı Sf. 104-107; Buhranlar Anaforunda İnsan, Sf. 125-128 İzmir, 1997

[4] Fethullah Gülen: Yeşeren Düşünceler, Sf. 172-183, İzmir 1996

[5] Çağ ve Nesil (1), 13. Baskı, İzmir 1997. Sf. 101.118

Demokrasi Hakkındaki Görüşleri

Devletin Anayasal Görevi

Anayasamızın 5. maddesinde de, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartların hazırlanması, devletin temel amaç ve görevi olarak öngörülmektedir.

Demokrasiden Geri Dönüş Olmaz

Demokrasinin 'beşeri bir realite' olduğunu ve 'demokrasiden geriye dönüş olamayacağını ancak mevcut demokrasinin daha da geliştirilebileceğini' söyleyen Fethullah Gülen; bu rejimin 'insanın fizikî ve metafizikî' bütün ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir mükemmelliği oluşturulmasını önermektedir.^[1]

Nitekim Anayasamızın 5. maddesinde de, insanın maddî ve

manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartların hazırlanması, devletin temel amaç ve görevi olarak öngörülmektedir.

Cumhuriyet ve Demokrasi İslâm'a Aykırı Değildir

'Demokrasi ile din arasındaki bağlantıyı siz nasıl buluyorsunuz?', sorusuna şu cevap verilmiştir:

'Demokrasi bir halk idaresidir. Hayatın insani boyutunu, bir derinliğini teşkil eder. Cumhuriyet ve demokrasi İslam'a, İslâmi düşünceye, İslam'ın yaşanmasına müsait birer zemin teşkil ederler. Ancak keşke daha olgun daha gerçekçi bir demokrasi olsa! Batılılar da onu istiyorlar. Biz de çok defa onu istiyoruz. Yani öyle bir demokrasi olsa ki, ferdî, ailevî, içtimaî bütün problemlerimizi çözse.' [2]

Yine bir röportajda 'İslâm da demokrasi, demokraside İslâm nasıl yaşayacak?' [3] sorusuna şu şekilde cevap verilmiştir:

'İslâm'ı demokrasiye demokrasiyi İslâm'a zıt görmek yanlıştır. İslâm'ın da tam yaşanamadığı dönemlerde belki hali hazırdaki demokrasiden geri olmuştur, mesela insan hakları çiğnenmiştir, devletlerin başında müstebit insanlar olmuştur. Bütün bunları bazı aydınlar da ifade ediyorlar. Hiç önemli değil. İslâm demokrasi, demokrasi İslâm değildir. Demokrasi dünyanın yöneldiği bir sistemdir ama hala rötüşlanıyor, kendini bulmak için kabuk atıyor. Türkiye'de tam bir demokrasi olduğu söylenmiyor. 'Hala demokratlaşamadık. Onun için Gümrük Birliği'ne giremedik' deniyor. Demek ki demokrasi bir kemale erme süreci yaşıyor. Demokrasi bir süreçtir, geriye dönülmesi mümkün değil.' 'Son dönemlerde, İslâmi hayat tarzı ve dinsel özgürlükler üzerindeki baskı arttı mı?' [4] şeklinde sorulan soruya şu cevabı vermiştir:

'Türkiye'de bana göre İslâm hak ve özgürlükleri, hür düşünce, hür teşebbüs dünyada çok ender yerlerde varolan düzeydedir.

Türkiye İran'dan bu konuda çok müsaittir. Çok yumuşaktır, Suudi Arabistan'dan daha hürdür, dinsel duyguları açığa vurma, yaşama açısından. Irak'tan, Libya'dan, Fas'tan, Tunus'tan, Cezayir'den daha hürdür. Bu hürriyetin kadri bilinmeli'.

Daha Gelişmiş Bir Demokrasi

Daha fazla demokrasi istiyorsak, onu da demokratik yollarla istemeli. Türkiye'de hangi çizgide, hangi renkte, hangi dinde, hangi mezhepte olursa olsun herkesin bila kayd u şart üzerinde ittifak edecekleri bir mesele varsa, o da biraz daha demokrasi olmalıdır.

Türkiye'de dini hayatı yaşama, düşünme adına bir kısıtlama yoktur aslında. Herkes şahsi ibadetini yapar, bir yönüyle ailevi çerçeve içinde Müslümanlığı yaşamasına kimse müdahale etmez. Bazıları Müslümanlığın o yanını yaşarken ifrat etmişlerdir. Temel meseleler diyeceğimiz şeylerin yerine koyar gibi, yapmışlardır, tali meseleleri. Buna karşılık bazıları da biraz rejim adına, siyasi ideoloji adına fazlaca hassas hale gelmişlerdir.

Türkiye'deki kavga, ifratla tefritin kavgasıdır. Akliselimin kavgası değildir. Birileri olmayacak şeyler istemiş, öbürleri de olmayacak şekilde karşı koymak istemişlerdir. Bir dengenin bulunması lazım.'

[1] Fethullah Gülen ile canlı yayında Gündem Sf.: 27-28; Yeşeren

Düşünceler, 3. Baskı, Sf.: 96-97, 151-154, İzmir 1997

[2] Yalçın Doğan'la Güncel Programında sorulmuştur.

[3] Nuriye Akman: Fethullah Hoca'yı Anlatıyor, 27.1.1995 Sabah Yay.

[4] Yasemin Çongar: Milliyet 1.9.1997

Demokratik-Lâik Hukuk Devletine Karşı Olunduğu

İddialarına İlişkin Yargı Kararları

Yine İddia

Ancak her zeminde ve herkese açık olarak uzun bir süreden beri açıklanan bu görüşlerine rağmen Fethullah Gülen'in demokrasi ve Hukuk Devleti karşıtı olduğu iddia edilmiştir. Buna karşılık mahkemeler söz konusu iddiaların gerçek olmadığı yönünde kararlar vermişlerdir.

İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesi Kararı

1. İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesi ^[1] Cumhuriyet Gazetesi'nin 10/4/1994 günlü nüshasında Hikmet Çetinkaya tarafından yazılan yazıda Fethullah Gülen'i 'Laik demokratik Cumhuriyet düzenine karşı şeriatçı kadrolar yetiştirdiği, laik devleti temelinden yıkmak amacıyla yasa dışı işler yaptırmakla' suçlamasıyla ilgili olarak şu hükme varmıştır:

Hikmet Çetinkaya'nın kaleme aldığı 'yazının orta seviyedeki bir okuyucunun üzerinde kimin hedef alındığı ve yazıdaki amacın ne olduğu konularında doğuracağı kanı; yazının bütünlüğü, yazılarla elde etmeyi düşündüğü sonuç, genel amaçları bir bütün olarak ele alınıp, değerlendirildiğinde; yazarın davacının kişilik haklarına açıkça saldırıda bulunduğu ortaya çıkmaktadır. Çünkü davalı yazar, Devleti yıkmak için yasa dışı örgüt kuran, laik Devlet düzenini yıkıp, şeriat düzenine göre yönetilecek bir devlet düzeni kurmak isteyen ve bu amaçla devlet kadrolarına yetiştirdiği mensuplarını yerleştiren ve bunun için yasa dışı her iş ve işlemi yapabilen ve bu amaçla yasa dışı yollardan para toplayan bir kişi olarak nitelendirmekte ve kamuoyuna duyurmaktadır. Oysa yasal anlamda dahi gerçeklik unsurunun gerçekleştiği davalı tarafça yasal anlamda dahi kanıtlanamadığı gibi, özle biçim arasında da

denge kurulmamıştır.

Bilindiği gibi kişinin onuru, şerefi ve saygınlığı toplum içindeki tüm manevî değerlerden oluşur. Herkesin, içinde yaşadığı toplumda ve ilişkiler kurduğu çevrelerde kişisel bir onuru ve saygınlığı mevcuttur. Kişiyi küçük düşürmek, yanlış tanıtmak gülünç ya da zor duruma sokmak, kişiye düşmanca bir ortam hazırlayacak bir toplumun bir kesiminde ya da, özellikle yalın okuyucuda husumet yaratmak kişinin, kişilik haklarına saldırı teşkil eder. Açıklanan bu nedenlerle, yayınlanan yazıda hukuka uygunluk sınırlarının aşılmış bulunduğu ve borçlar yasasının 49. Maddesinde öngörülen ve sorumluluğu gerektiren yasal koşulların gerçekleştiği sonucuna varılmıştır.

Bu karar ise davalıların başvurusu üzerine Yargıtay'ın ^[2] yapmış olduğu temyiz incelemesinde oybirliği ile onaylanarak kesinleşmiştir.

2. Yine İzmir 2. Asliye Hukuk Mahkemesi ^[3] 17,3,1994 günlü Cumhuriyet Gazetesi'nde Fethullah Gülen'in 'gayri kanuni deri toplayarak milyarları cebine indirdiğinden, din bezirganlığı yapan örgüt lideri, demokrasi düşmanı, sahte Müslüman' olarak itham edilmesiyle ilgili olarak, davalı Hikmet Çetinkaya'nın bu iddialarının gerçek dışı olduğuna ve yapılan yayınların 'kişilik haklarına tecavüz' niteliği taşıyan 'haksız iddialar' olduğuna hükmetmiştir.

Davalıların yapmış olduğu temyiz başvurusu üzerine Yargıtay'ca yapılan temyiz incelemesinde iddialar ispat edilemediğinden ve delillerin değerlendirilmesinde isabetsizlik görülmediğinden karar oybirliği ile onanmıştır. ^[4]

Yukarıda özet olarak verilen kesinleşmiş yargı kararlarına göre,

Fethullah Gülen hakkında söz konusu iddiaları ortaya atanların haber vermek, toplumu aydınlatmak gibi bir gayeleri olmayıp esas amaçları onunla ilgili 'düşmanca bir ortam hazırlayarak toplumun bir kesiminde, özellikle gazete okuyucusunda husumet yaratmaktır.'^[5]

[1] Mahkemenin 1994/457 Esas 1995/90 karar no'lu ve 9/3/1995 tarihli kararı.

[2] Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 1995/4255 Esas 4910 Karar ve 8.6.1995 tarihli ilamı.

[3] Mahkemenin 1994/1031 Esas, 1996/363 no'lu karar ve 9.5.1996 tarihli kararı.

[4] 4. Hukuk Dairesinin 1996/11582 E-12666 K, 26.12.1996 tarihli ilamı.

[5] Bkz. İst. 4.Asliye Hukuk Mahkemesinin 1994/457 Esas 1995/99 no'lu kararı

İnsan Hak ve Hürriyetleri ve İnsan Hakları İle İlgili Görüşleri

Hukuk Devleti ve Gülen

İncelememizin bu bölümünde yine önce mevcut hukuki durum açısından demokrasi, hukuk devleti ve insan haklarına değinerek, Fethullah Gülen'in bu konudaki düşüncelerini sergileyecek ve ona yöneltilen ithamlar hakkındaki mahkeme kararlarından örnekler vereceğiz.

Demokratik Hukuk Devletinin Tanımı

1982 Anayasasının 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin insan haklarına dayalı demokratik bir hukuk devleti olduğu öngörülmektedir. Halkın kendi kendini yönetmesi olarak tarif edilen demokrasi ilkesi hakimiyetin bir şahıs, zümre veya grup tarafından kullanılmadığını ve kullanılamayacağını, iktidarın

serbest seçimler sonunda oluşan çoğunluğa verilmesi olarak izah edilmekte; Hukuk Devleti ilkesi ise devletin bütün faaliyetlerinde hukuka tabi olmasını ifade etmektedir. ^[1]

Gerçekten toplumun örgütlenmiş şekli olan devlet, Kamu kudretinin ancak meşru zeminde kullanılması halinde Hukuk Devleti niteliğine sahip olacaktır. Hukuk Devletinde, devlete ait kurumların işleyişi ve fonksiyonları itibarıyla hukuka bağlı olması gerekir. Diğer bir deyişle kamu kudretinin kullanımında insanın esas alındığı, insanın insan olması itibarıyla sahip olduğu haklara ve değerlere riayet edildiği bir devlet, Hukuk Devletidir.

Hürriyet İnsan Olmanın Temel Vafıdır

Fethullah Gülen de çeşitli eserlerinde Hukuk Devleti ve demokrasinin, insan hak ve hürriyetlerine, insan haysiyetine dayalı olduğunu söyleyerek şu görüşleri serdetmektedir:

'İnsanı hayvanî mevcudiyetin fevkine çıkaran, onu illi kanunlara göre cereyan eden tabiat karşısında otonom yapan, sonrada onu mutlak, hür ve muhtar olan bir mevcuda bağlayan ayırıcı özellik, onun akli bir varlık olmasında, irade ve iç müşahedeye malik bulunmasında aranmalıdır'.

'İnsanı insan yapan hususlardan biri de onun hürriyetidir: Yani, kendi hareketlerini kendi tayin etmesi, faal bir akla, -otonomiye-malik olmasıdır. Bu sayede insan, canlı-cansız bütün tabiatın fevkine çıkar, hareketlerini kontrol etme, ve hesabını verme kabiliyetini kazanır, hürriyet ve insan iradesi hesaba katılmadan, ne ahlâkiliği ne de gayri ahlâkiliği izah etmek mümkündür.' ^[2]

Hür Düşüncenin Yanındayım

'İnsan hak ve özgürlüklerinde daraltmanın tasvip' edilemeyeceğini ancak bu hak ve özgürlüklerin kötüye kullanılarak başkalarının

haklarına tecavüz edilmemesi gereğine de işaret eden Fethullah Gülen, böylece gerek insan haklarıyla ilgili uluslararası sözleşmelerde gerekse Anayasamızda bu konuyla ilgili normlar paralelinde, bir hürriyet anlayışını ortaya koyarken; ^[3] 'Ben hür düşüncenin, hür teşebbüsün, ferdi kazancı belli bir ölçüde liberalizmin yanındayım. Ama liberalizmin aşırıya kaçan yönlerini tenkit etmekteyim' ^[4] demektedir.

[1] Prof.Dr. Orhan Aldıkaçtı: **Anayasa Hukukunun Gelişmesi, İstanbul 1978, Sf.: 188-189, 3. Baskı**

[2] Çağ ve Nesil-1, 13. Baskı, Sf.: 36-38 İzmir 1997

[3] Nevval Sevindi, Fethullah Gülen ile New York Sohbeti, 4. Baskı, Sabah Yay., İst. 1997, Sf.: 33; Yeşeren Düşünceler;Sf.: 96

[4] Yasemin Çongar: Fethullah Gülen'le Güncel Siyaset,2.9.1997 Milliyet

İrtica, Lâiklik Karşıtlığı ve Atatürk Düşmanlığı İddiasına İlişkin Yargı Kararları

Eserleri Ortada

Eserlerinde ve kamuoyuna yaptığı açıklamalarda yukarıdaki düşünceleri ortaya koymasına rağmen Fethullah Gülen hakkında 'irtica, Laik Cumhuriyet ve Atatürk düşmanı' isnatlarında, bulunulmuştur.

Mahkûmiyet

İddiaları inceleyen mahkemeler ise bu iddiaların asılsız olmaları nedeniyle iddia sahiplerini mahkum etmiştir.

Kararlar

1. İzmir 9. Asliye Hukuk Mahkemesi ^[1] Günaydın Gazetesi'nin 3. Kasım 1990 tarihli nüshasında yer alan 'Atatürk düşmanlığı, İslâm devleti kurmak için örgütlenme' gibi iddiaların gerçek olmaması

nedeniyle şu hükme varmıştır. 'Haberin yayınlandığı Günaydın Gazetesi'nin 3.Kasım 1990 tarihli nüshasında (Nurcular 51 ilde örgütlü) başlığı altında yayınlanan haberde davacının nurculuğun Sızıntı grubuna dahil olup Suudi Arabistan'dan yardım aldıkları yaptıkları propaganda ile memleketin bütünlüğünü bozmak amacıyla teşvik ve tahriklerde bulunduğu, Kürt Milliyetçiliğini benimsedikleri, ve daha buna benzer küçük düşürücü ve rencide edici ithamlarda bulunduğu bunun davacının kişisel haklarına tecavüz olduğu sonucuna varılmış ve davacıya takdir edilen manevî tazminatın tahsiline karar verilmiştir.'

2. Ankara 11. Asliye Ceza Mahkemesi de ^[2] Fethullah Gülen'e yönelik olarak 'irticai faaliyette bulunulması isnadının kişilik haklarına saldırı teşkil edeceğinin doğal bulunduğu, ayrıca yalnızca Askeri Liseye öğrenci sokmak için gizli dersane açmasında suç isnadı ve dolayısıyla kişilik haklarına saldırı niteliği taşıdığı' hükmüne varmış ve böylece Inter Star televizyonun 25 Ekim 1996 tarihli yayınında ileri sürülen 'Askeri okullara öğrenci sokarak irticai faaliyette bulunulduğu' yolundaki iddiaların hukuka aykırı ve gerçek dışı olduğu tespit edilmiştir.

3. Hikmet Çetinkaya tarafından Cumhuriyet Gazetesi'nin 2.10.1994 ve 6.12.1994 tarihli nüshalarında yayınlanan yazılarında Fethullah Gülen hakkında 'Laiklik ve Atatürk düşmanlığı' iddiaları ortaya atılmıştır. Bu iddiaların Basın Kanunun 19. maddesi uyarınca haysiyet kırıcı ve gerçek dışı olması nedeniyle mahkemelere başvurulmuş ve iddia sahipleri ispata davet edilmiştir. Ancak söz konusu iddiaların doğruluğuna ilişkin herhangi bir somut kanıtın mahkemeye sunulamaması dolayısıyla, İstanbul 2. Sulh Ceza Mahkemesi ^[3] söz konusu

yazıların 'gerçek dışı ve hukuki menfaatleri zedeler' nitelikte olduğu gerekçesiyle tekzip talebinin kabulüne karar vermiştir.

4. Ancak yine aynı kişinin ve yine aynı iddiaları bu kez ATV televizyonunun 16.11.1995 tarihli A-Takımı isimli programda tekrarlaması üzerine, bu kez Ankara 12.Sulh Ceza Mahkemesi ^[4] yayınlı ilgili tekzip kararı vermiş ve böylece 3984 sayılı Radyo Televizyon Kanunun 28. maddesi gereğince, söz konusu isnadların doğru olmadığı ve kişiyi rencide edici nitelikte olduğu bir kez daha tespit edilmiştir.

5. İstanbul 7. Asliye Hukuk Hakimliği, Fethullah Gülen'in din ve inanç sömürüsü yapan sahte bir Müslüman olduğunun iddia edildiği yazıda ^[5] haber verme görevinin dışına çıkıldığı gerekçesiyle Gülenin kişilik haklarına tecavüz edildiğine karar vermiş ve iddia sahibi Hikmet Çetinkaya'yı tazminat ödemeye mahkum etmiştir. ^[6]

[1] Mahkemenin 1990/810 Esas 1991/234 karar no'lu ve 8.4.1991 tarihli kararı

[2] Mahkemenin 1997/4 ve 2.1.1997 tarihli kararı

[3] Mahkemenin 1994/292 no'lu 5.12.1994 tarihli ve 1995/83 no'lu, 27.2.1995 tarihli kararları Tekzip metinleri 30.12.1994 ve 16.3.1995 tarihli Cumhuriyet gazetelerinde yayınlandı

[4] Mahkemenin 1995/255 müt. sayılı ve 30.11.1995 tarihli kararı

[5] Cumhuriyet Gazetesinin 27.8.1994 tarihli nüshasında yayınlanmıştır

[6] Mahkemenin 1994/74 Esas,1994/52 Karar No'lu ve 27.2.1996 tarihli kararı

Fethullah Gülen'in Mustafa Kemal Atatürk Hakkındaki Görüşleri

İnadına Suçlama

Yukarıda belirtilen bu görüşlerin ise gerek Anayasa'da

düzenlenmiş olan laiklik ilkesine ve din istismarı yasağına herhangi bir aykırılık taşımadığı aşikâr olmasına karşılık, Fethullah Gülen'in yine Anayasamızda, güvence altına alınmış olan düşünce ve din hürriyetleri çerçevesinde ortaya koyduğu düşünce, söz ve davranışları göz ardı edilerek, 'irtica' ve 'Atatürk düşmanı' suçlamasına maruz bırakılmıştır.

Gerçek Ne?

Halbuki Fethullah Gülen'in eserleri veya konuşmaları incelendiğinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ü kötüleyici, ima yoluyla dahi herhangi bir husus tespit edilemediği gibi, Mustafa Kemal Atatürk'ü her zaman millî bir kahraman olarak nitelendirdiği ve ona karşı yapılan her türlü tahkir edici davranışa karşı çıktığı anlaşılmaktadır.

'Atatürk Din İle Akıllı Mezectmiş Bir Dahi İdi'

Bu konuda bizzat kendisinin açıklamaları ise şöyledir. 'Diğer Türk büyükleri için söylediklerimi O'nun için de söylüyorum, artı bir şey de, istiklal mücadelesinin bayraktarlığını yapıp, bu günlere ulaşmamızda vesile olması bakımından da çok önemlidir Atatürk. Türkiye için hayati bir meseleyi başarmış ve büyüklüğe sıçramanın önünü açmıştır. Elli yıl cami kürsülerinde konuştum, hiçbir zaman Atatürk'ün aleyhinde söz etmedim. Hatta Atatürk'e hakaret eden birisini cami kürsüsünden protesto ettim Atatürk kendi toplumunda yanlış biliniyor. Yanlış takdim ediliyor.

Atatürk önemli din alimleriyle, Aksekili, Ş. Günaltay, Seyit Bey, Rifat Börekçi ve daha niceleri ile uyumlu olabilmiş. Yakın dönemde bazı Marksist ve Leninistlerin birden bire 'Atatürk'çü' kesilmeleri ve adeta o da dinsiz ve ateistmiş gibi onun namına dine diyanete hücum etmeleri de, Atatürk'ü istismardır.

Nutuk'u dikkatle okuyanlar O'nun dinine apaçık sahip çıktığını görürler', ^[1] nutuk incelendiğinde görülecektir ki, bu ülkeyi kurtaran Atatürk, akıl ile dini mezc etmiş bir dâhi idi ve İsmet İnönü ile birlikte Hz.Muhammed'in savaş taktiklerini inceliyorlardı.' ^[2]

Nitekim mahkeme kararlarında da bu görüşlere yer verildiğini görmekteyiz.

Örneğin; İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin bir kararında şöyle denmektedir: 'Ulu Önder Atatürk'e göre 'Son' ve 'İkmal' din olan İslâmiyet, akla, mantığa ve hakikate uymaktadır. '(Söylev ve Demeçler; C. 2. Sf. 94). Bizim dinimiz için herkesin elinde bir ölçü vardır. Bu ölçü ile hangi şeyin bu dine uygun olup, olunmadığını kolayca takdir edebilirsiniz. Hangi şey ki, akla, mantığa amme menfaatına uygundur; biliniz ki, o bizzat dinimize uygundur. Görüldüğü gibi Atatürk bu sözlerinde İslâmiyet'in akıl, hoşgörü, adalet, sevgi ve barış dini olduğunu ifade etmektedir.' ^[3]

'Atatürk'e Hakaret Milletime Hakarettir'

Bir söyleşide Atatürk'le ilgili olarak kendisine yöneltilen 'Sohbetlerinizde sık kullandığınız bir hatıranız var. Siz Trakya'da askerliğinizi yaparken Gümölcine'de bir Yunan, Atatürk'e hakaret ediyor. Bu size çok dokunuyor. 'Atatürk bu milletin başına geçmiş, memleketi idare etmiş bir insandı. Ben bu mevzuda müdafî olurum. O'na hakaret benim milletime hakarettir.' diyorsunuz. Bu işi acaba bir Yunanlı değil de bir Türk yapsa tepkiniz ne olurdu?' ^[4] sorusuna karşılık şu cevabı vermiştir:

'Belirttiğiniz bu sözlerimi aynen kabulleniyorum. Yani devletin başına gelmiş bir insana karşı hakaret ettirmem. Bunu kim yaparsa yapsın, Türk de yapsa, Müslüman da yapsa yakışsız

şeyler bunlar.

Dinde herhangi bir insanı yerin dibine batırma gibi bir vazife ve sorumluluk yoktur. Sövmenin sevap olduğuna dair hiçbir kitapta bir şey yoktur. Utbe ve Şeybe'ye (Peygamberimiz'e kötülük adına yapmadıklarını bırakmayan iki Mekkeli müşrik) sövülmesine dair efendimiz şöyle buyurur:

'Ölmüş gitmiş insanlara sövmeyin, ayakta kalanları rencide eder.' Bu benim için çok önemli bir prensiptir. Bir diğer Kur'anî disiplin de şudur ki; geçmişte olan bu insanlar kendi kazançlarıyla Allah'ın huzuruna gittiler.

Onlar ne kesb etmişlerse (kazanmışlarsa) ne iktisabda bulunmuşlarsa (edinmişlerse) onlara aittir. Siz kendi kazandığınız şeylerle Allah'a gideceksiniz. Bu disiplinler açısından geçmişi o ölçüde eleştirmek yakışıksız şeyler, Müslümanca bir üslup değil.'

[1] 2.9.1997 Tarihli Milliyet Gazetesi, Yasemin Çongar'ın Fethullah Gülen'le söyleşisinden

[2] NTV'nin 27.2.1998 tarihli 'Püf Noktası' Programında yapılan söyleşiden

[3] Mahkemenin 1994/490 Esas, 1995/91 Karar nolu ve 1.3.1995 tarihli kararı

[4] Nuriye Akman Fethullah Hoca'yı anlatıyor, Sabah 27 Ocak 1995

Fethullah Gülen'in Lâiklik ve Din Hürriyeti İle İlgili Görüşleri

Din ve Vicdan Hürriyeti Anayasa Teminatında

1982 Anayasasının 2. maddesinde laikliğin Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerinden olduğu belirtilirken, 24. maddede ise herkesin 'vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahip olduğu ve dinin istismar edilemeyeceği' öngörülmüştür.

Karar

Laiklik Anayasamızda ve diğer kanuni metinlerde tarif edilmemekle birlikte, 2. maddenin gerekçesinde laikliğin 'hiç bir zaman dinsizlik anlamına gelmeyeceği' açıklanmış ve laikliğin 'her ferdin istediği inanca sahip olabilmesi ve dini inançlarından dolayı farklı bir muameleye tabi kılınmaması' anlamına geldiği ifade edilmiştir. Din hürriyeti ise kişilerin diledikleri dine inanmaları ve taciz edilme korkusu olmaksızın serbestçe seçtiği dinin gereklerini yerine getirmesi olarak tarif edilmektedir ^[1]

Din Konusundaki Tercihler Serbest İradeye Dayanmalıdır

Fethullah Gülen yürürlükteki hukuk bakımından laisizmi 'diyanetin dünya hayatına karışmaması, idarenin de dini hayata karışmaması herkesi kendi dünyasında dini rahat yaşar olarak bırakması' şeklinde tarif ederken, insanların bir dine mensup olup olmaması konusunda kendi serbest iradeleriyle karar vereceklerini, kişilerin bir dine inanma veya bir dinin gereklerini yerine getirmeleri bakımından herhangi bir zorlamaya tabi tutulamayacaklarını söylemekte ve İslâm dini açısından şu görüşleri açıklamaktadır: 'Dinin ruhunda ve özünde zorlama yoktur. Çünkü zorlama dinin ruhuna zıttır. İslâm irade ve ihtiyarı esas alır ve bütün muamelelerini bu esas üzerinde kurar. İkrâh (zorlama) ile yapılan bütün amel ve fiiller ister inanç, ister ibadet ve isterse muamele açısından katiyyen muteber kabul edilemez. Zaten böyle bir durum -ameller niyetlere göredir- prensibine de uygun düşmez' ^[2]

Din Siyasete Alet Edilemez

Dinin istismar edilmesi ve İslâm'ın siyasallaştırılması konularında Fethullah Gülen, fikirlerini şöyle ifade etmiştir: 'Din ne kadar

mukaddes olursa olsun mukaddesiyet ifadesinin kabulü, ona bu şekilde yaklaşmanın bir diğer yanı da dini, dünyevi hiçbir şeye alet etmemektir. Maddî manevî şeylere alet etmemektir. Hatta din insanın manevî füyûzat hislerine de alet edilmemelidir., şahsın şahsi cennete girişine bile alet edilmemelidir. Dinin politize edilmesi, imanın kutsi bir mehaz olarak bir kısım siyasi mülahazalara esas alınması meselelere o mercekten bakılarak, kendi yorumlarımız, kendi idare anlayışlarımıza kudsiyet kazandırmak, onları kutsamak, dini tahkir edecek bir durum olabilir. Saniyen, siyasi düşüncelerimizi, mülahazamızı, parti anlayışımızı dine bina ettiğimiz zaman, dine bir yönüyle bizim eksikliklerimiz, bizim arızalarımız, bizim kusurlarımız da akseder, bize tepki, dolayısıyla, ona da tepki salar. Diğer bir yaklaşımla bize nefret duyan insanların nefretinden din de nasibini alır. Din hakikati öyle temsil edilmeli ki bütün siyasi mülahazaların üzerinde olsun. Halbuki din politize edildiği, onu biz temsil ediyoruz denildiği zaman başkalarını adeta işin dışında görmüş oluruz. Burada herhangi bir kimseyi, ya da siyasi bir yapıyı hedeflemiyorum. Dinin politize edilmesinin, din adına nasıl bir tepki oluşturabileceğine dikkat çekmekteyiz. Dine sahip çıkma gibi görülse bile, fakat tavırlarımızla dine gölge ettiğimizden, onu kararttığımızdan ve bize karşı duyulan nefretten dinde nasibini aldığından dolayı, zannediyorum dini politize edenler dine büyük kötülük etmiş olurlar.' [3]

Müslümanlığı Politize Etmek İslâm'ın Ruhuna Aykırıdır

Türkiye'de herkesin Müslümanlığı yaşadığını ve siyasi Müslümanlığın yanlış ve gereksiz olduğunun çeşitli vesilelerle ifade edildiği açıklamalara göre [4], 'Din Allah'la insan arasında

temeli samimiyete, ihlâsa, Allah'ın rızasını kazanmaya, elden geldiğince insanın dışı bakan yanından daha ziyade kalbi derinliklerine dayanan bir husustur. İnsanın hayatını kalbin zümrüt tepelerinde geçirmesidir. Dinin bu yanını bütün bütün ihmal ederek, onu merasim gibi ve herkese gösterme adına şov yaparcasına uygulamak yanlıştır.' ^[5] Laik bir devlet olan Türkiye'de Müslümanlığı politize etmek İslâm'ın ruhuna büyük ihanettir ve dinin siyasete alet edilmemesi gerekir. ^[6]

[1] Anayasanın 24.maddesinin gerekçesi, ayrıca Bihterin Vural Dinçkol: 1982 Anayasası çerçevesinde ve Anayasa Mahkemesi kararlarında Laiklik, Sf.: 67, İstanbul 1992

[2] Osman Özsoy: Fethullah Gülen ile canlı yayında Gündem, 2.Baskı, Sf.: 26, İstanbul 1998

[3] Fethullah Gülen ile canlı yayında Gündem, Sf.: 30-32; Aynı görüşler değişik platformlarda ifade edilmiştir. Örneğin Kanal D Televizyonunun 16.4 1997 tarihli Yalçın Doğanla Güncel Programı

[4] Bkz:27 Aralık 1997 tarihli Akşam ve Yeni Yüzyıl gazeteleri

[5] 16.4.1997 Yalçın Doğan'la Güncel

[6] Hulusi Turgut, 25.1.1997 Sabah Gazetesi'nde Fethullah Gülen'le yapılan söyleşi

Bilirkişi Raporları

Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'in Raporundan

Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer, kendisine savcılığın başvuruda bulunup, iddiaların hakaret teşkil edip etmediğinin talep edilmesi üzerine hazırladığı bilirkişi raporlarında şu görüşlere yer vermiştir:

Başvuruların Sonucu

1. 'Fethullah hocanın Laik Cumhuriyeti yıkmak isteyen şeriatçı güçler içinde bulunduğu, Maltepe Askeri Lisesi'ne sahte sağlık raporuyla öğrenci sokağın arasında olduğu, İmam Hatip liselerini

irtica yuvasına dönüştürenler arasında keza bulunduğu, bu bakımdan kendisine dikkat edilmesi gerektiğini ifade eden beyanlar hakaret teşkil edici niteliktedir. Laik Cumhuriyeti yıkmak için çalışmak kanunlarımıza göre suçtur. Keza sahte sağlık raporları düzenleyip bunları kullanmak dinin en saf şekli üzerinden eğitim yapması gereken İmam Hatip liselerini irtica yuvası haline getirmek bunların hepsi ceza kanunlarının müeyyidelediği suçlardır. 'Bir kimseye suç isnadı ise hakaret teşkil eder.'

2. 'Yazıda şikayetçiye ilişkin kısım, adı geçen diğerleriyle birlikte bir takım marifetler çevirdikleri, naneler yedikleri ve Türkiye'yi orta çağın karanlığına götürmek isteyen şeriatçı güçlerden oldukları ifadelerinden ibarettir. Böylece şikayetçiye usulsüz olarak yararlar sağlama amacıyla marifetler çevirmek, naneler yemek ve Türkiye'yi orta çağın karanlığına götürmek isteyen şeriatçı güçlerden olmak isnadı yapılmaktadır. İsnatlar kişinin haysiyet ve şerefine ihlal edici, onu halkın husûmetine maruz kılıcı niteliktedir. Bu itibarla hakaret teşkil etmektedir.' ^[1]

[1] İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesinde bu iddialarla ilgili olarak sanık Hikmet Çetinkaya'nın, Fethullah Gülen'e 'eleştiri, kamuoyunu bilgilendirme, basın özgürlüğünü kullanma ve gazetecilik görevini yerine getirme sınırlarının aşarak, küçük düşürücü, kişiliğine saldırı mahiyetinde yazılar yazdığı ve hakaret ettiği' gerekçesiyle açılan dokuz ayrı dava birleştirilmiş olup, bu davalar dört yıldan beri devam etmektedir. Bu dosyalar henüz Yargıtay aşamasındadır

Yargı Kararları

İsnatlar Gerçek Dışı

'Cumhuriyet düşmanlığı' ve benzeri iddiaları inceleyen

mahkemeler de,yapılan isnatların gerçek dışı ve kişilik haklarını zedeleyici olduğuna karar vermiştir. Bu kararlarla ilgili bazı örnekler şöyledir:

Karar

1. İzmir 8 Asliye Hukuk Hakimliği kararında ^[1], Fethullah Gülen hakkında ileriye sürülen iddialarla ilgili 'kesinleşmiş bir mahkeme kararı olmadığı halde' onu cumhuriyet düşmanı ' olarak gazetede böyle bir yazı ile cezalandırmak kimsenin hakkı olmaması gerekir' denerek; 16.3.1994 günü Cumhuriyet Gazetesi'nde Hikmet Çetinkaya tarafından yayınlanan yazının 'Her yönüyle davacının onurunu rencide eder şekilde haksız' olduğuna ve bu gerçek dışı yayından dolayı davalıların tazminat ödemesine hükmedilmiştir.

2. İstanbul 3. Sulh Ceza Mahkemesi, ^[2] 'Fethullah Gülen, Cumhuriyet ve Atatürk düşmanı olup, demokrasi maskesi takan kara yobaz çetesindendir' ^[3] şeklindeki iddianın yer aldığı 'yazının Fethullah Gülen'in onur ve haysiyetini kırıcı ve gerçek dışı olduğu' gerekçesiyle tekzibine karar vermiştir. Cumhuriyet Gazetesi'nin itirazını İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[4] reddetmiş ve karar kesinleşmiştir. Ancak mahkemelerin vardığı bu hükümlere rağmen aynı kişiler aynı iddialarını tekrarlamışlardır. Mahkeme kararlarında bu hususun üzerinde özellikle durulduğu gözlemlenmektedir:

3. İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi ^[5] 15.12.1994 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nin 5. sayfalarında Hikmet Çetinkaya tarafından kaleme alınan yazı ile ilgili olarak şu hükmü vermiştir. 'incelenen dosya içeriğine göre, bahse konu yazıyı yazanın aynı sütunda tekzip isteğini kabul etmediği, aynı iddia ve isnatları, tekrar tekrar yayınladığı daha önceden de müteaddit defalar

tekrar edilen bu isnatlar için mahkememizce verilmiş tekzip kararlarına rağmen, yeniden isnatları tekrarlamasının tekzip isteyen halkın hakaret ve husumetine maruz bıraktığı anlaşılmaktadır '

4. İstanbul 8. Asliye Hukuk Mahkemesi ^[6] ise 26.6.1994 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde Hikmet Çetinkaya tarafından Fethullah Gülen hakkında 'Laik Cumhuriyet, Atatürk düşmanı isnatları ile Askeri Liseler ve Polis Kolejlerinde örgütlendiği' iddialarının tekrarlanması nedeniyle davalıları şu gerekçe ile tazminat ödemeye mahkum etmekte idi. 'Cumhuriyet Gazetesi'nin 26.6.1994 tarihli nüshasında davalı Hikmet Çetinkaya tarafından Politika Günlüğü başlığı altındaki makalesinde 'Hedef Adam' ibaresiyle başlayan yazı hakkında İst. 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 1994/490 esasına kayıtlı olarak görülen davada verilen 1.3.1995 tarihli karar Yargıtay'dan geçmek suretiyle kesinleşmiş bulunmaktadır. Mahkememizde açılan davanın konusu aynı gazetenin 2 Ekim 1994 tarihli nüshasında yine davalı Hikmet Çetinkaya tarafından 'Fethullah' başlığı ile yayınlanan makedir. Bu makede de (Biz bugün 26.6.1994 tarihli 'Hedef Adam' başlıklı yazımızı bir kez daha yayınlıyoruz, Türkiye'nin nereden nereye getirildiğini gözler önüne seriyoruz) ibaresi kullanılarak, aynı makale tekrar yayınlanmıştır. Bu itibarla bahsi geçen yazı içerisinde kullanılan ibarelerin davacın şahsiyet hakkına saldırı niteliğinde bulunduğu kesinleşmiş Yargıtay ilanında sabit olduğundan aynı yazıyı tekrar yayınlamak suretiyle yine davacının TMK 24, Bk 49. maddesi gereğince korunması gereken şahsiyet haklarına saldırıda bulunmuş olduğu kanaatine varılmıştır.' Mahkemenin bu kararı Yargıtay ^[7] tarafından oybirliği

ile onanarak kesinleşmiştir. Diğer bütün temel hak ve hürriyetlerde olduğu gibi basın hürriyetinden de Anayasada öngörülen değerler çerçevesinde istifade edilmelidir. Nitekim 1982 Anayasasının 26 ve 28 maddelerine göre basın hürriyeti 'başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının korunması amaçlarıyla' sınırlanabilecektir. Yukarıda örneklerini verdiğimiz mahkeme kararlarına göre de bazı basın mensupları, basın hürriyetini kötüye kullanarak, gerçek dışı iddialarla Fethullah Gülen'in kişilik haklarını ihlal etmişler ve bu ihlali de tekrarlamışlardır. Anayasa'nın kesinleşmiş yargı kararlarının bağlayıcılığına dair açık hükmüne ve aynı iddiaların tekrar yayınlanmasının hukuka aykırı olduğunu belirleyen yargı kararlarına rağmen bu kez, mahkemelerce hakaretamiz ve gerçek dışı olarak nitelendirilen yazılar bir kitapta toplanarak yayınlanmıştır.

5. Bu kitapla ilgili olarak İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesinin kararı ^[8] aynen şöyledir: 'İstanbul C. Başsavcılığını basın bürosunun 19.11.1996 tarih ve 1996/899 sayılı iddianamesiyle sanık Raif Ertem'in yetkilisi olduğu Çağ Pazarlama, Gazete, Dergi, Kitap, Basın ve Yayın A.Ş. tarafından yayınlanan diğer sanık Hikmet Aslan Çetinkaya'nın kaleme aldığı - Din Baronunun Kazları - başlıklı kitapta sanıkların Müdahile (Fethullah Gülen'e) yayın yoluyla hakaret ettiklerinden bahisle 5680 sayılı kanunun 16/4 maddesi aracılığıyla TCK'nun 480/ son maddesi gereğince cezalandırılmaları talep edilmiştir. Dosyanın tetkikinde sanık Hikmet Aslan Çetinkaya tarafından kaleme alındığı anlaşılan, genellikle bu sanığın Cumhuriyet Gazetesi'nde neşredilen yazılarından oluşan ve kitaplarında genel olarak müdahilin

Cumhuriyet, Atatürk ve Laiklik karşıtı olarak gösterilerek, Cumhuriyeti yıkmak için örgütlenmeye gittiğini iddia edip, Din Baronun Kazları isimli kitabın çeşitli sayfalarında - Din Baronu - Fetuş Hoca Tarikat Şeyhinin maskesi düşüyor, kirli işleri Arap saçığı gibi ortaya dökülüyor, binlerce müslümanı kendi amaçları için örgütlediği, bu insanların ellerindeki tapulu arsalarını, konutlarını, fabrikalarını ele geçirdiği, gömlek değiştirir gibi parti değiştiriyor gibi sözlere yer verildiği böylece sanıkların madde tayini suretiyle gerçek olmayan isnatlarda bulunarak müdahile hakarete bulundukları dosya kapsamında anlaşılmış ve sanıkların cezalandırılmalarına hükmedilmiştir.

[1] Mahkemenin 1994/346 esas, 1995/720 karar nolu ve 14.7.1995 tarihli kararı

[2] Mahkemenin 1994/231, 5.9.1994 tarihli kararı

[3] 26.6.1994 tarihli Cumhuriyet Gazetesi, Hikmet Çetinkaya

[4] Mahkemenin 1994/58, 13.9.1994 tarihli kararı

[5] Mahkemenin 1995/49 sayılı ve 4.4.1995 tarihli kararı. Tekzip 15.4.1995 tarihli Cumhuriyet Gazetesinde yayınlandı

[6] Mahkemenin 1995/521 esas 1995/440 nolu ve 12.10.1995 tarihli kararı

[7] Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 1995/9641 esas, 1995/9943 karar sayılı ve 21.12.1995 tarihli ilamı

[8] Mahkemenin 1996/843 esas 1997/1329 karar no'lu ve 30.9.1997 tarihli kararı

Fethullah Gülen'in Teokrasi Yanlısı Cumhuriyet Düşmanı Olduğu İddiası

Gülen Teokrasi Yanlısı Değil

Fethullah Gülen'in cumhuriyet rejimi konusunda böylesine açık düşünceler ileri sürmesine ve teokratik düzene karşı bir tavır almasına rağmen, onun bazı kişilerce ısrarlı biçimde 'Cumhuriyet

düşmanı' olarak ilan edilmesi karşısında, yasal yollara başvurulmuştur.

Başvuruların Sonucu

Bu başvurularda ise Türkiye Cumhuriyeti'nin, insan haklarına dayalı demokratik bir hukuk devleti sistemi içerisinde her alanda kalkınmasını savunan bir ilim ve fikir adamının, bu yöndeki görüş ve davranışlarının tam aksine olarak, 'Türkiye Cumhuriyeti'ni yıkmak için örgütlenmekle' suçlandığı ifade edilerek; bu tür suçlamaların gerçek dışı ve tahkir edici nitelikte olduğunun çok sayıdaki yargı kararı ile tespit edildiği söylenmiştir. Bunun üzerine İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, ileri sürülen iddiaların tahkir edici nitelikte olup olmadığının tespiti için bilirkişiye müracaat etmiştir. Bilirkişiler ise söz konusu iddiaların kanıtlanamaması halinde, suç teşkil edeceklerini açık bir biçimde ifade etmişlerdir.

Fethullah Gülen'in Cumhuriyetçilikle İlgili Düşünceleri

Cumhuriyet İnsan Şerefine Uygun İdare Şeklidir

Doğrudan doğruya veya seçilen temsilciler vasıtasıyla egemenliğin halk tarafından kullanıldığı devlet şekli olarak tarif edilen Cumhuriyet [1], 1982 Anayasasının 1. maddesinde de devletin temel niteliklerinden biri olarak ifade edilmiştir. Fethullah Gülen, 'Cumhuriyetin hakiki hürriyet ve adalet anlayışına dayanan yüksek emniyetli ve insan şerefine uygun olan yükselmiş ruhların idare şekli' olduğunu söylerken; Hürriyetin anası olarak nitelediği bu rejimin 'İnsanı yükselten değerlerle onun yükselmesine zemin hazırladığını' vurgulamakta ve cumhuriyetin dinimizle hiçbir biçimde çelişki içinde olmadığını özellikle altını çizmektedir.[2]

İslam Adına Teokrasiye Sahip Çıkılamaz

Yukarıda değinilen görüşlerle, bir yandan halkın inançları ve Cumhuriyet rejimi arasında bir mutabakat ve uyum ortaya konulurken diğer yandan, teokratik düzenin İslâmi olmadığı 'kurumlaşmış dini bir sınıfın kendi görüşleriyle sistemleştirdikleri' bu idare tarzına 'İslâm adına sahip çıkmanın veya teokrasi deyip İslâm'a saldırmanın' çok hatalı ve yanlış olduğu kesin bir biçimde dile getirilmektedir. [4]

[1] Büyük Larousse C.5, sf. 2505

[2] Ölçü veya Yoldaki Işıklar, 7. Baskı, İzmir, 1997

[3] Prof. Dr. Yıldızhan Yayla, Anayasa Hukuku, 2. Baskı, sf. 57-58, İstanbul, 1996

[4] Fethullah Gülen: Fasıldan Fasıla 1. İzmir 1997 Sf. 223